AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
ALİ MƏHKƏMƏSİ

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI

ALİ MƏHKƏMƏSİNİN KOMMERSİYA KOLLEGİYASININ

2023-CÜ İL ÜZRƏ FƏALİYYƏTİNƏ DAİR

H E S A B A T

Bölmə 1: Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyasının fəaliyyəti üzrə hesabat

1.1. Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyasının 2023-cü il ərzində ümumi fəaliyyətinə dair

Məlumat

1. Hesabat dövründə xarici elementli kommersiya mübahisələrinə baxılarkən qüvvədə olan qanunvericiliyin tətbiqi təcrübəsinin təhlili və ümumiləşdirilməsinin nəticələri üzrə "Xarici elementli kommersiya mübahisələrində qanunvericiliyin tətbiqi təcrübəsi haqqında" Qərarın layihəsi hazırlanaraq Ali Məhkəmənin Plenumunun müzakirəsinə təqdim edilmiş və Plenumun 2023-cü il 14 dekabr tarixli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

2. Məhkəmələrin hüquqi məsələlərin həllinə yanaşmasının sabitliyini və normativ hüquqi aktların tətbiqi ilə bağlı hüquqi mövqeyinin proqnozlaşdırılan olmasını təmin etmək məqsədilə Mülki Prosessual Məcəllənin 418-1-ci maddəsində təsbit edilmiş mexanizmə müraciət edilərək iki məsələ üzrə Mülki və Kommersiya kollegiyalarının Qərardadı qəbul edilmişdir:

a) "İpoteka haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 59.4-cü maddəsinə dair qanunvericiliyin tətbiqi məsələləri üzrə" 02/2023 nömrəli, 2023-cü il 22 iyun tarixli qərardad;

b) "Azərbaycan Respublikası Ailə Məcəlləsinin 55.3-cü maddəsinin tətbiqi üzrə" 04/2023 nömrəli, 08 dekabr 2023-cü il tarixli qərardad

3. Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsi Plenumunun "Vahid məhkəmə təcrübəsi baxımından əhəmiyyətli olan məhkəmə aktlarının indeksləşdirilməsi Qaydaları"nın təsdiq edilməsi barədə 2023-cü il 4 noyabr tarixli qərarının tələblərinə uyğun olaraq, hesabat ilində 5 iş üzrə 3 ulduz nişanı ilə indeksləşdirilmiş məhkəmə qərarları qəbul edilmiş və yeni axtarış sisteminə daxil edilmişdir. Həmçinin hesabat ili ərzində Kommersiya Kollegiyası vahid məhkəmə təcrübəsinin bərqərar olması məqsədilə qəbul etdiyi qərarlarla müxtəlif hüquqi məsələlər üzrə vahid yanaşma formalaşdırmışdır.

4. Kommersiya mübahisələri üzrə vahid məhkəmə təcrübəsinin bərqərar olması və məhkəmə aktlarının sabitliyinin təmin edilməsi məqsədilə ötən illərdə olduğu kimi, cari hesabat dövründə də Kommersiya Kollegiyasında apellyasiya instansiyası məhkəməsinin təkrar ləğv edilmiş aktlarının ləğv edilməsinin əsasları təhlil edilmişdir.

5. Konstitusiya Məhkəməsinin icraatında olan aşağıdakı 3 məsələ üzrə yazılı mülahizələr təqdim edilmişdir:

a) "İcra haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun 26, 78.1 və 87.1-ci maddələrinin və "İcra məmurları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 11-ci maddəsinin Azərbaycan Respublikası Mülki-Prosessual Məcəlləsinin 228-232-ci və 236-cı maddələrinin normaları ilə əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə dair";

b) "Banklar haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 81.1 və 81.3-cü maddələri ilə Azərbaycan Respublikası İnzibati Prossesual Məcəlləsinin 131 və 132-ci maddələrinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 132-ci maddəsi ilə əlaqəli şərh edilməsinə dair";

c) "Azərbaycan Respublikası Mülki-Prosessual Məcəlləsinin 267.1 və 402.2-ci maddələrinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 60-ci maddəsi ilə müqayisəli şəkildə şərh edilməsinə dair".

6. Hesabat dövründə Mülki Kollegiya ilə birgə, təbii inhsar subyektləri olan "Azəriqaz" İstehsalat Birliyi, "Azərişıq" və "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətlərinin iştirak etdiyi kommersiya və mülki işlərin təhlili aparılmış, təhlilin nəticələri üzrə həmin qurumların rəhbər şəxsləri ilə görüş keçirilmişdir. Bundan əlavə, həmin təbii inhisar subyektlərinin tərəf olduğu məhkəmə mübahisələrində rast gəlinən sistem xarakterli problemlərlə bağlı aidiyyəti qurumlara məktubiar ünvanlanmışdır.

7. Hesabat ilində məhkəmə aktlarından şikayət verilərkən qanunla müəyyən edilmiş qaydada və məbləğdə dövlət rüsumunun ödənilməsi məsələləri üzrə təhillər aparılmış, bu sahədə qanunvericiliyin düzgün tətbiqi ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının birinci və apellyasiya instansiya məhkəmələrinə icmal məktub göndərilmişdir.

8. Kommersiya kollegiyası aşağıdakı Qanun layihələrinə dair aidiyyəti orqanlara rəy və təkliflərini təqdim etmişdir:

a) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti yanında "Dünya Bankı Qrupunun "Əlverişli Biznes Mühiti" layihəsinin "Mübahisələrin həlli" indikatoru ilə bağlı müvafiq sahədə təkmilləşmələrin həyata keçirilməsinə dair 2022-2023-cü illər üzrə Yol Xəritəsi"nin 2.1.1-ci yarımbəndinin icrası məqsədi ilə hazırlanmış "Arbitraj haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu layihəsi;

b) Özəl icra institutunun təsis olunması ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən hazırlanmış hazırlanmış "Özəl icra məmurları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi.

9. Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsi tərəfindən həyata keçirilən "Femida Dialoq Platforması" çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyası, media orqanları, Azərbaycan Sahibkarlar Konfederasiyası, Azərbaycan Respublikasının Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi (KOBİA) və Azərbaycan Banklar Assosiasiyasının Rəyasət Heyətinin üzvləri ilə görüşlər keçirilmiş, kommersiya mübahisələri üzrə müzakirə edilən problemlərin həlli istiqamətində müvafiq tədbirlər görülmüşdür.

10. Kommersiya Kollegiyasının hakimləri tərəfindən televiziya yayımı vasitəsi ilə məhkəmələrdə kommersiya işlərinə baxılmasının xüsusiyyətləri, elektron icraatın prosessual əsasları, məhkəmə aidiyyəti qaydaları və digər mövzularda maarifləndirici çıxışlar edilmişdir.

11. Hesabat dövründə Kommersiya Kollegiyasının hakimləri Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Akademiyasında hakimliyə namizədlərin tədrisində yaxından iştirak etmiş, kommersiya mübahisələri üzrə məhkəmə təcrübəsinin öyrədilməsinə xüsusi diqqət yetirmişlər.

12. 2023-cü ildə fəaliyyətlərinin dövri qiymətləndirilməsi nəzərdə tutulan birinci instansiya məhkəmələrinin hakimlərinin fəaliyyətlərinin qiymətləndirilməsinə dair rəylər hazırlanaraq, Məhkəmə-Hüquq Şurasına təqdim edilmişdir

13. 2023-cü ilin ikinci yarısından etibarən online videokonfrans vasitəsilə respublika üzrə fəaliyyət göstərən hakimlərin iştirakı ilə kommersiya mübahisələrinə baxılarən ortaya çıxan problemlərin həlli istiqamətində sual-cavab formatında görüşlər keçirilməkdədir.

14. 2023-cü il ərzində Kommersiya Kollegiyasının sədri tərəfindən 8 vətəndaşın qəbulu həyata keçrilmişdir

Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyası

1.2. Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyasının 2023-cü ildə icraatında olmuş işlərə dair hesabat

2023-cü ildə Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyasının icraatında cəmi 801 iş olmuş, onlardan 768 iş (95.9%) kommersiya mübahisələri üzrə, 33 iş (4.1%) xarici məhkəmələrin qətnamələrinin tanınması və icrası ilə bağlı olmuşdur.

2022-ci ildə isə icraatda cəmi 891 iş olmuş, onlardan 864 iş (97%) kommersiya mübahisələri üzrə, 26 iş (2.9%) xarici məhkəmələrin qətnamələrinin tanınması və icrası ilə və 1 iş (0.9%) məhkəmə qərarlarının icrası ilə bağlı olmuşdur.

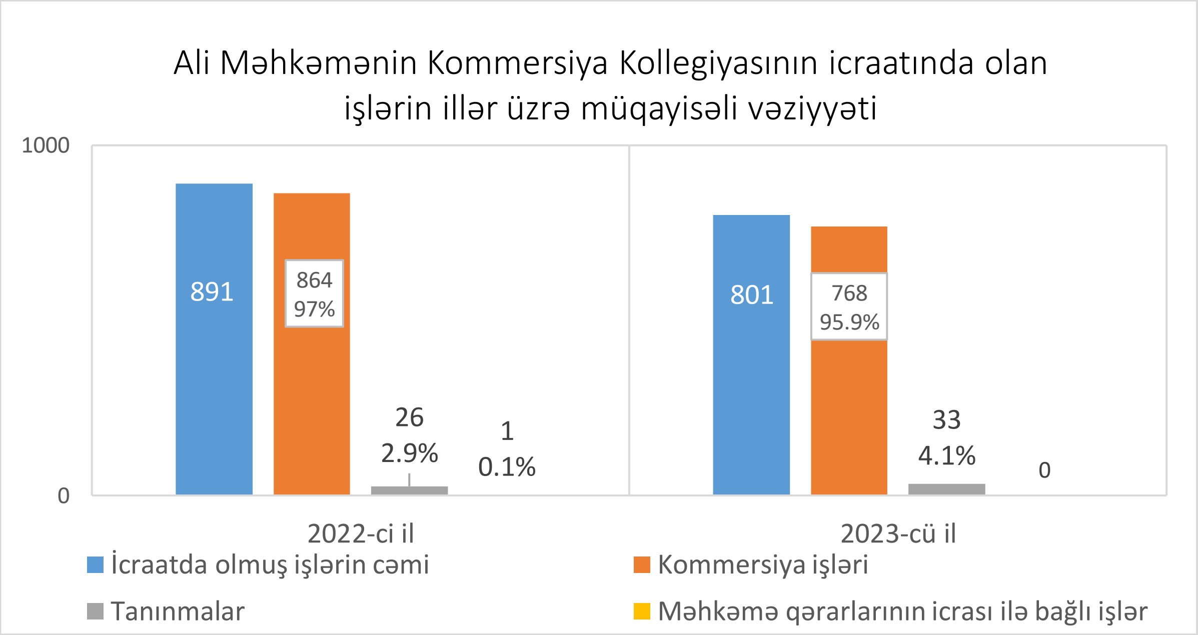

2022-ci illə müqayisə edildikdə görünür ki, 2023-cü ildə icraatda olan ümumi iş sayı 90 iş (10.1%) azalmış, kommersiya işlərin sayı 96 iş (11.1%) azalmış, xarici məhkəmələrin qətnamələrinin tanınması və icrası ilə bağlı işlərin sayı isə 7 iş (26.9%) artmışdır.

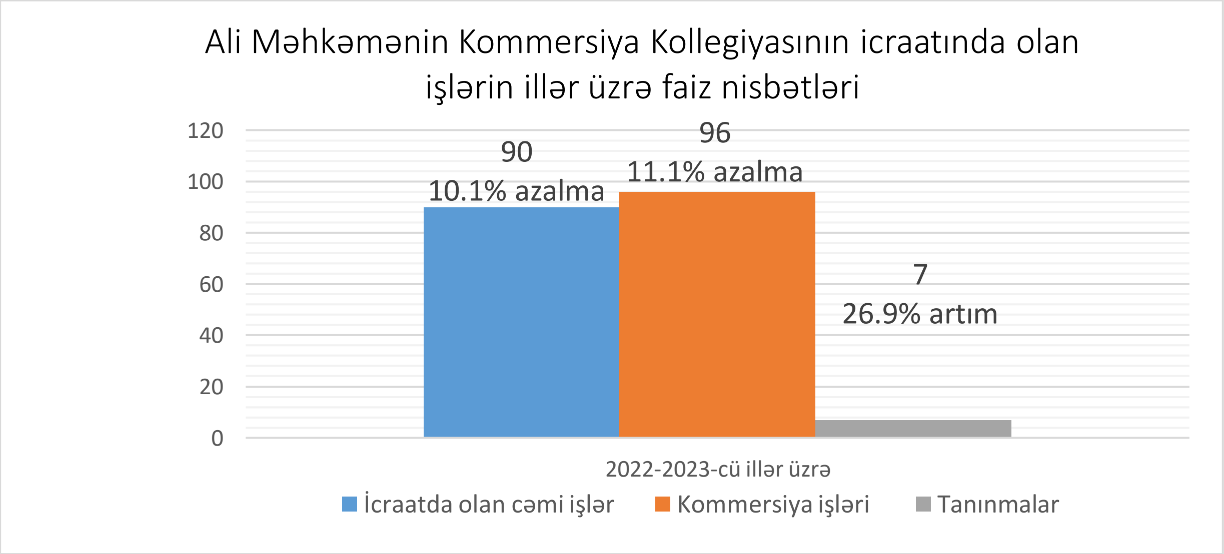

2023-cü ildə Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyasının icraatında kommersiya mübahisələri üzrə cəmi 768 iş olmuşdur. Bu işlərdən 84 iş (10.9%) 2022-ci ildən qalıq keçmiş, 684 iş (89.1%) 2023-cü ildə daxil olmuşdur.

2022-ci ildə isə icraatda kommersiya mübahisələri üzrə ümumən 864 iş olmuşdur. Onlardan 114 iş (13,2%) 2021-ci ildən qalıq keçmiş, 750 iş (86,8%) 2022-ci ildə daxil olmuşdur.

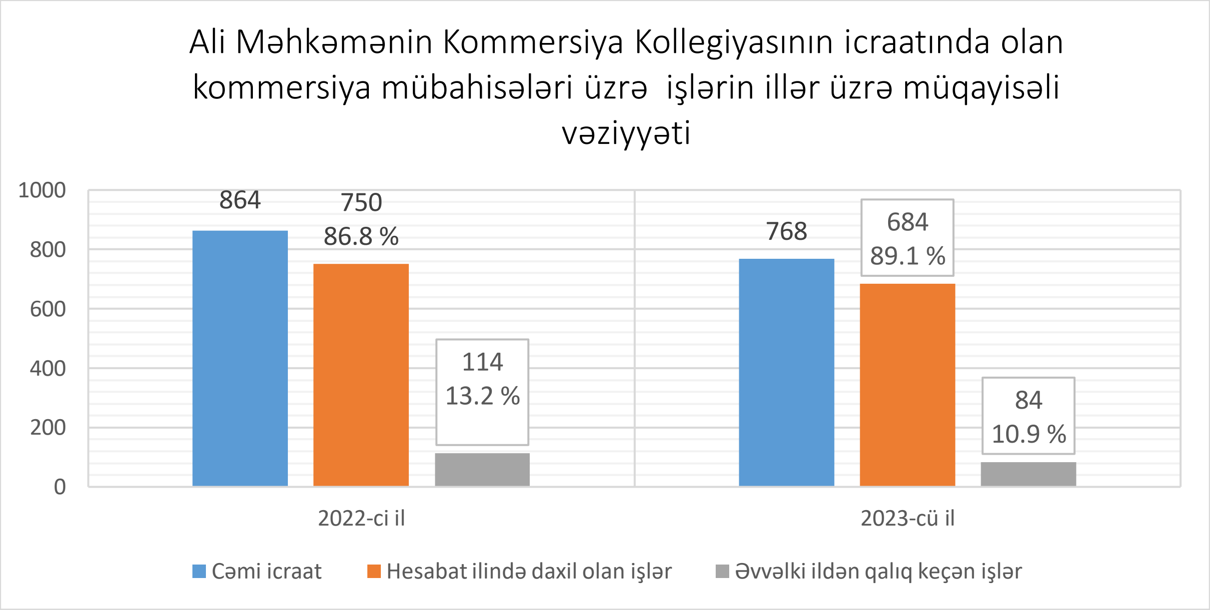

2022-ci illə müqayisə edildikdə görünür ki, 2023-cü ildə icraatda olan işlərin sayı 96 iş (11.1%), hesabat dövründə daxil olan işlərin sayı 66 iş (8.8%) və əvvəlki ildən qalıq keçən işlər 30 iş (26.3%) **azalmışdır.**

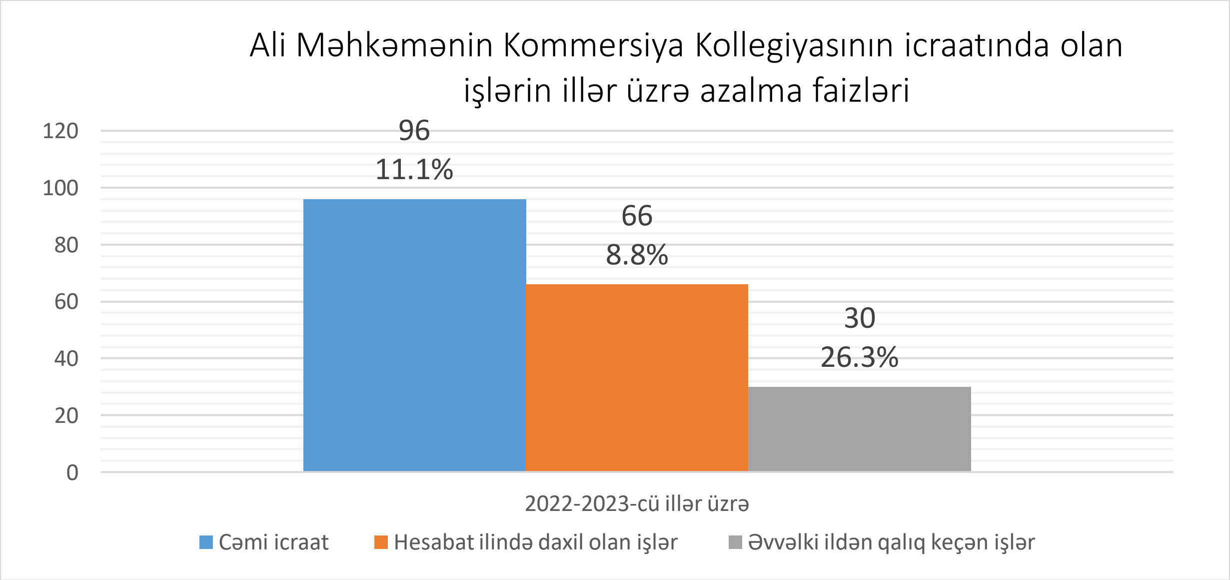

2023-cü ildə icraatda olmuş 768 kommersiya işindən 629 iş (81,9%) apellyasiya instansiyası məhkəmələrinin qətnamələrindən verilmiş kassasiya şikayəti ilə, 66 iş (8,6%) apellyasiya instansiyası məhkəmələrinin qərardadlarından verilmiş kassasiya şikayəti ilə, 2 iş (0,3%) təqdimatla, 71 iş (9,2%) aidiyyət mübahisələri ilə əlaqədar olmuşdur.

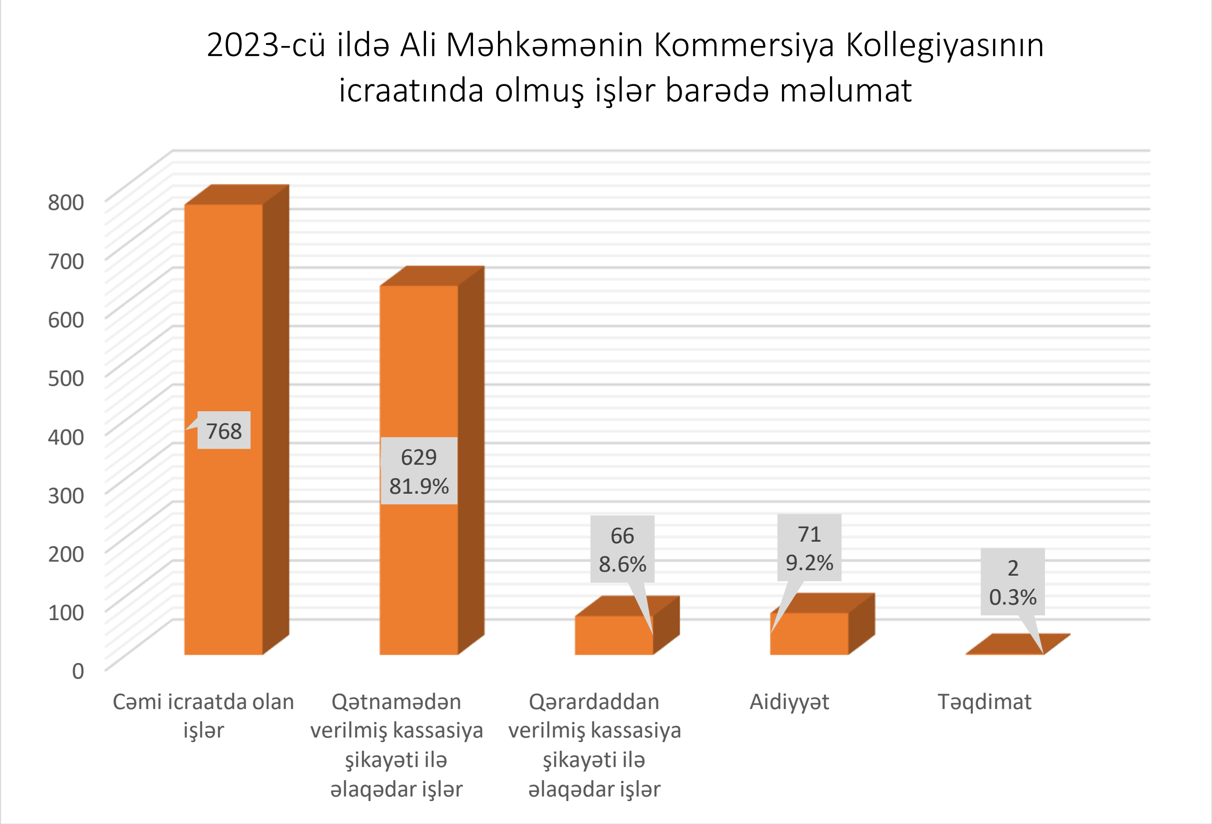

2023-cü ildə icraatda olmuş 768 işdən cəmi 569 işə (74.1%) mahiyyəti üzrə baxılmış, 51 iş üzrə (6.6%) kassasiya şikayəti qeyri-mümkün hesab edilərək, geri qaytarılmış və ya kassasiya baxışından çıxarılmış, 1 işə (0.1%) təqdimatla baxılmış, 71 iş (9.3%) məhkəmə aidiyyəti mübahisələrinə dair işlər olmuş, 76 iş (9.9%) 2024-cü ilin növbəti hesabat dövrünə qalıq keçmişdir.

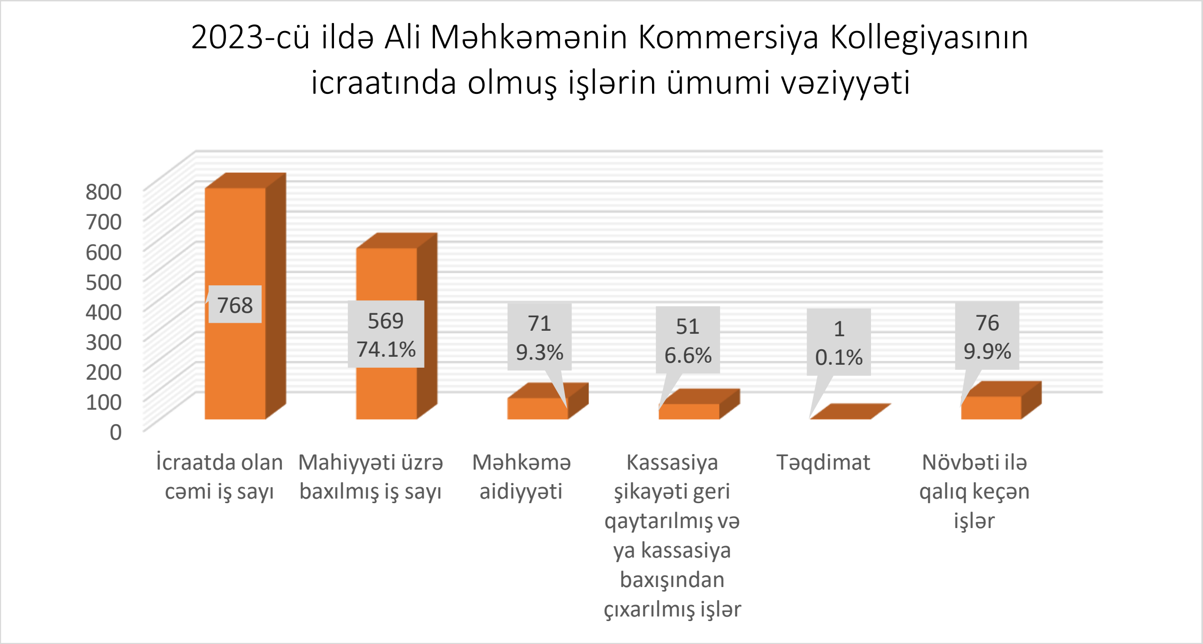

2022-ci ildə isə icraatda olmuş 864 işdən 557 işə (64.5%) mahiyyəti üzrə baxılmış, 113 iş (13.1%) kassasiya şikayəti qeyri-mümkün hesab edilərək, geri qaytarılmış və ya kassasiya baxışından çıxarılmış, 110 iş (12.7%) məhkəmə aidiyyəti ilə bağlı olmuş, 84 iş (9.7%) 2023-cü ilin növbəti hesabat dövrünə qalıq keçmişdir.

2023-cü ildə icraatda olan 768 işdən 66 iş (8.6%) apellyasiya instansiyası məhkəmələrinin **qərardadlarından** verilmiş kassasiya şikayəti ilə əlaqadar olmuşdur. Onlardan 4 (6.1%) iş üzrə kassasiya şikayəti qeyri-mümkün hesab edilərək geri qaytarılmış, 59 (89.4%) işə baxılmış, 3 (4.5%) iş növbəti hesabat ilinə qalıq keçmişdir.

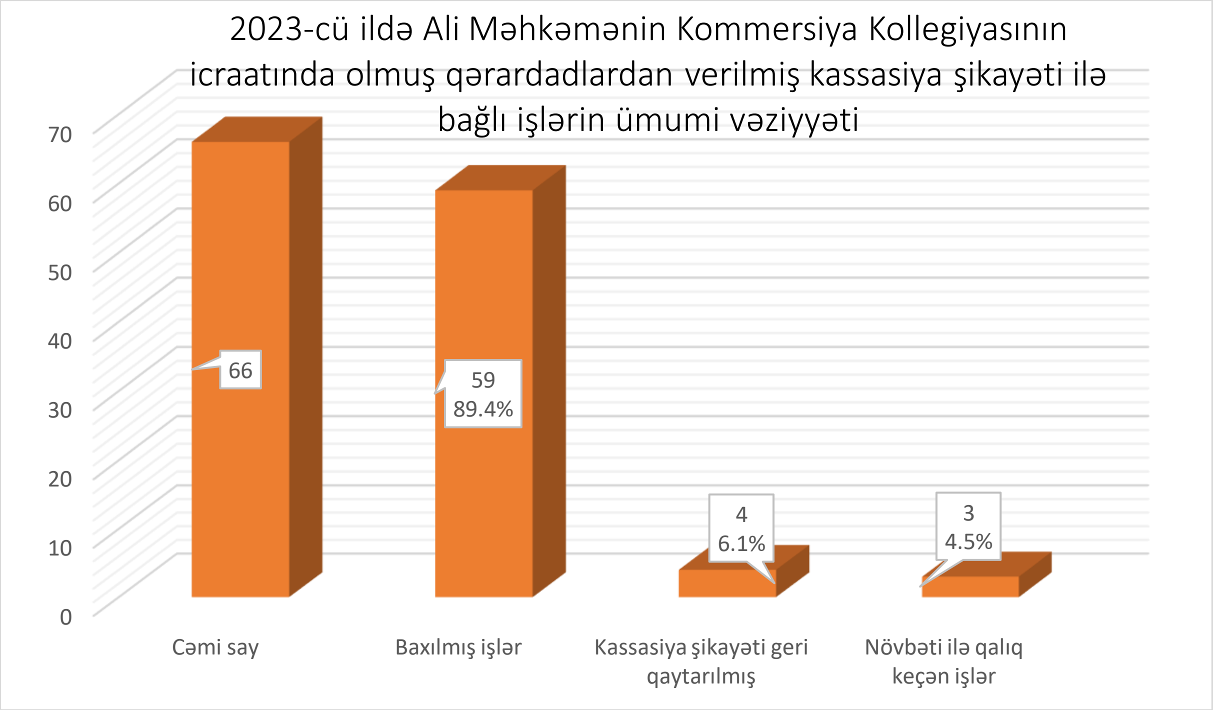

2022-ci ildə isə icraatda olan 864 işdən 210 (24,3%) iş apellyasiya instansiyası məhkəmələrinin qərardadlarından verilmiş kassasiya şikayəti ilə əlaqadar olmuşdur ki, bu da 2023-cü illə müqayisədə 144 işin (68.6%) **azalmasını** göstərir.

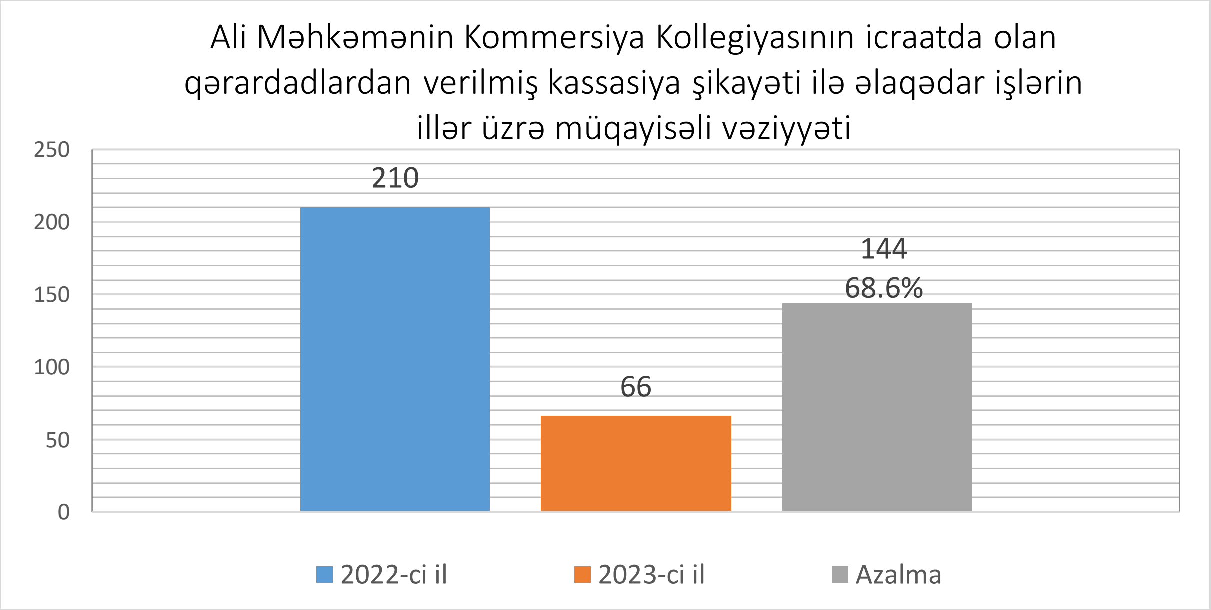

2023-cü ildə kommersiya mübahisələri ilə bağlı **baxılmış** 569 işdən 447 işlə (78.6%) bağlı məhkəmə aktı (qətnamə və qərardad) dəyişdirilmədən saxlanılmış, 119 iş üzrə (20.9%) məhkəmə aktı ləğv edilmiş, 3 iş üzrə (0,5%) kassasiya icraatına xitam verilmişdir.

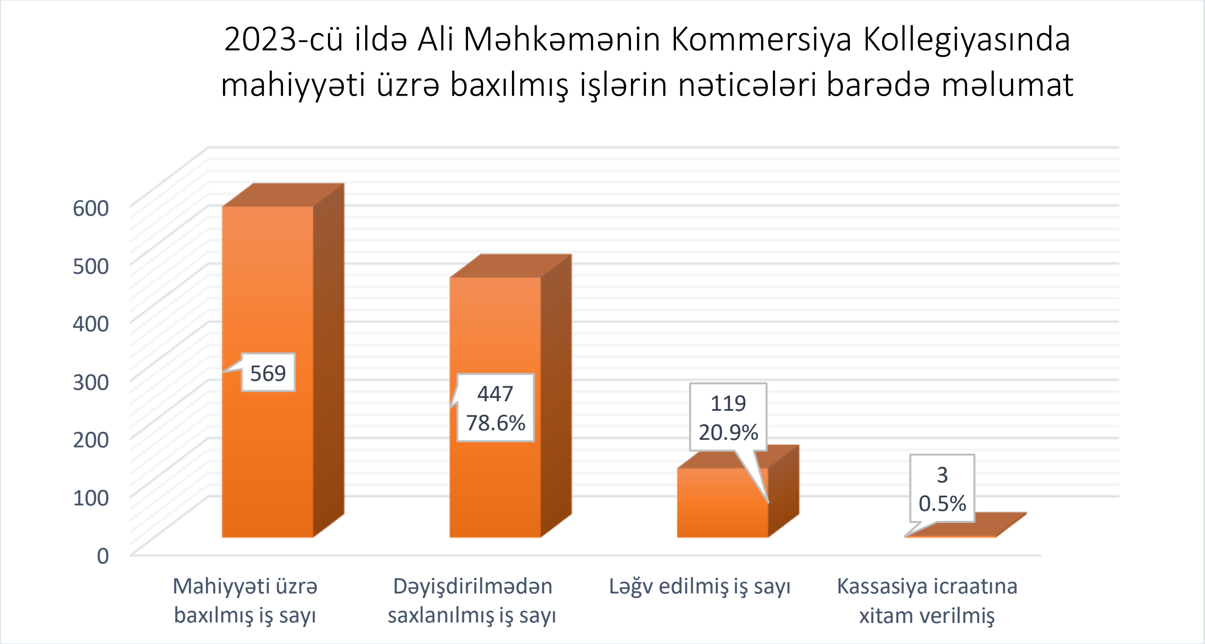

2022-ci ildə isə kommersiya mübahisələri ilə bağlı mahiyyəti üzrə baxılmış 557 işdən 417 işlə (74,9%) bağlı məhkəmə aktı dəyişdirilmədən saxlanılmış, 137 iş üzrə (24,6%) məhkəmə aktı ləğv edilmiş, 3 iş üzrə (0,5%) kassasiya icraatına xitam verilmişdir.

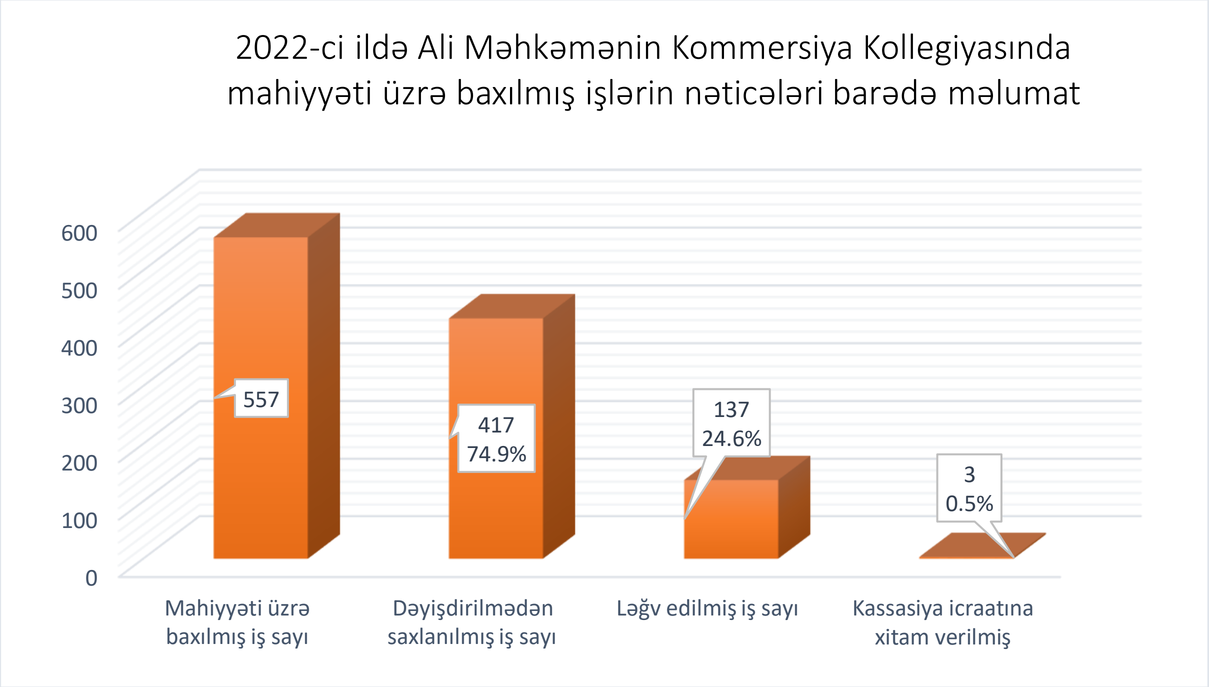

2022-ci illə müqayisə edildikdə görünür ki, 2023-cü ildə Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyası tərəfindən dəyişdirilmədən saxlanılmış məhkəmə aktları 30 iş (3.7%) artmış, məhkəmə aktlarının ləğv faizi isə 18 iş (3.7%) azalmışdır.

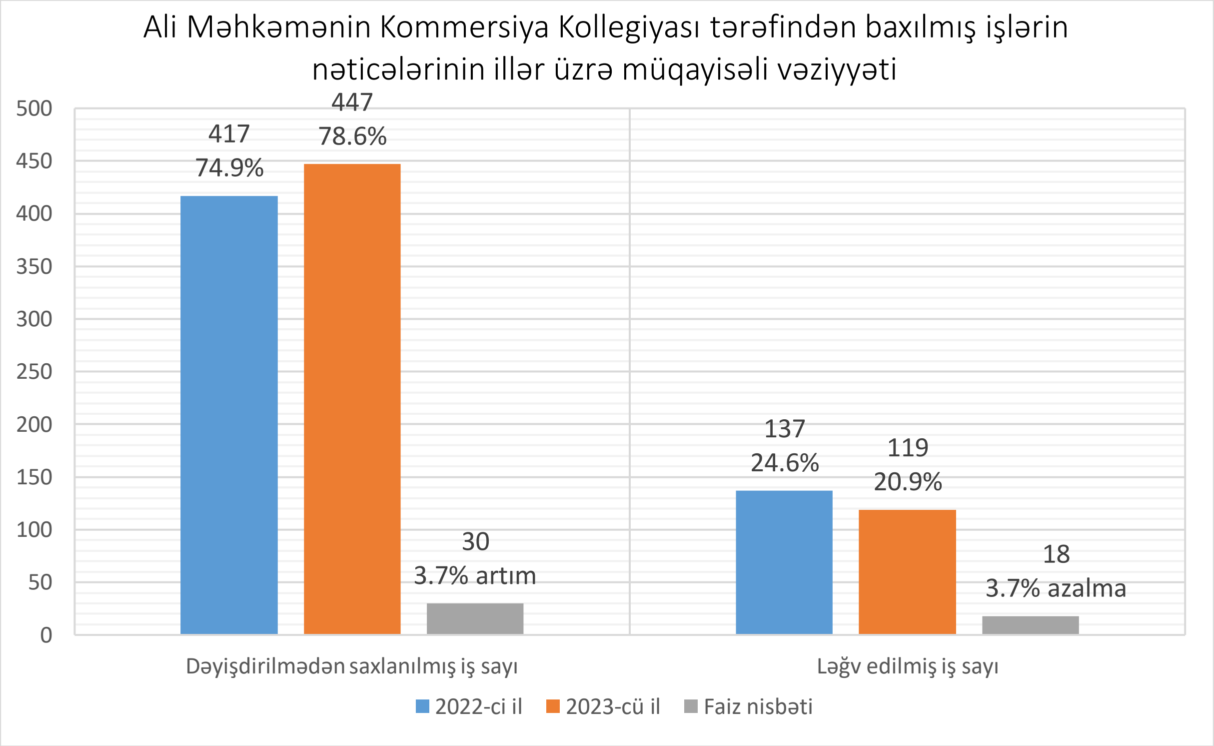

Aşağıdakı diaqramda 2022-2023-cü illər üzrə Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyanın icraatında olmuş kommersiya işləri üzrə müqayisəli vəziyyəti göstərilmişdir.

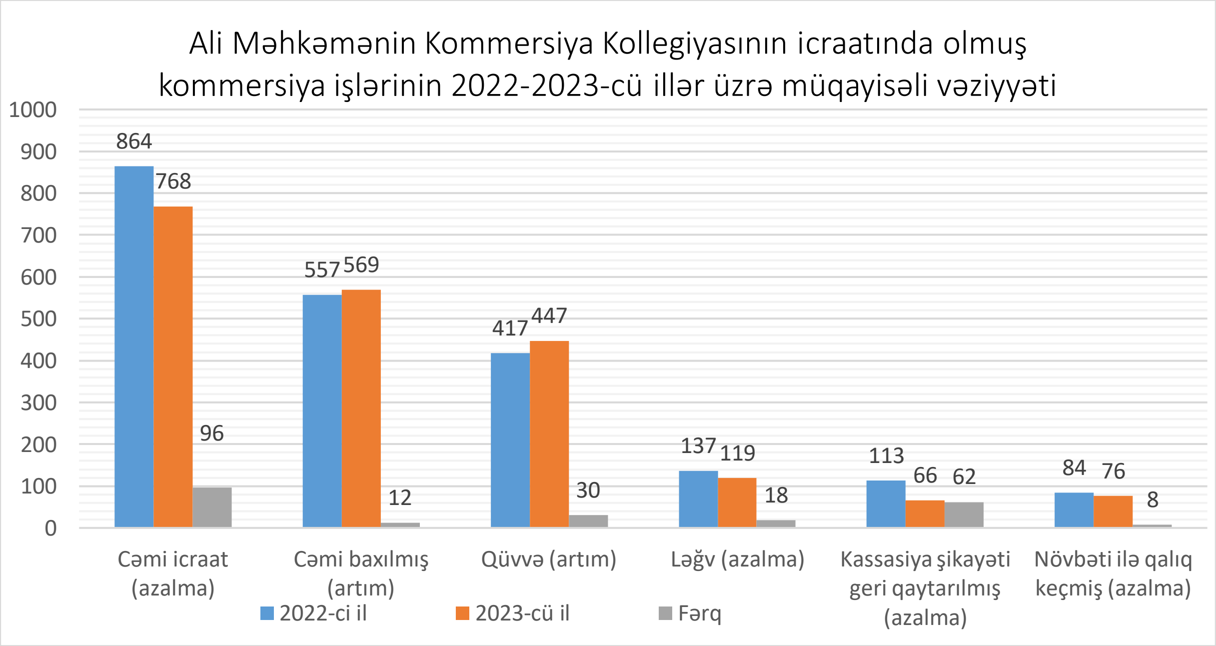

2023-cü ildə Kommersiya Kollegiyasında baxılmış işlər üzrə cəmi 90.157 manat **dövlət rüsumu** ödənilmişdir. 2022-ci ildə isə cəmi 35.090 manat dövlət rüsumu ödənilmişdir

2022-ci illə müqayisə edildikdə görünür ki, 2023-cü ilin cari hesabat dövründə dövlət büdcəsinə ödənilmiş rüsum məbləği 55.067 manat (1.6 dəfə) **artmışdır.**

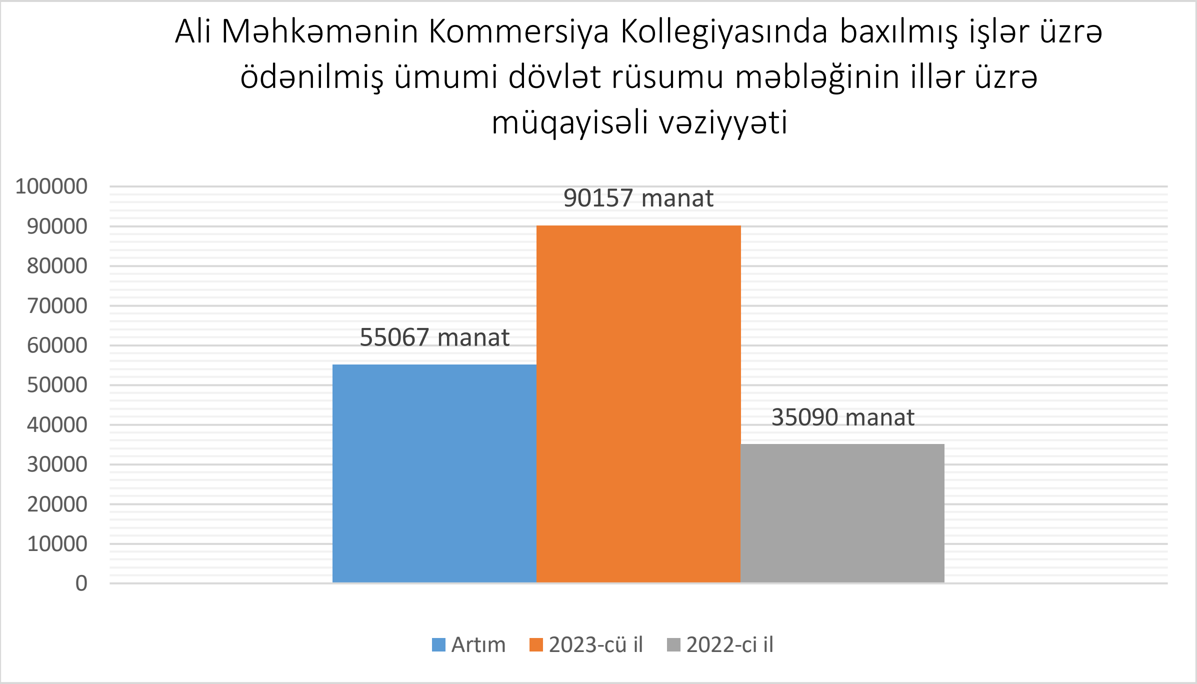

☐ Ali Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyasında 2022-2023-cü illərdə **xüsusi qərardad** qəbul edilməmişdir.

☐ 2023-cü il ərzində **Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu** tərəfindən Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyasının qərarlarından verilən hər hansı şikayətə baxılmamışdır.

☐ 2023-cü il ərzində **Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsində** baxılaraq yekun qərar qəbul edilmiş kommersiya mübahisəsi olmamışdır.

1.3. 2023-cü ildə Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyasında baxılmış kommersiya işlərinin (569 iş) kateqoriyalar üzrə bölgüsü[1]

№	İşlərin Kateqoriyaları	Baxılmış işlərin sayı	Faiz
1.	Mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar mübahisələr	19	3.3%
2.	Torpaq münasibətlərindən irəli gələn mübahisələr	2	0.3%
3.	Özbaşına və qanunsuz tikililərlə bağlı mübahisələr	6	1.1%
4.	Müqavilə münasibətlərindən irəli gələn mübahisələr (ümumi)	343	60.3%
	• Alqı-satqı müqaviləsi üzrə mübahisələr	70	12.3%
	• İcarə müqaviləsi üzrə mübahisələr	34	6%
	• Borc müqaviləsi üzrə mübahisələr	7	1.2%
	• Kredit müqaviləsi üzrə mübahisələr	93	16.3%
	• Lizinq müqaviləsi üzrə mübahisələr	33	5.8%
	• Podrat müqaviləsi üzrə mübahisələr	50	8.8%
	• Tapşırıq müqaviləsi üzrə mübahisələr	6	1.1%
	• Daşıma müqaviləsi üzrə mübahisələr	7	1.2%
	• Bank hesabı müqaviləsi üzrə mübahisələr	2	0.3%
	• Birgə əməkdaşlıq müqaviləsi üzrə mübahisələr	4	0.7%
	• Digər müqavilələrdən irəli gələn mübahisələr	37	6.5%
5.	Mülki hüquq pozuntularından (deliktlərdən) əmələ gələn mübahisələr	7	1.2%
6.	Təbii inhisar subyeltlərinin iştirak etdiyi mübahisələr	59	10.4%
7.	Korporativ mübahisələr	19	3.3%
8.	Sığorta fəaliyyətindən irəli gələn mübahisələr	7	1.2%
9.	Sənaye mülkiyyəti obyektlərindən istifadə və onların hüquqi mühafizəsi ilə əlaqədar mübahisələr	5	0.9%

[1] Bu paraqrafda qeyd olunan statistik məlumatlar Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkməsinin yeni axtarış sisteminin bazası əsasında əldə edilmişdir.

10.	Hüquqi və fiziki şəxslərin ödəmə qabiliyyəti olmayan hesab edilməsi barədə mübahisələr (müflisləşmə (iflas))	1	0.2%
11.	Xüsusi icraat qaydasında baxılan işlər (ümumi)	27	4.8%
	• Vergi ödəyicisi olan fiziki şəxslərin və ya hüquqi şəxslərin icra orqanının rəhbərinin ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması haqqında işlər	23	4.1%
	• Mediasiya prosesi nəticəsində bağlanmış barışıq sazişinin təsdiq edilməsi	4	0.7%
12.	İcra icraatından irəli gələn mübahisələr	4	0.7%
13.	Xarici elementli kommersiya mübahisələri	1	0.2%
14.	Sair kommersiya mübahisələri	69	12.1%
	Cəmi:	**569**	**100%**

1.4. Kommersiya mübahisələri üzrə Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyası tərəfindən ləğv edilmiş məhkəmə aktlarına dair hesabat

2023-cü ildə kassasiya qaydasında baxılmış 569 işdən 119 iş (20.9%) məhkəmə aktı ləğv edilmişdir. Onlardan 106 iş üzrə (89%) məhkəmə aktı ləğv edilərək, baxılması üçün yenidən apellyasiya məhkəməsinə qaytarılmış; 8 iş üzrə (7%) məhkəmə aktı ləğv edilərək, iş üzrə yeni qərar qəbul edilmiş; 5 iş üzrə (4%) məhkəmə aktı ləğv edilərək, icraata xitam verilmişdir *(bu işlərdən 2 iş üzrə tərəflər arasında bağlanmış barışıq sazişi məhkəmə tərəfindən təsdiq edilməklə, iş üzrə icraata xitam verilmişdir)*.

2022-ci ildə isə kassasiya qaydasında baxılmış 557 işdən 137 iş (24.6%) ləğv edilmişdir. Onlardan 127 iş üzrə (92.8%) məhkəmə aktı ləğv edilərək, baxılması üçün yenidən apellyasiya məhkəməsinə qaytarılmış; 5 iş üzrə (3.6%) məhkəmə aktı ləğv edilərək, iş üzrə yeni qərar qəbul edilmiş; 5 iş üzrə (3.6%) məhkəmə aktı ləğv edilərək, icraata xitam verilmişdir.

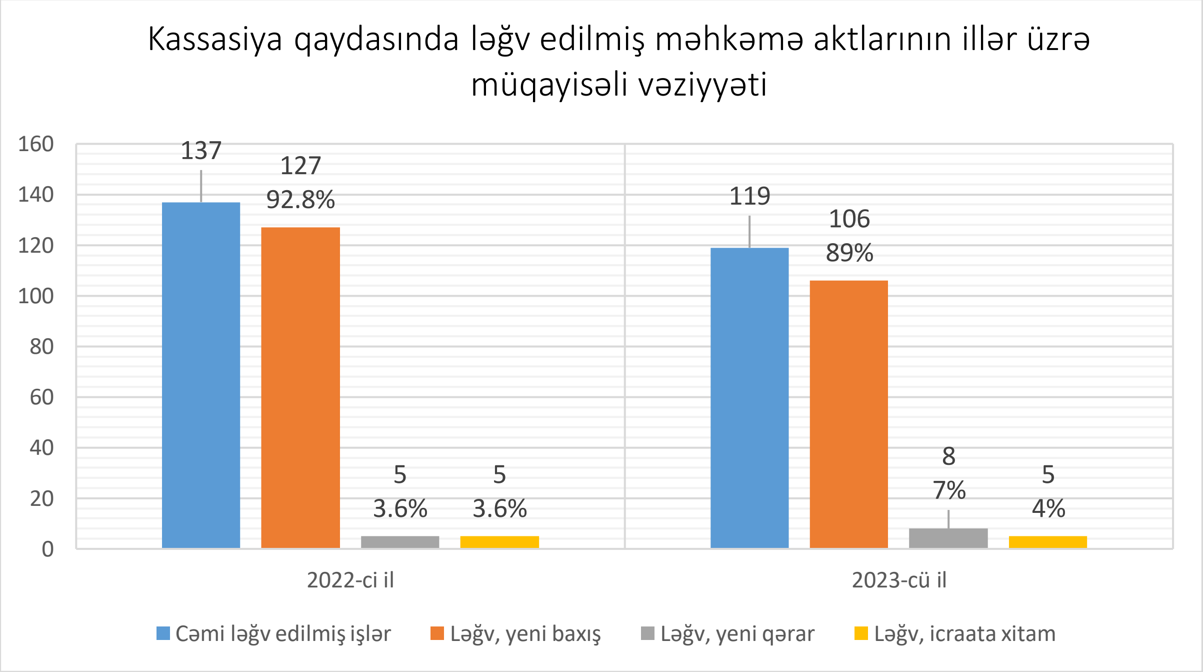

2022-ci illə müqayisədə 2023-cü ildə apellyasiya məhkəmələrinin məhkəmə aktlarının kassasiya qaydasında ləğv faizi 3.7% **azalmışdır.**

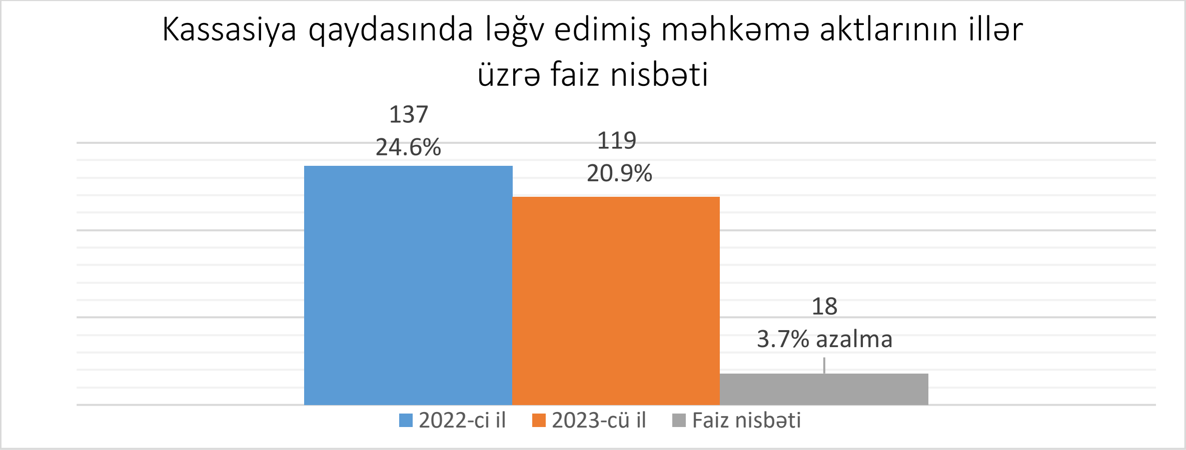

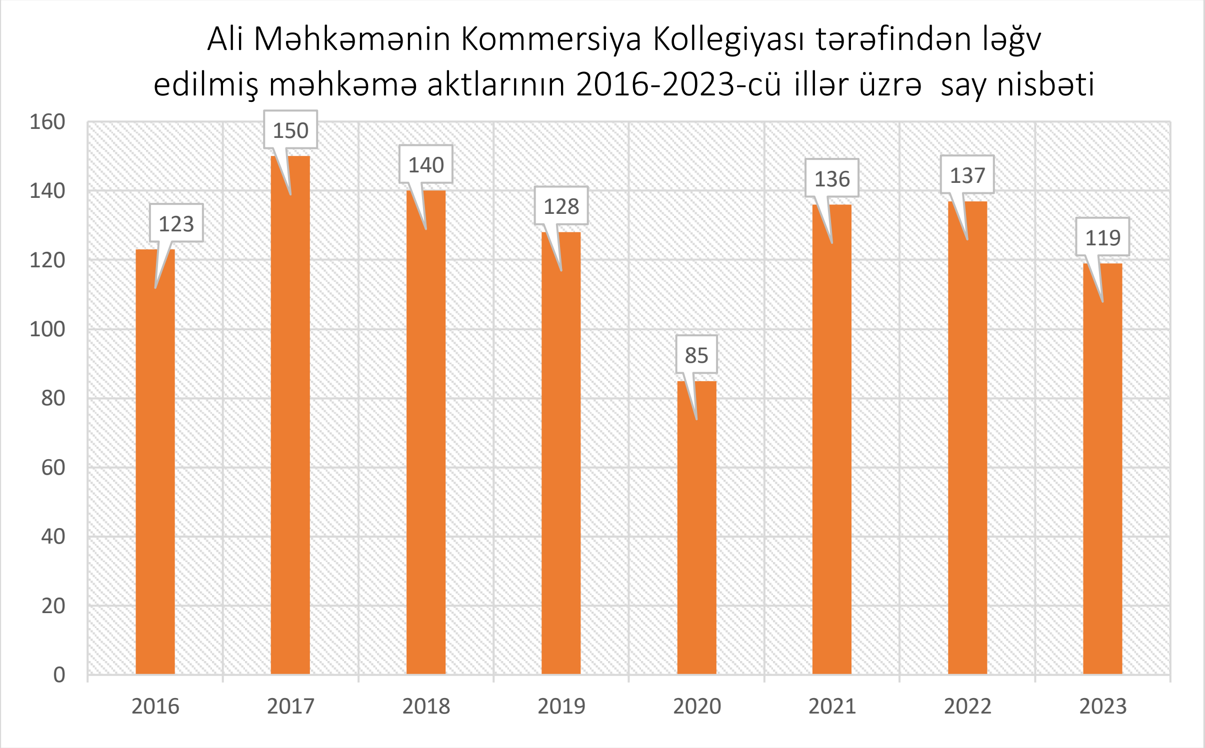

2023-cü ildə kassasiya qaydasında məhkəmə aktı ləğv edilmiş 119 işdən 89 iş üzrə (75%) apellyasiya instansiyası məhkəmələrinin qəbul etdiyi məhkəmə aktı **ilk dəfə**, 27 iş üzrə (23%) **ikinci dəfə**, 3 iş üzrə (2%) isə **üçüncü dəfə** ləğv edilmişdir.

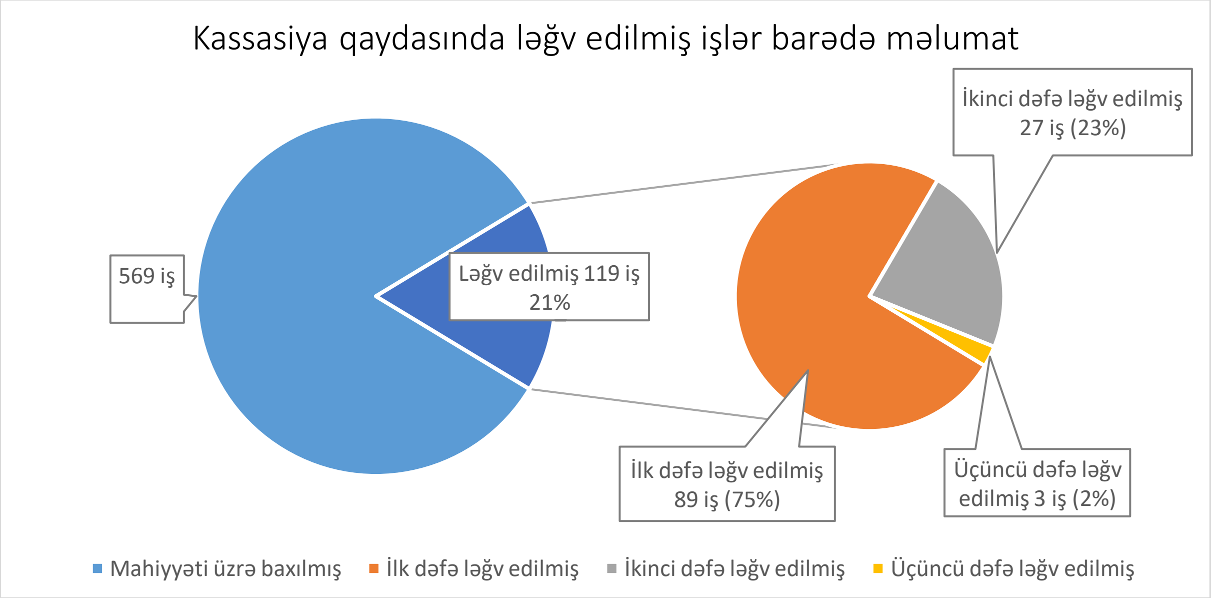

2023-cü il ərzində kassasiya qaydasında ləğv edilmiş işlərin daxil olduğu apellyasiya məhkəmələri üzrə bölgüsü					
№	Məhkəmənin adı	Ləğv edilmiş işlər			Cəmi
		I	II	III	
1.	Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	59 78.7%	14 18.7%	2 2.6%	75
2.	Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	14 73.7%	5 26.3%	0	19
3.	Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	7 87.5%	1 12.5%	0	8
4.	Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	5 83.3%	1 16.7%	0	6
5.	Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	4 36.4%	6 54.5%	1 9.1%	11
6.	Naxçıvan MR Ali Məhkəməsi	0	0	0	0
	Cəmi:	89 75%	27 23%	3 19%	119

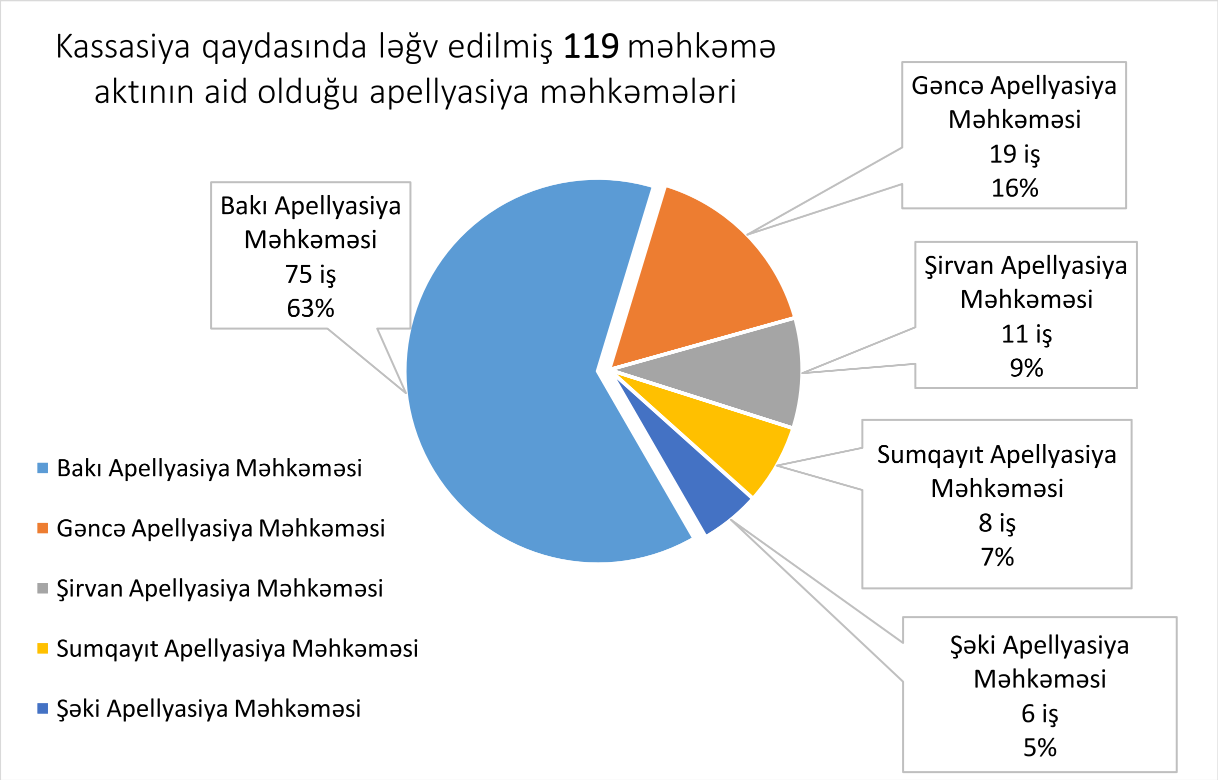

Apellyasiya məhkəmələri üzrə ləğv olunmuş məhkəmə aktlarının baxılmış işlərə nisbəti				
№	Məhkəmənin adı	Cəmi baxılmış işlər	Ləğv edilmiş işlər	Faiz nisbəti
1.	Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	370	75[2]	20.3% 19.7%
2.	Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	93	19	20.4%
3.	Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	39	8	20.5%
4.	Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	21	6	28.6%
5.	Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	44	11	25%
6.	Naxçıvan MR Ali Məhkəməsi	4	0	0

[2] Bu rəqəm "Elektron Məhkəmə" İnformasiya Sistemi əsasında əldə edilmiş statistik məlumatları əks etdirir. Bu məhkəmədən daxil olmuş 2 iş üzrə məhkəmə aktı barışıq sazişinin təsdiqlənməsi səbəbindən ləğv edilmişdir. Ləğvin faizi hesablanarkən bu hal nəzərə alınmışdır (sarı rənglə seçilmiş ikinci faiz).

1.5. 2023-cü ildə Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyasında təkrar baxılaraq, ləğv edilmiş məhkəmə aktlarına dair hesabat

2023-cü ildə Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyası tərəfindən ləğv edilmiş 119 işdən 30 (25%) işə kassasiya qaydasında təkrar baxılaraq, məhkəmə aktı ləğv edilmişdir. Onlardan 27 (23%) işə kassasiya qaydasında ikinci dəfə, 3 (2%) işə isə üçüncü dəfə baxılmışdır. *Kassasiya qaydasında ikinci dəfə baxılmış 1 iş üzrə məhkəmə aktı ləğv edilərək, tərəflər arasında bağlanmış barışıq sazişi təsdiqlənmiş və bu əsasla iş üzrə icraata xitam verilmişdir.*

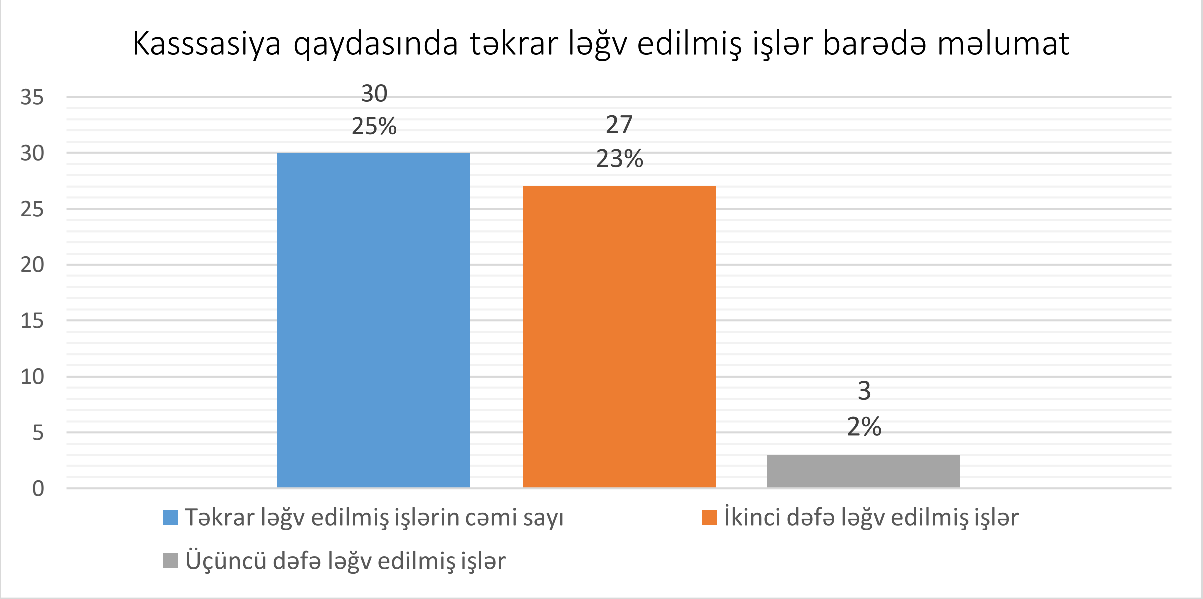

2022-ci ildə isə Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyası tərəfindən ləğv edilmiş 137 işdən 11 (8%) işə kassasiya qaydasında təkrar baxılaraq, məhkəmə aktı ləğv edilmişdir. Onlardan 7 (63.7%) işə kassasiya qaydasında ikinci dəfə, 4 (36.3%) işə isə üçüncü dəfə baxılmışdır.

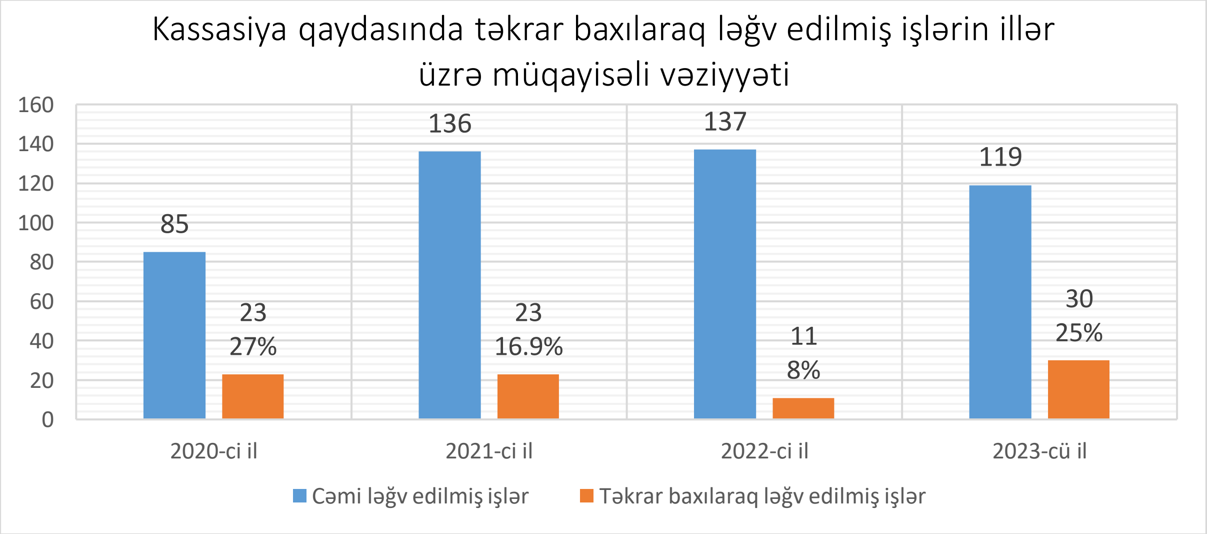

2023-cü ildə kassasiya qaydasında təkrar baxılaraq, ləğv edilmiş 30 (25%) işdən 15 (50%) iş üzrə məhkəmə aktı tam, 7 (23.3%) iş üzrə qismən ləğv edilərək, iş yeni apellyasiya baxışına göndərilmiş, 4 (13.4%) iş üzrə məhkəmə aktı tam, 2 (6.7%) iş üzrə qismən ləğv edilərək, yeni qərar qəbul edilmiş, 1 (3.3%) iş üzrə məhkəmə aktı qismən ləğv edilmiş, 1 (3.3%) iş üzrə məhkəmə aktı ləğv edilərək, tərəflər arasında bağlanmış barışıq sazişi təsdiqlənməklə iş üzrə icraata xitam verilmişdir.

2022-ci ildə isə kassasiya qaydasında təkrar baxılaraq ləğv edilmiş 11 (8%) işdən 8 (72,7%) iş üzrə məhkəmə aktı tamamilə, 2 (18,2%) iş üzrə qismən ləğv edilərək, işin yeni apellyasiya baxışına göndərilmiş, 1 (9,1%) iş üzrə məhkəmə aktı ləğv edilərək, iş üzrə icraata xitam verilmişdir.

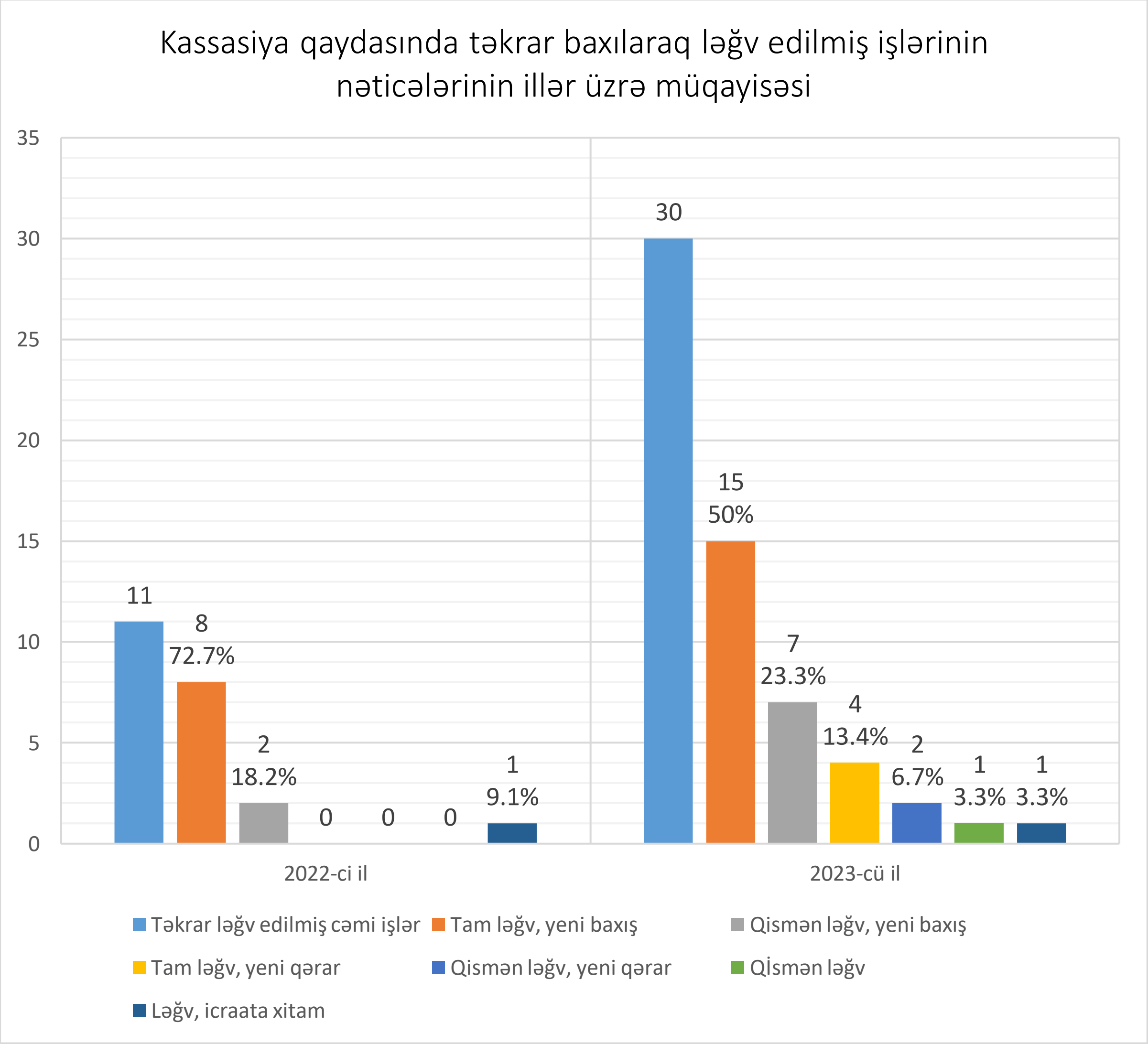

2023-cü ildə təkrar ləğv edilmiş 30 işdən 16 iş (53.3%%) Bakı Apellyasiya Məhkəməsindən, 5 iş (16.7%) Gəncə Apellyasiya Məhkəməsindən, 1 iş (3.3%) Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsindən, 7 iş (23,4%) Şirvan Apellyasiya Məhkəməsindən, 1 iş (3.3%) Şəki Apellyasiya Məhkəməsindəmn daxil olmuşdur.

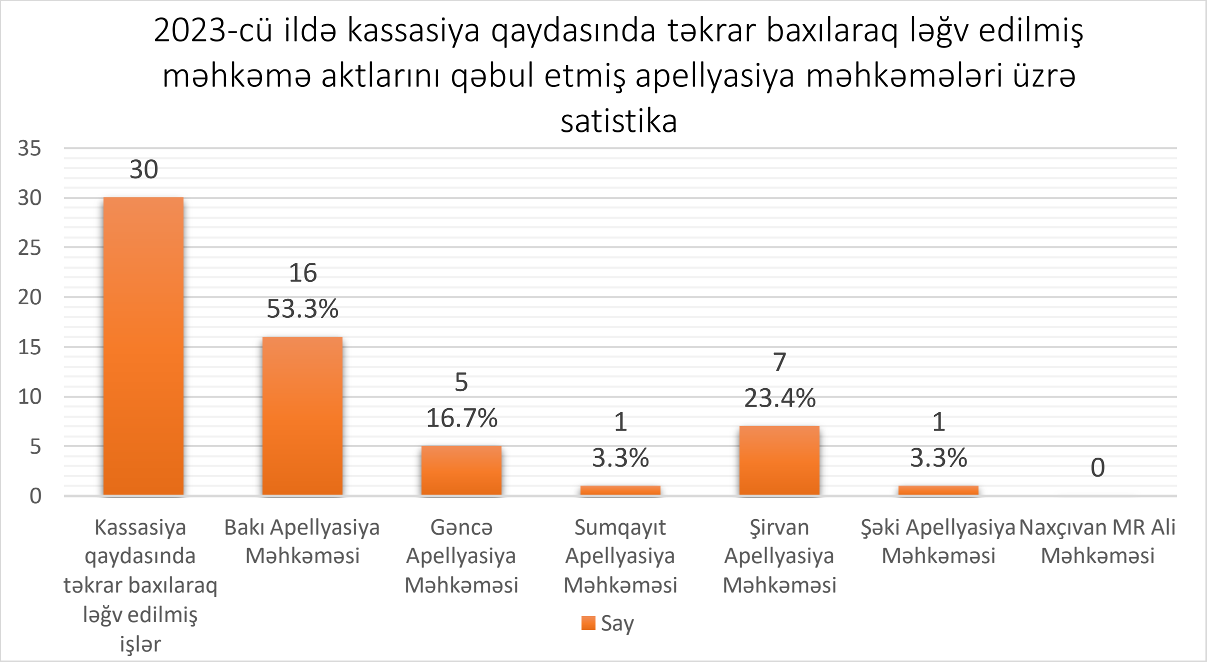

2022-ci ildə isə təkrar ləğv edilmiş 11 iş üzrə məhkəmə aktlarından 5 iş (45,4%) Bakı Apellyasiya Məhkəməsindən, 1 iş (9,1%) Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsindən, 3 iş (27,3%) Şirvan Apellyasiya Məhkəməsindən, 2 iş (18,2%) Gəncə Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuşdur.

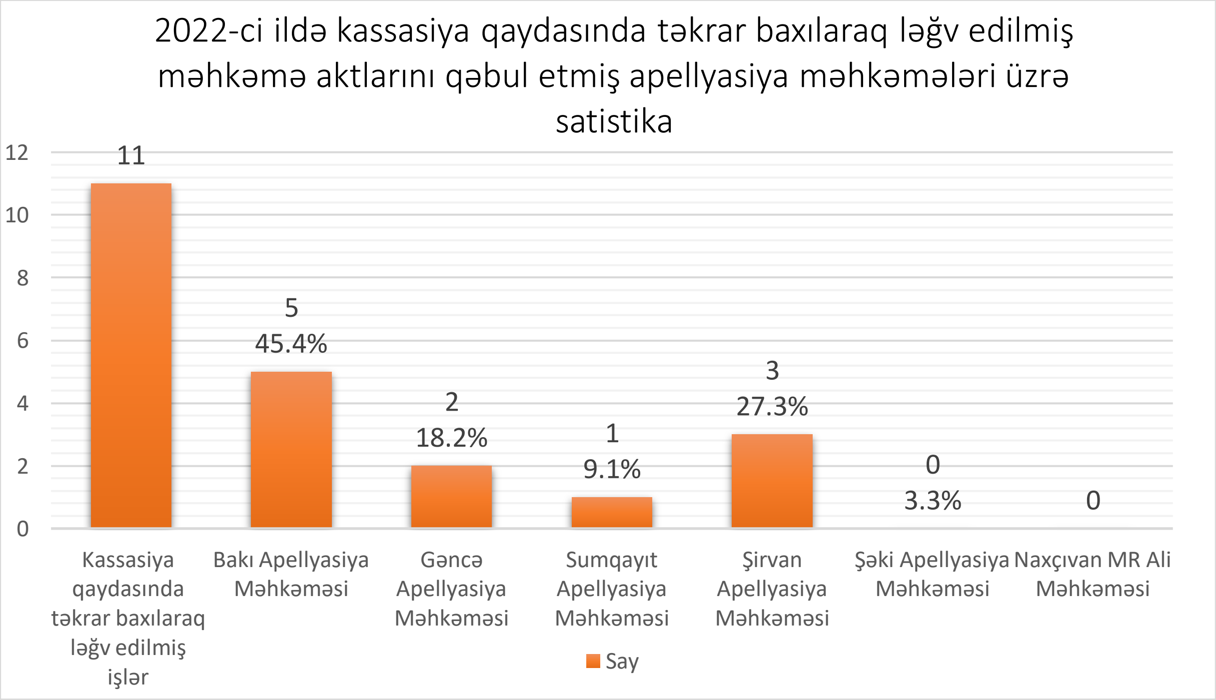

2023-cü ildə kassasiya qaydasında təkrar baxılaraq, ləğv edilmiş işlərin (30 iş) **kateqoriyaları**	Say
• Mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar mübahisələr	**1**
• Müqavilə münasibətlərindən irəli gələn mübahisələr (ümumi)	**21**
▪ Kredit müqaviləsi üzrə mübahisələr	7
▪ Alqı-satqı müqaviləsi üzrə mübahisələr	3
▪ Lizinq müqaviləsi üzrə mübahisələr	2
▪ İcarə müqaviləsi üzrə mübahisələr	2
▪ Podrat müqaviləsi üzrə mübahisələr	3
▪ Daşıma müqaviləsi üzrə mübahisələr	1
▪ Saxlama müqaviləsi üzrə mübahisələr	2
▪ Birgə əməkdaşlıq müqaviləsi üzrə mübahisələr	2
• Mülki hüquq pozuntusundan (deliktdən) irəli gələn mübahisələr	**1**
• Korporativ mübahisələr	**2**
• Təbii inhisar subyektlərinin iştirakı ilə mübahisələr	**4**
Cəmi:	**30**

2023-cü ildə kassasiya qaydasında **üçüncü dəfə baxılaraq, məhkəmə aktı ləğv edilmiş** 3 işdən 2 (66.7%) iş üzrə məhkəmə aktı ləğv edilərək, iş yeni apellyasiya baxışına göndərilmiş, 1 iş üzrə (33.3%) məhkəmə aktı ləğv edilərək, yeni qərar qəbul edilmişdir.

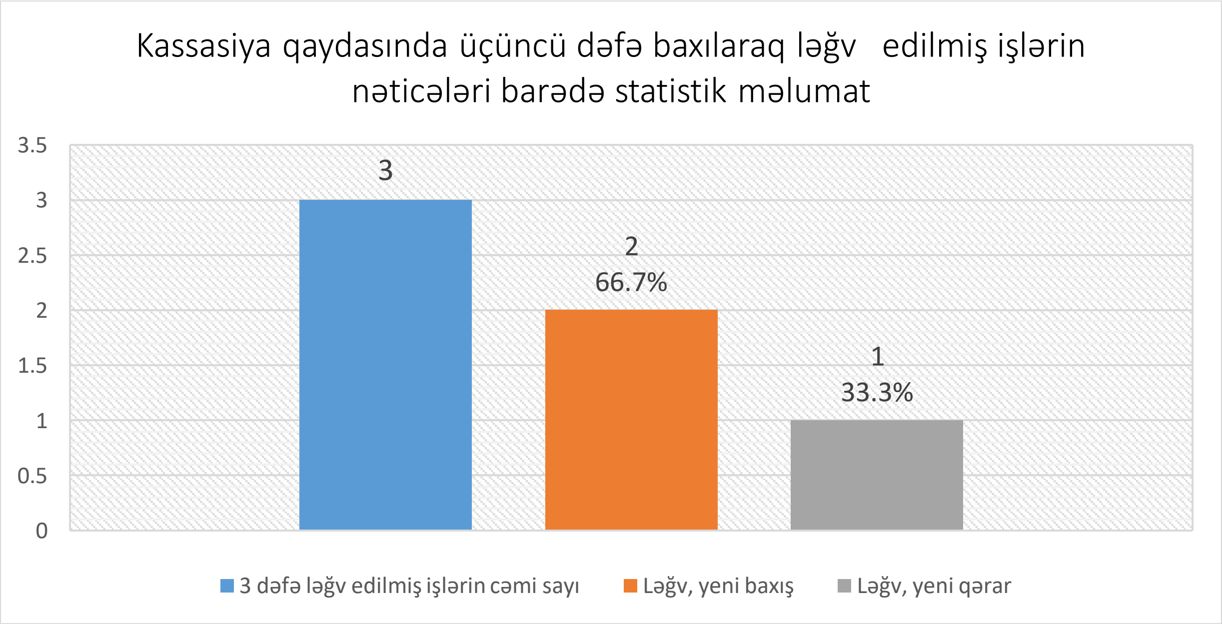

1.6. Xarici dövlətlərin məhkəmələrinin və arbitrajların qətnamələrinin icrası və tanınmasına dair hesabat

2023-cü ildə Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyasının icraatında xarici məhkəmələrin və arbitrajların qətnamələrinin tanınması və icrası barədə cəmi 33 ərizə olmuş, onlardan 7 ərizə (21,2%) 2022-ci ildən qalıq kimi keçmiş, 26 ərizə (78,8%) 2023-cü ildə daxil olmuşdur.

2022-ci ildə isə bu barədə cəmi 26 ərizə icraatda olmuş, onlardan 3 ərizə (11,5%) 2021-ci ildən qalıq kimi keçmiş, 23 ərizə (88,5%) 2022-ci ildə daxil olmuşdur.

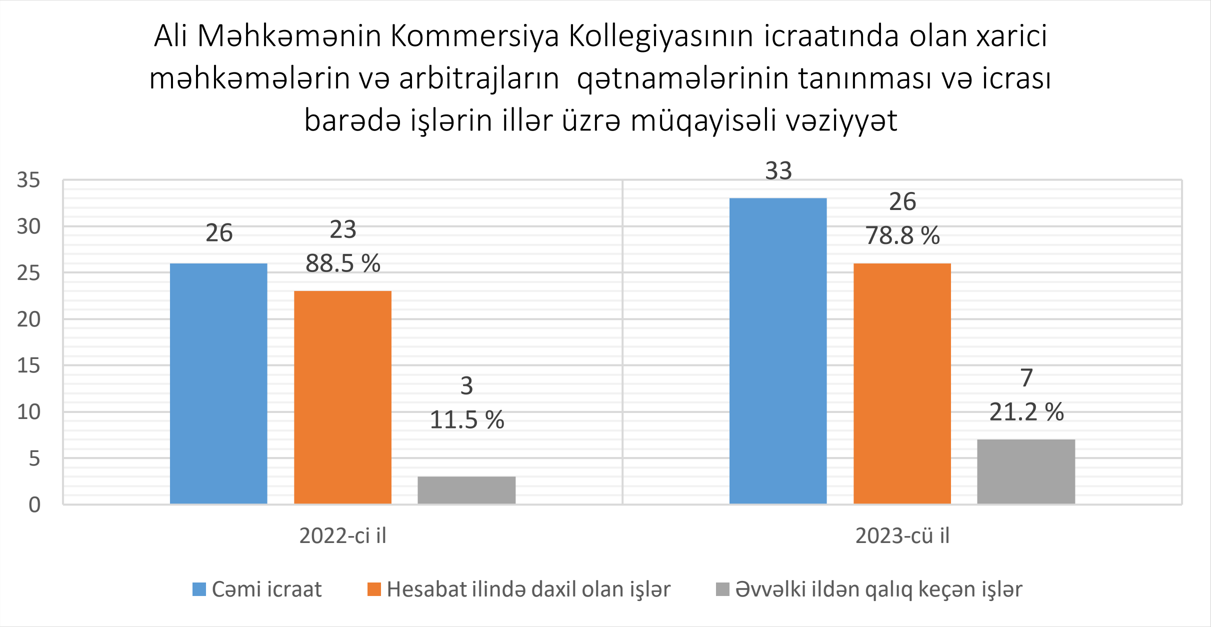

2022-ci illə müqayisə edildikdə görünür ki, 2023-cü ilin cari hesabat dövründə xarici məhkəmələrin və arbitrajların qətnamələrinin tanınması və icrası barədə icraatda olmuş ərizələrin sayı 7 ərizə (26,9%) artmışdır.

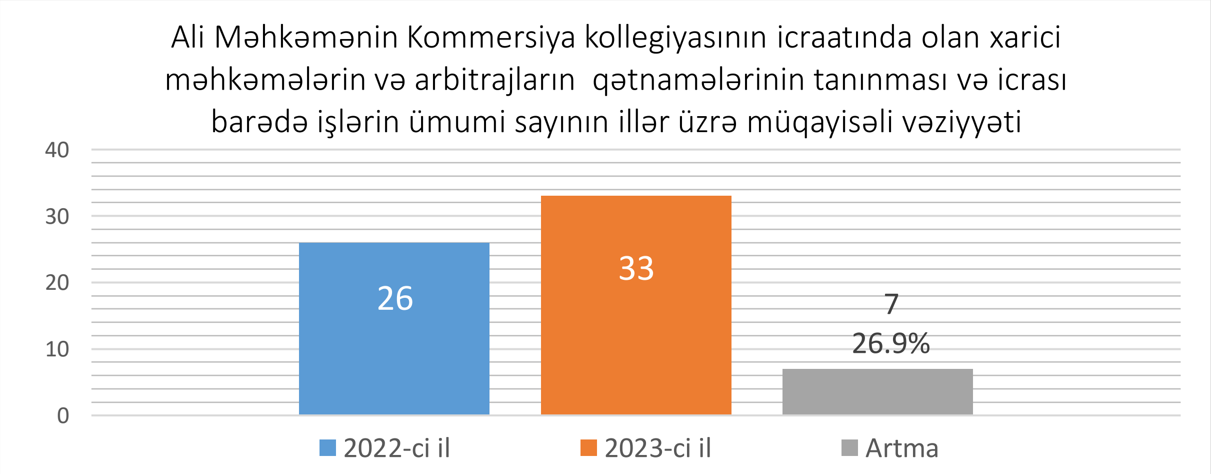

2023-cü ildə Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyasının icraatında olan xarici məhkəmələrin və arbitrajların qətnamələrinin tanınması və icrası barədə 33 ərizədən 25 ərizəyə (75,8%) baxılmış, 8 ərizə (24,2%) 2024-cü ilin növbəti hesabat dövrünə qalıq keçmişdir.

2022-ci ildə isə icraatında olan 26 ərizədən 19 ərizəyə (73,1%) baxılmış, 7 ərizə (26,9%) 2023-cü ilin növbəti hesabat dövrünə qalıq keçmişdir.

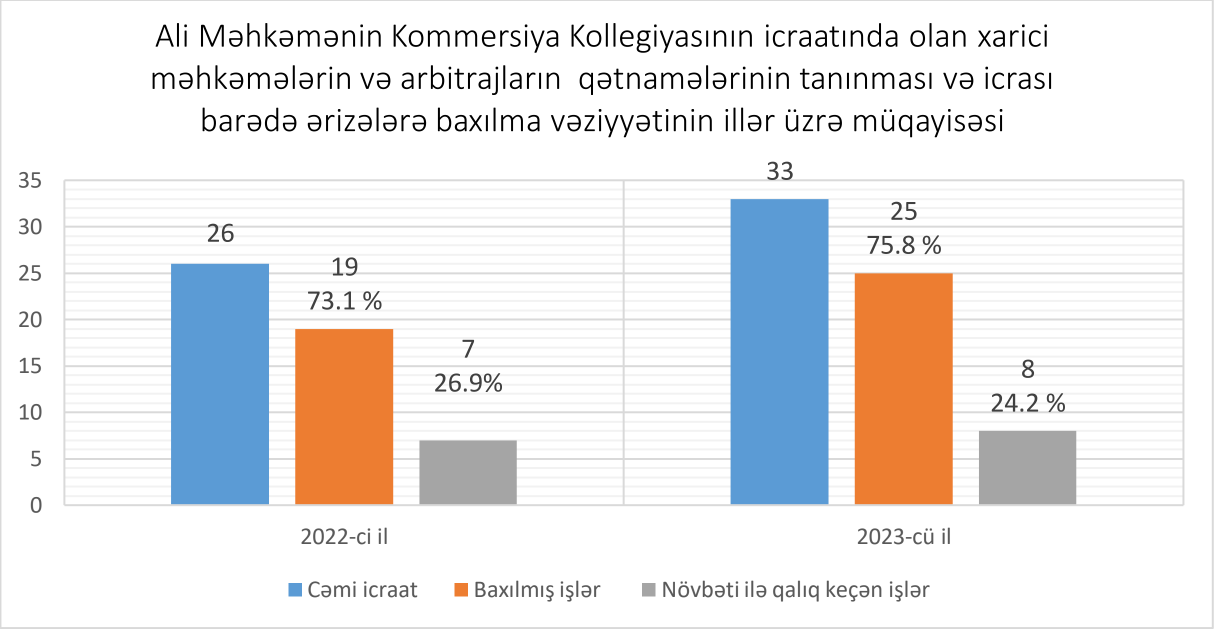

2023-cü ildə baxılmış 25 işdən 20 iş üzrə (80%) xarici məhkəmələrin və arbitrajların qətnamələrinin icrası və tanınması barədə müraciətlər təmin edilmiş, 5 iş üzrə (20%) təmin edilməmişdir.

2022-ci ildə isə baxılmış 19 işdən 16 iş üzrə (84.2%) xarici məhkəmələrin və arbitrajların qətnamələrinin icrası və tanınması barədə müraciətlər təmin edilmiş, 3 iş üzrə (15.8%) təmin edilməmişdir.

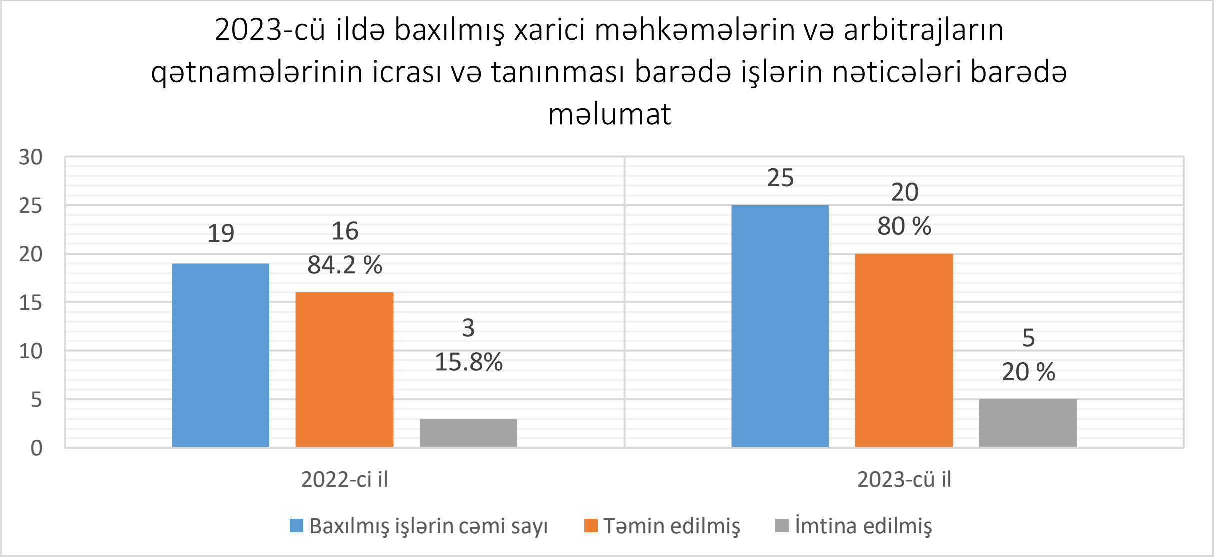

Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyasında 2010-2023-cü illər ərzində xarici məhkəmələrin və arbitrajların qətnamələrinin tanınması və icrası barədə müraciətlərə dair ümumi iş yükü

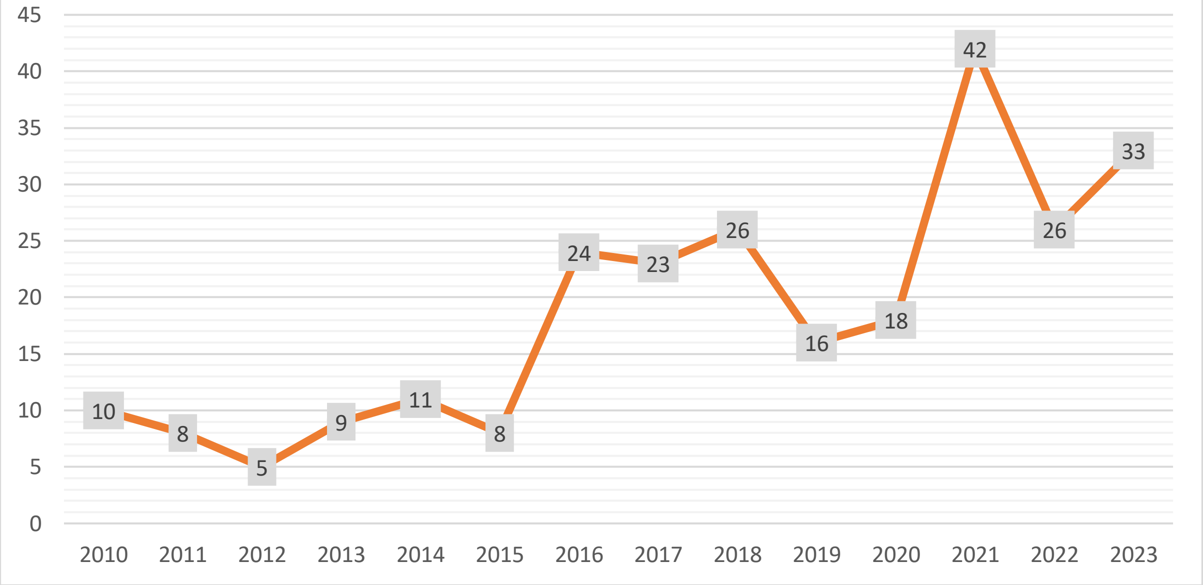

Xarici dövlətlərin məhkəmə və arbitrajlarının qətnamələrinin icrası və tanınması ilə nəticələnən işlərin 2010-2023-cü illər üzrə müqayisəli vəziyyəti

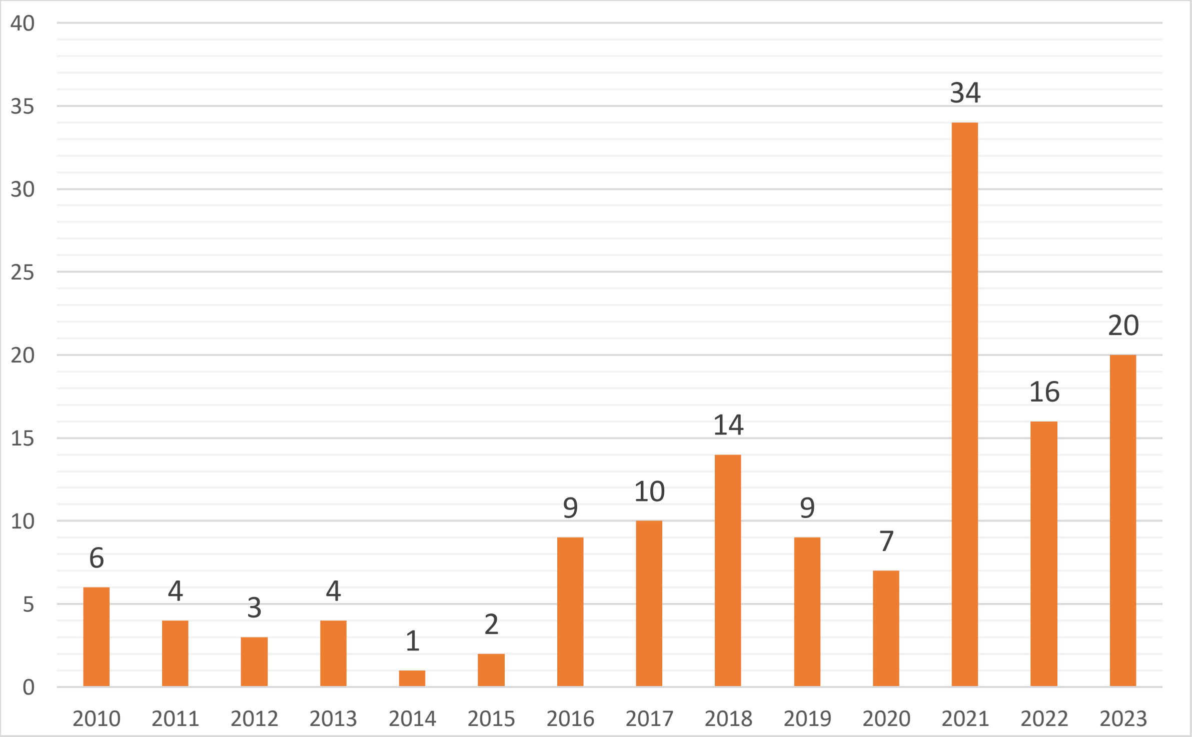

Xarici dövlətlərin məhkəmə və arbitrajlarının qətnamələrinin icrası və tanınmasından imtina edilmiş işlərin 2010-2023-cü illər üzrə müqayisəli vəziyyəti

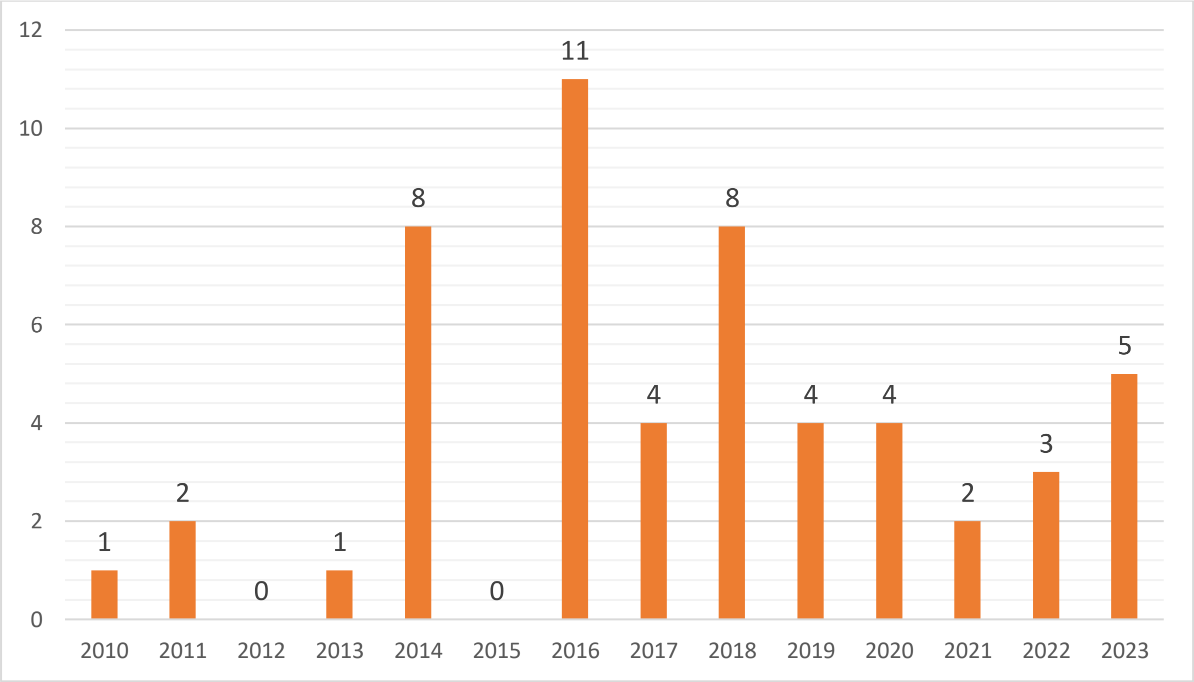

1.7. Ali Məhkəmənin Plenumunda həll edilən məsələlərlə bağlı 2023-cü il ərzində kommersiya işləri üzrə müraciətlərə dair hesabat

2023-cü ildə Kommersiya Kollegiyasının qərarlarından Plenum icraatı üzrə 31 əlavə kassasiya şikayəti, 13 məhkəmə aktlarına yeni açılmış hallar üzrə yenidən baxılması haqqında ərizə, o cümlədən işdə iştirak etməyə cəlb olunmayan, məhkəmə aktı ilə maraqlarına toxunan şəxslərlə bağlı 1 müraciət daxil olmuşdur.

2022-ci ildə isə Kommersiya Kollegiyasının qərarlarından Plenum icraatı üzrə ümumilikdə 17 əlavə kassasiya şikayəti, 6 məhkəmə aktlarına yeni açılmış hallar üzrə yenidən baxılması haqqında ərizə, o cümlədən işdə iştirak etməyə cəlb olunmayan, məhkəmə aktı ilə maraqlarına toxunan şəxslərlə bağlı 1 müraciət daxil olmuşdur.

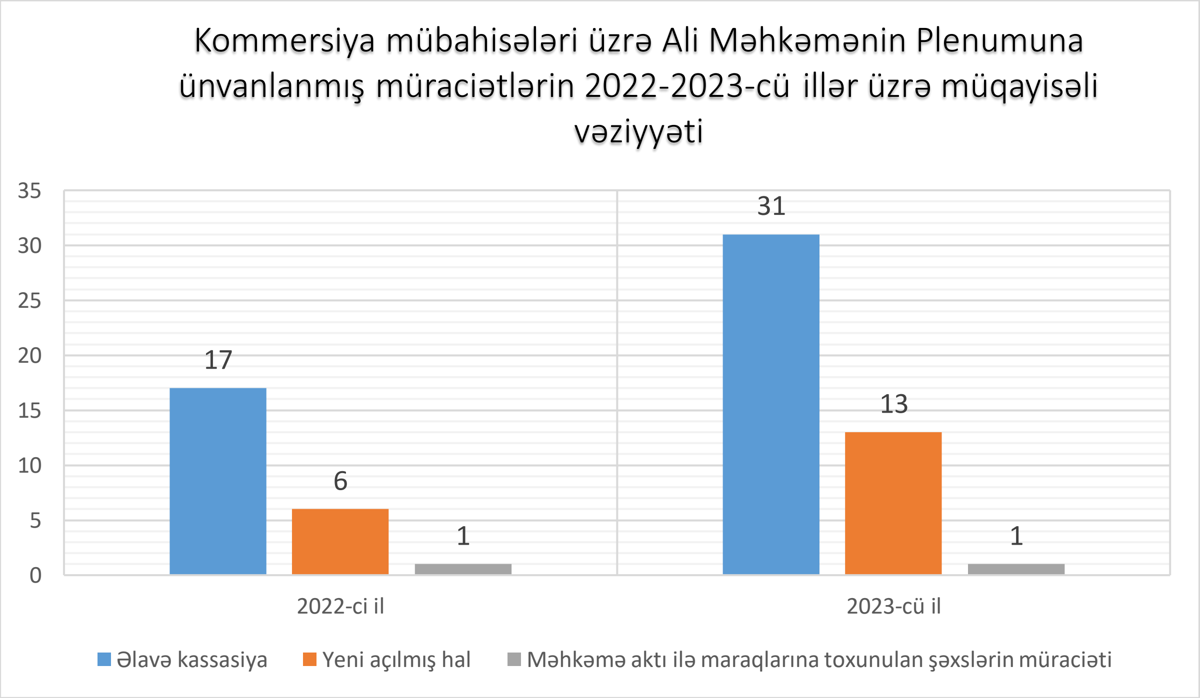

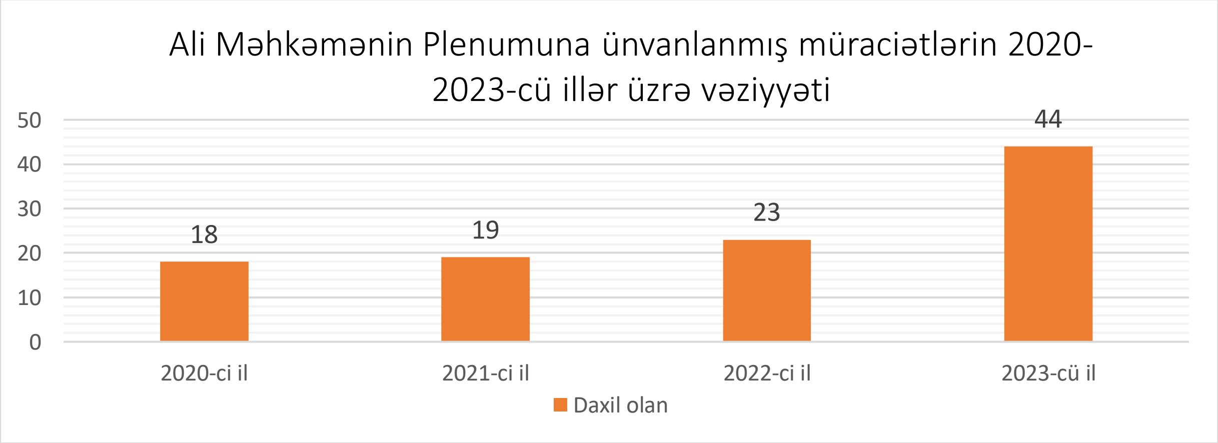

1.8. Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyasının icraatında olan işlərin 2015-2023-cü illər üzrə müxtəlif meyarlara görə müqayisəsi

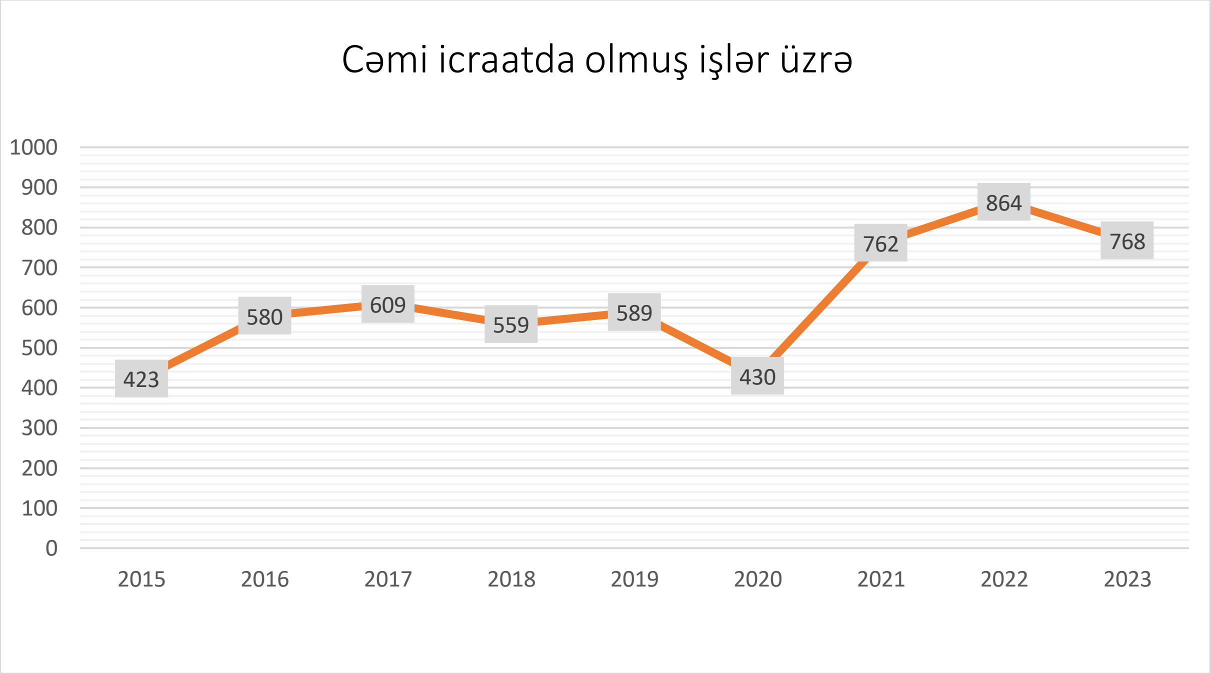

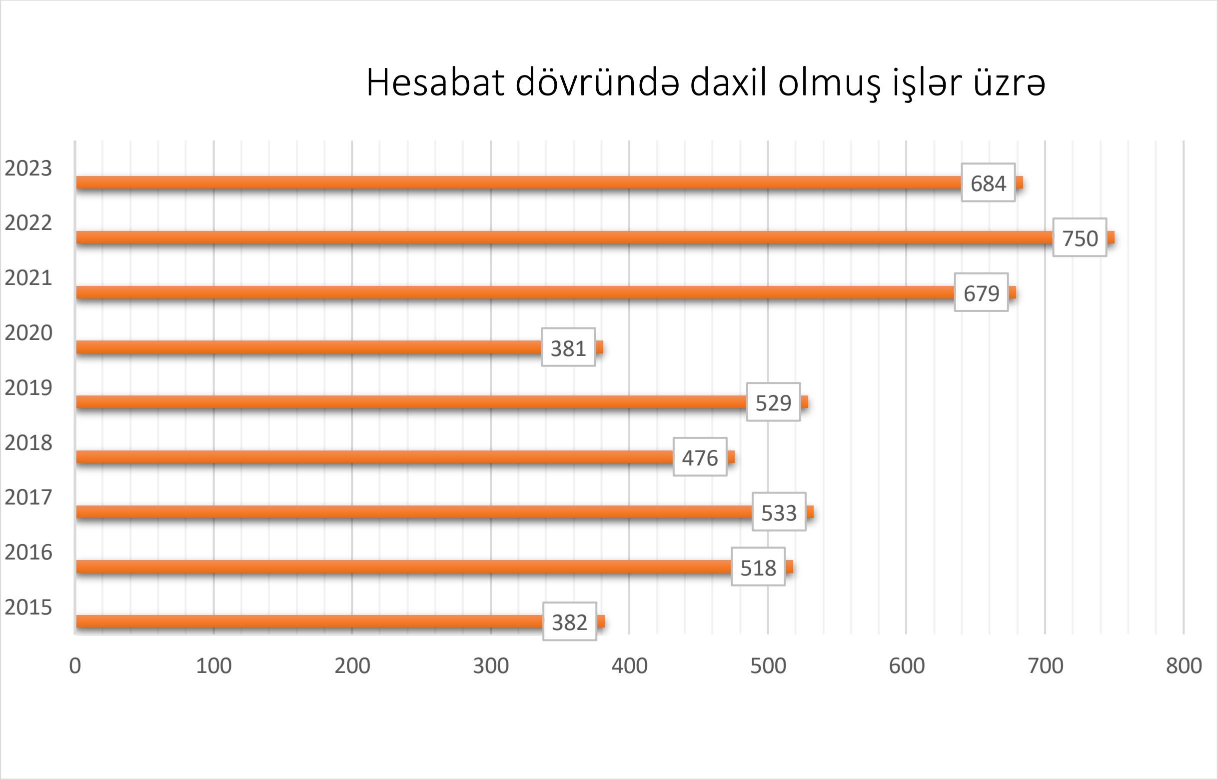

İl ərzində baxılmış işlər üzrə
600
500
400
300
200
100
0
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
345
490
504
465
500
263
494
557
569

Kassasiya qaydasında dəyişdirilmədən saxlanılmış məhkəmə aktları üzrə
500
450
400
350
300
250
200
150
100
50
0
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
228
360
347
315
366
175
347
417
447

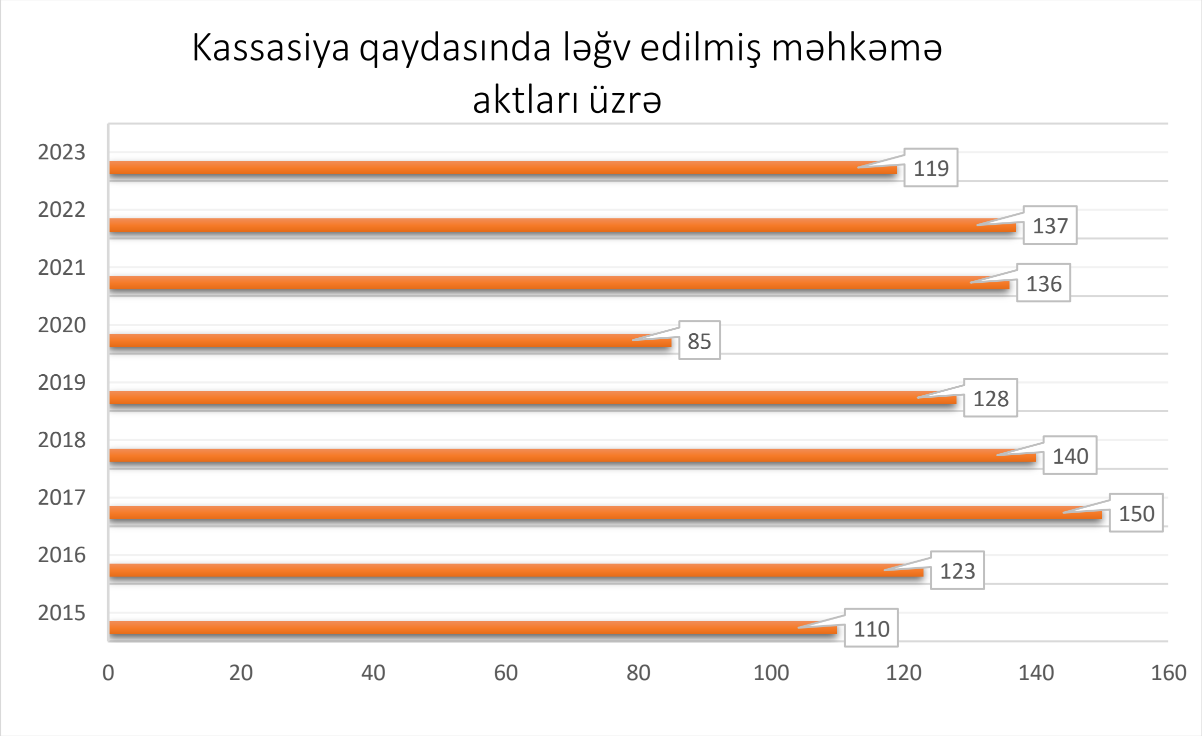
Kassasiya qaydasında ləğv edilmiş məhkəmə aktları üzrə
2023
2022
2021
2020
2019
2018
2017
2016
2015
119
137
136
85
128
140
150
123
110
0
20
40
60
80
100
120
140
160

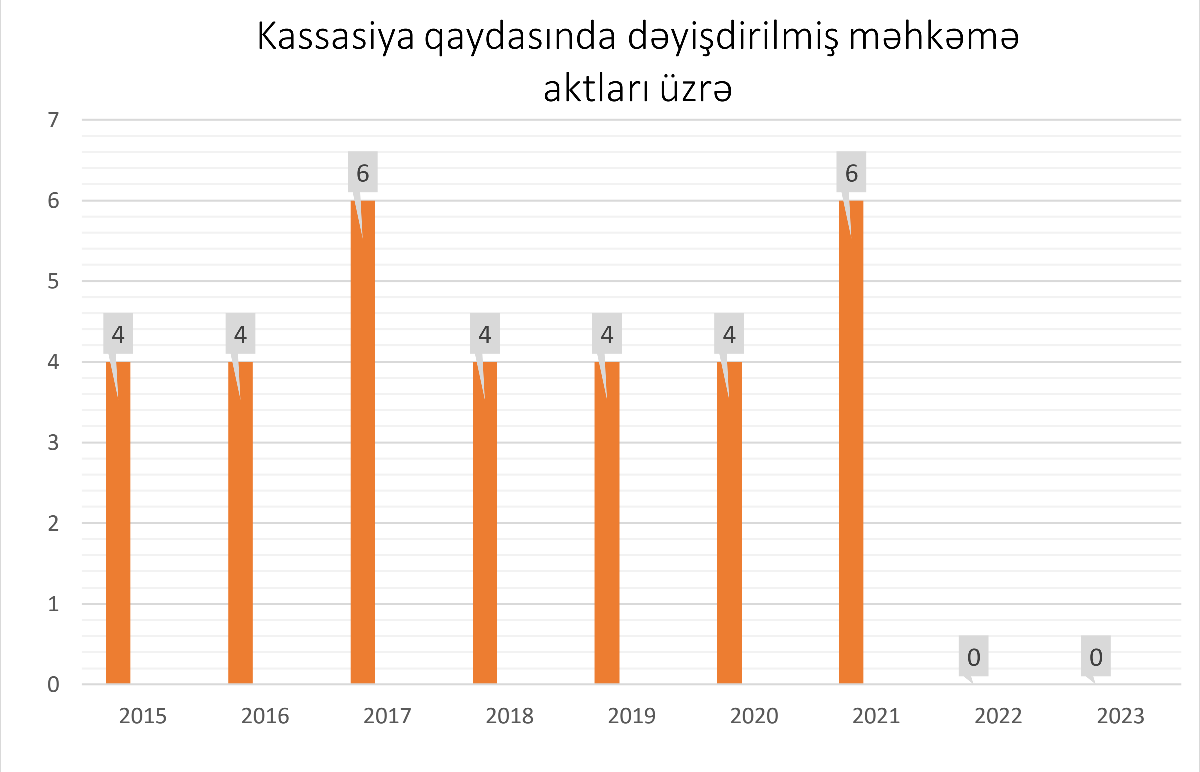
Kassasiya qaydasında dəyişdirilmiş məhkəmə aktları üzrə
7
6
5
4
3
2
1
0
4
4
6
4
4
4
6
0
0
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023

1.9. 2023-cü ildə Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyasında məhkəmə aidiyyətinə dair baxılmış işlər üzrə hesabat

2023-cü ildə Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyasına daxil olan hakimlərin sədrliyi və məruzəsi ilə qarışıq tərkibdə cəmi 71 məhkəmə aidiyyətinə dair işə baxılmışdır.

2022-ci ildə isə Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyasına daxil olan hakimlərin sədrliyi və məruzəsi ilə qarışıq tərkibdə cəmi 110 məhkəmə aidiyyətinə dair işə baxılmışdır.

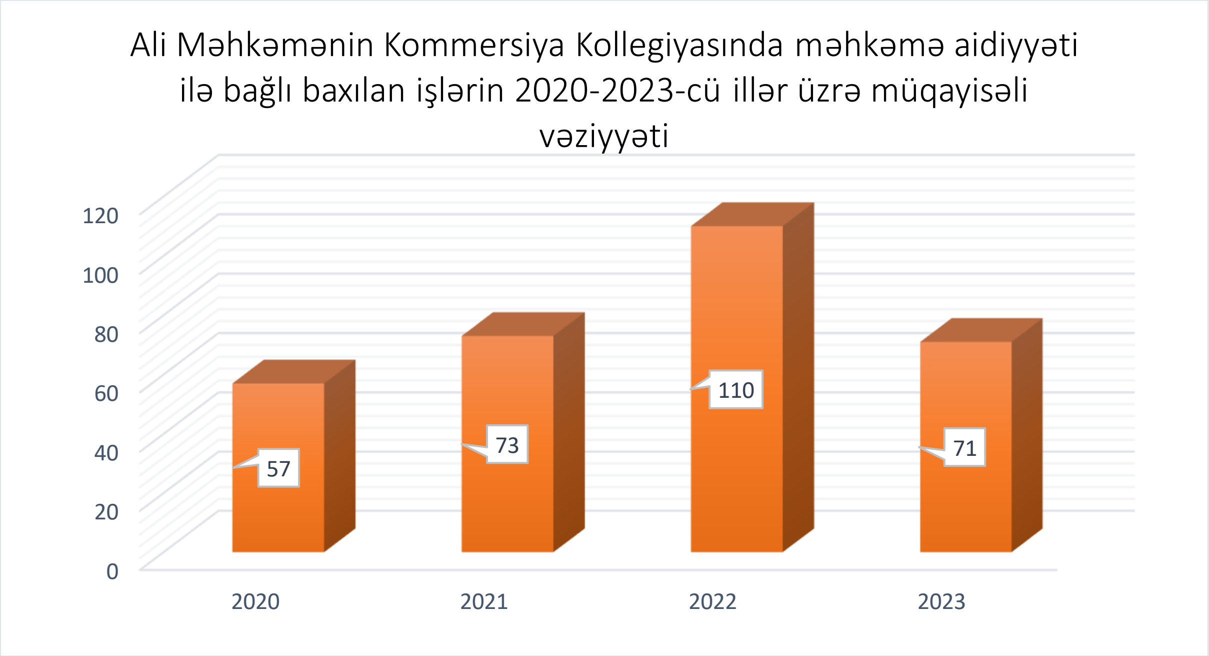

1.10. Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyası tərəfindən 2023-cü il ərzində kassasiya şikayəti qeyri-mümkün hesab edilərək, geri qaytarılmış işlər üzrə hesabat

2023-cü il ərzində Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyası tərəfindən 51 iş üzrə kassasiya şikayəti qeyri-mümkün hesab edilərək, geri qaytarılmış və ya kassasiya baxışından çıxarılmışdır. Onlardan 45 iş üzrə kassasiya şikayəti MPM-in tələblərinə cavab vermədiyindən qeyri-mümkün hesab edilmiş, 6 iş üzrə kassasiya şikayəti icraata qəbul olunduqdan sonra digər şəxslərin kassasiya şikayəti ilə müraciət etdiyi müəyyən olunduğundan, icraata qəbul qərardadı ləğv edilərək, iş kassasiya baxışından çıxarılmaqla apellyasiya instansiyası məhkəməsinə qaytarılmışdır.

Kassasiya şikayətinin qeyri-mümkün hesab edilməsinə əsas olmuş nöqsanlar	Say
Kommersiya mübahisələrinə dair işlər üzrə mübahisələndirilən hissəsində iddianın qiymətinin 10.000 manatdan az olması (MPM 402.1)	8
Kassasiya şikayətinin forma məzmunu ilə bağlı tələblərin pozulması, o cümlədən maddi və prosessual hüquq normalarının düzgün tətbiq edilməməsinin nədən ibarət olmasının qeyd edilməməsi (MPM 407.1 / Əlavə 3, 407.1.4, 408.1.5)	16
Kassasiya şikayətinə vəkilin orderi və müəyyən olunmuş qaydada və məbləğdə dövlət rüsumunun ödənilməsi barədə sənədlər əlavə edilməməsi (MPM 407.4)	7
Kassasiya şikayətinin prosessual müddət ötürülməklə verilməsi (MPM 408.1.4)	2
Kassasiya şikayətinin imzalanmaması, yaxud hüququ olmayan və ya vəzifəsi göstərilməyən şəxs tərəfindən imzalanması (MPM 408.1.1)	8
Kassasiya şikayəti verilməsi mümkün olmayan qərardadlardan şikayət verilməsi (MPM 402.2)	2
Kassasiya şikayəti ilə müraciət etmək hüququ olmayan şəxsin kassasiya şikayəti verməsi (MPM 403.1)	2
Cəmi	**45**

2023-cü il ərzində kassasiya şikayəti qeyri-mümkün hesab edilmiş 45 işdən 27 iş Bakı Apellyasiya Məhkəməsindən, 6 iş Gəncə Apellyasiya Məhkəməsindən, 9 iş Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsindən, 2 iş Şirvan Apellyasiya Məhkəməsindən, 1 iş Şəki Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuşdur.

2023-cü il ərzində Bakı Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuş 453 işdən 27 iş üzrə (6%), Gəncə Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuş 108 işdən 6 iş üzrə (5.5%), Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuş 56 işdən 9 iş üzrə (16%), Şirvan Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuş 51 işdən 2 iş üzrə (3.9%), Şəki Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuş 23 işdən 1 iş üzrə (4.3%) kassasiya şikayəti qeyri-mümkün hesab edilmiş, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məhkəməsindən daxil olmuş 4 işin hər biri kassasiya icraatına qəbul edilmişdir.

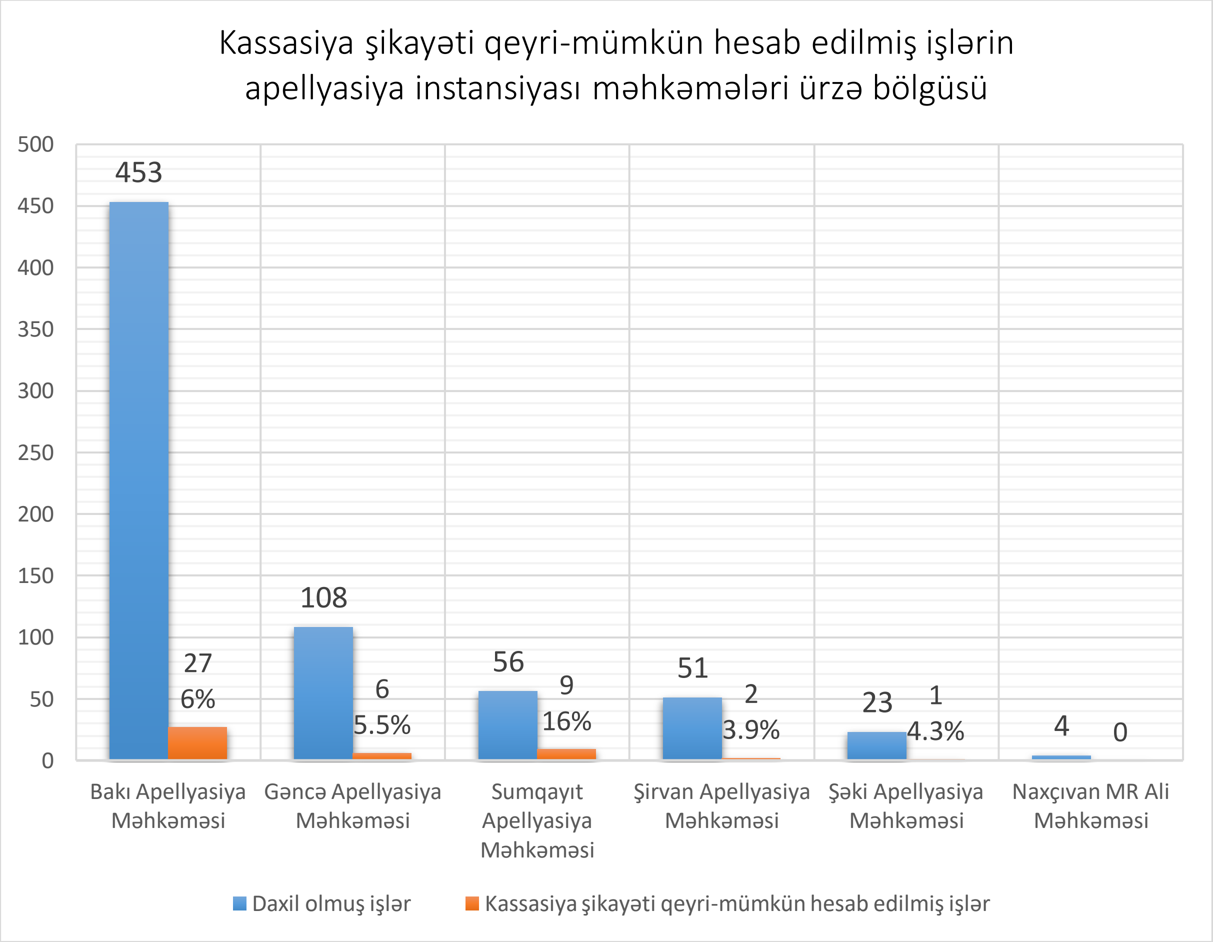

1.11. Apellyasiya instansiyası məhkəmələrindən daxil olmuş kommersiya mübahisələrinə baxılmasının müqayisəli təhlili

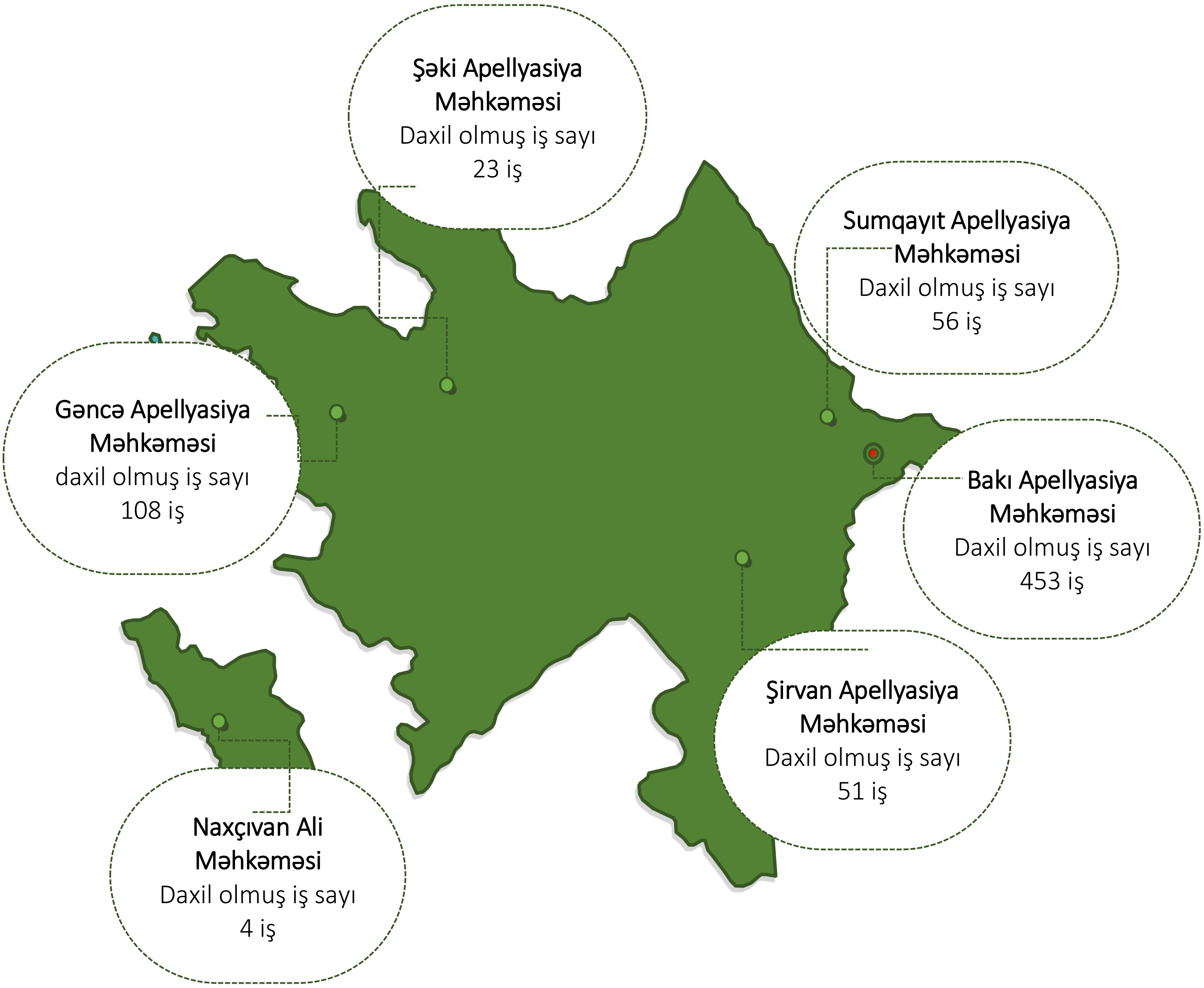

1.11.1. BAKI APELLYASİYA MƏHKƏMƏSİ

2023-cü ildə kassasiya məhkəməsinin icraatında olmuş 768 işdən 453 iş (59%) Bakı Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuşdur. Onlardan 370 işə (82%) 2023-cü ildə baxılmış, 52 iş (11,4 %) növbəti hesabat dövrünə qalıq keçmiş, 31 iş üzrə (7%) kassasiya şikayəti geri qaytarılmışdır.

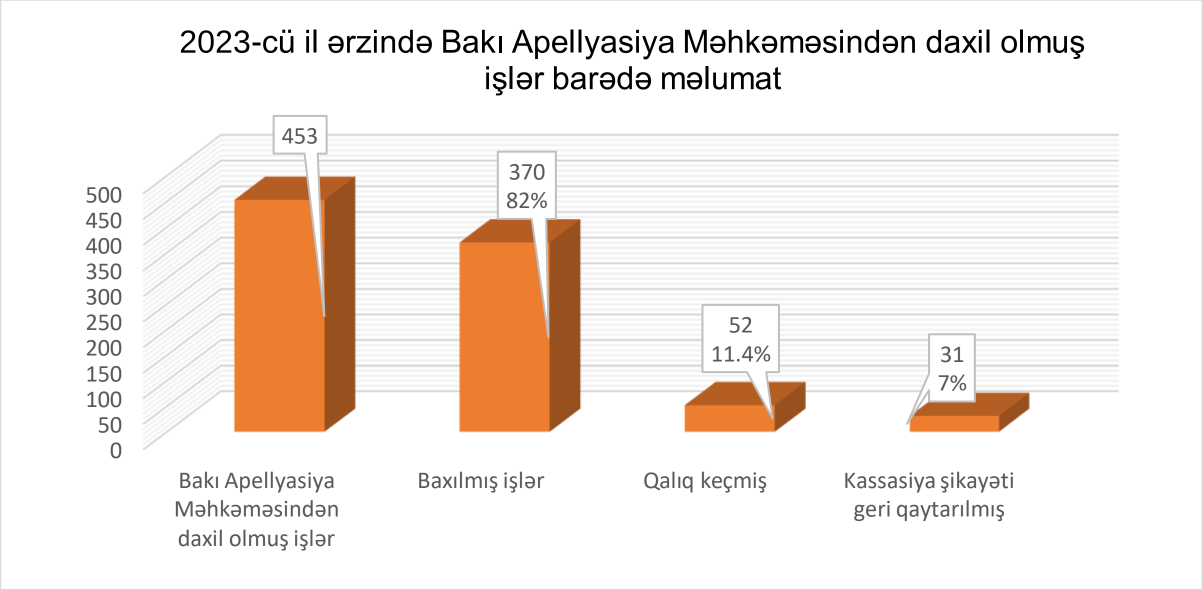

2022-ci ildə isə kassasiya məhkəməsinin icraatında olmuş 864 işdən 536 iş (62,04%) Bakı Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuşdur. Onlardan 411 işə (76,7%) 2022-ci ildə baxılmış, 54 iş (10,1%) növbəti hesabat dövrünə qalıq keçmiş, 70 iş üzrə (13,1%) kassasiya şikayəti geri qaytarılmış, 1 iş (0,2%) məhkəmə aidiyyəti ilə bağlı olmuşdur.

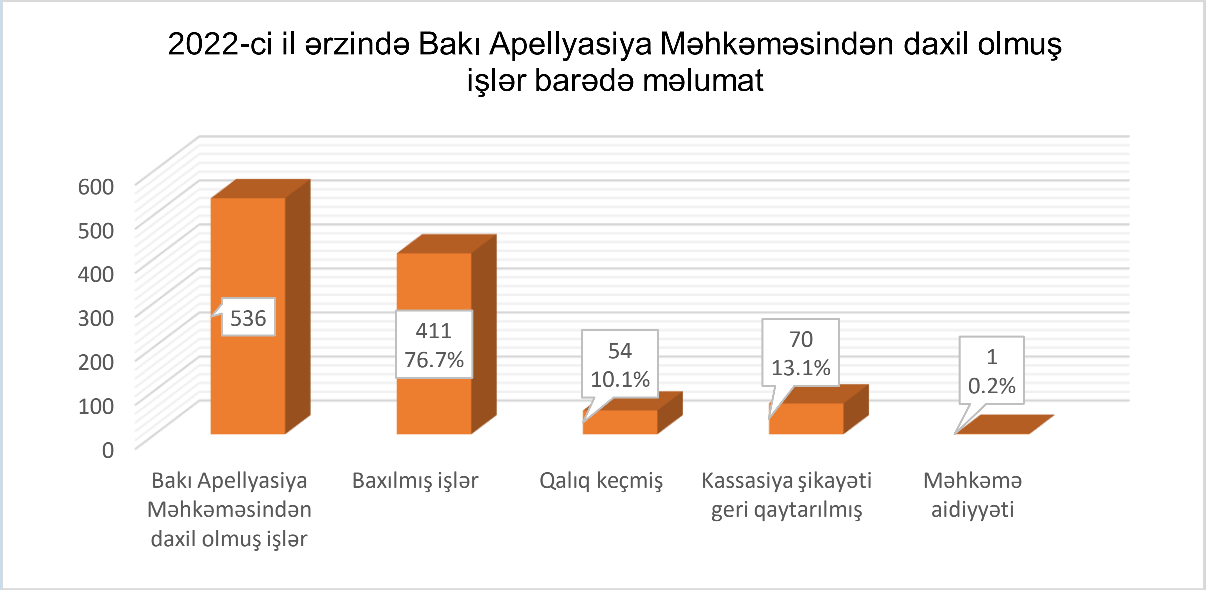

2023-cü ildə baxılmış 370 işdən 293 iş üzrə (79,2%) məhkəmə aktı dəyişdirilmədən saxlanılmış, 75 iş üzrə (20,3%) məhkəmə aktları ləğv edilmiş, 2 iş üzrə (0,5%) kassasiya icraatına xitam verilmişdir.

2022-ci ildə isə baxılmış 411 işdən 326 iş üzrə (79,3%) məhkəmə aktı dəyişdirilmədən saxlanılmış, 83 iş üzrə (20,2%) məhkəmə aktları ləğv edilmiş, 2 iş üzrə (0,5%) kassasiya icraatına xitam verilmişdir.

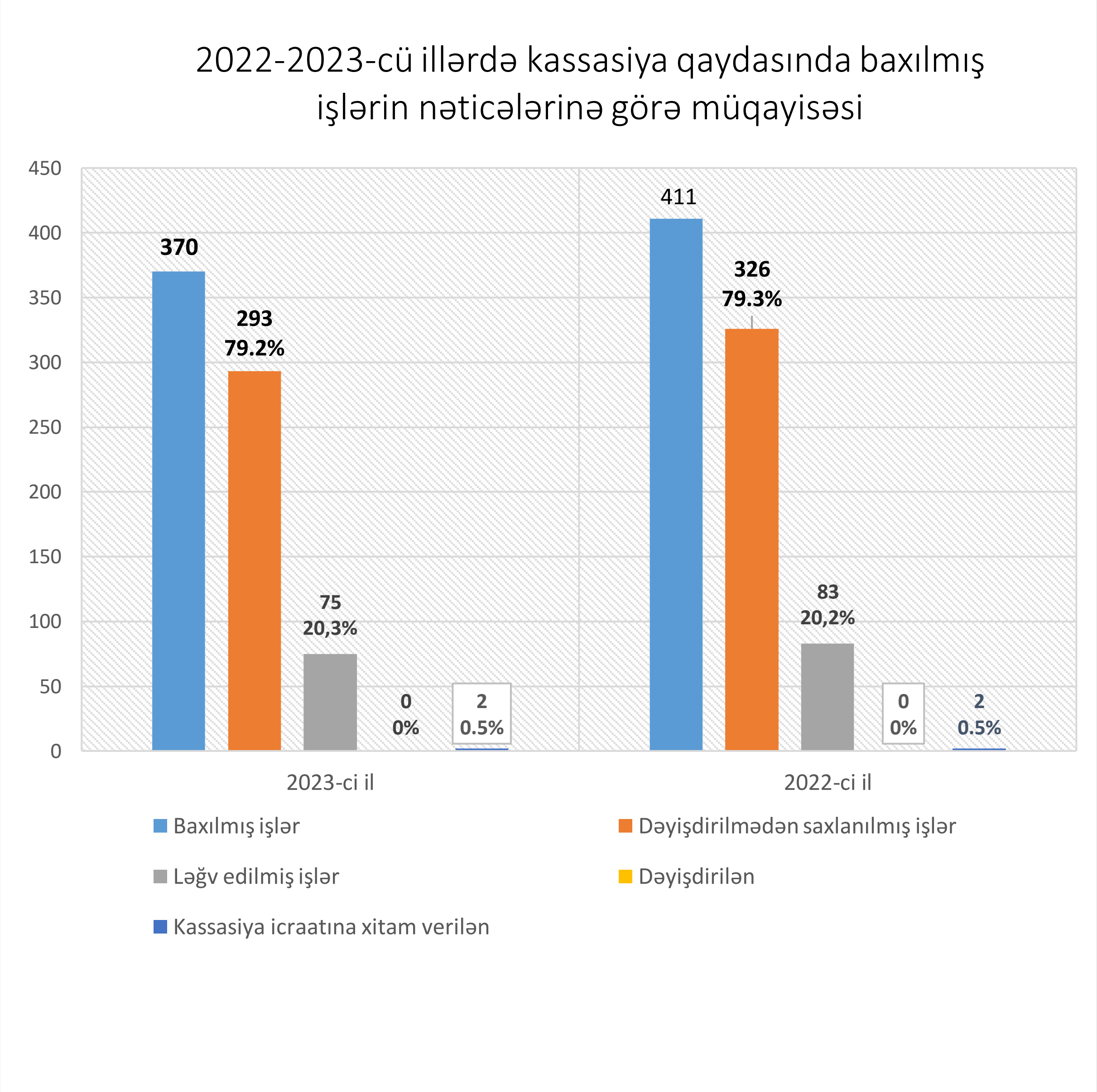

Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyasınının kassasiya qaydasında ləğv edilmiş məhkəmə aktlarının nəticələri üzrə hesabat

2023-cü ildə kassasiya qaydasında baxılaraq məhkəmə aktı ləğv edilmiş 75 (20.3%) işdən 68 iş üzrə (18,4%) məhkəmə aktı ləğv edilərək təkrar baxışa göndərilmiş, 5 iş üzrə (1,4%) məhkəmə aktı ləğv edilərək, yeni qərar qəbul edilmiş, 2 iş üzrə (0,5%) icraata xitam verilmişdir.

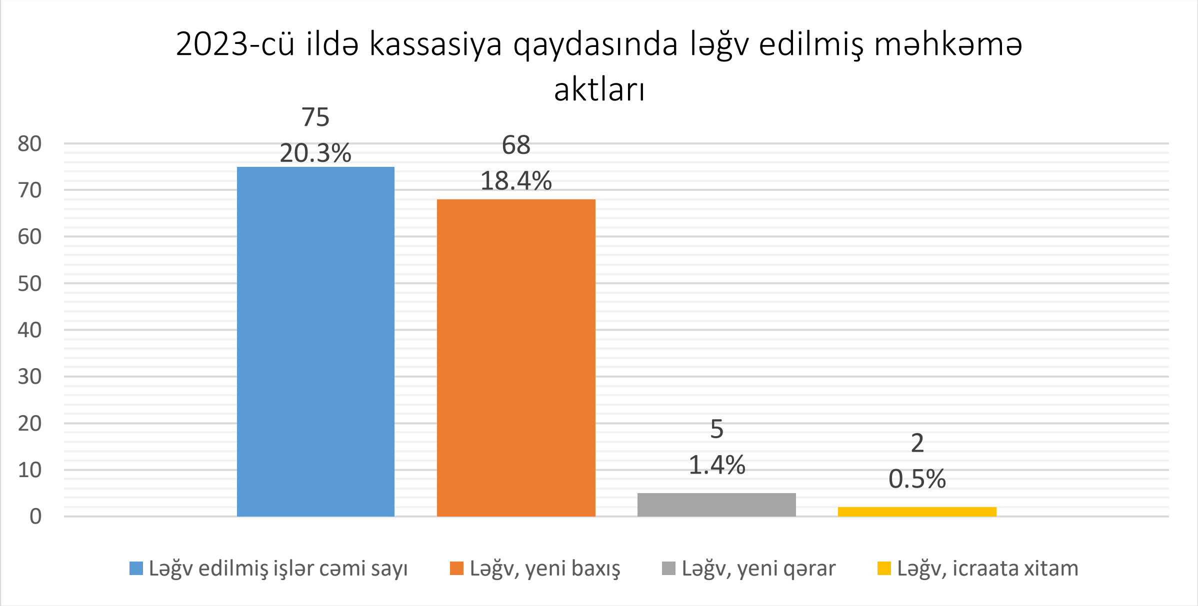

2022-ci ildə isə kassasiya qaydasında baxılaraq məhkəmə aktı ləğv edilmiş 83 (20.2%) işdən 76 iş üzrə (18,5%) məhkəmə aktı ləğv edilərək təkrar baxışa göndərilmiş, 3 iş üzrə (0,7%) yekun məhkəmə aktı qəbul edilmiş, 4 iş üzrə (1%) icraata xitam verilmişdir.

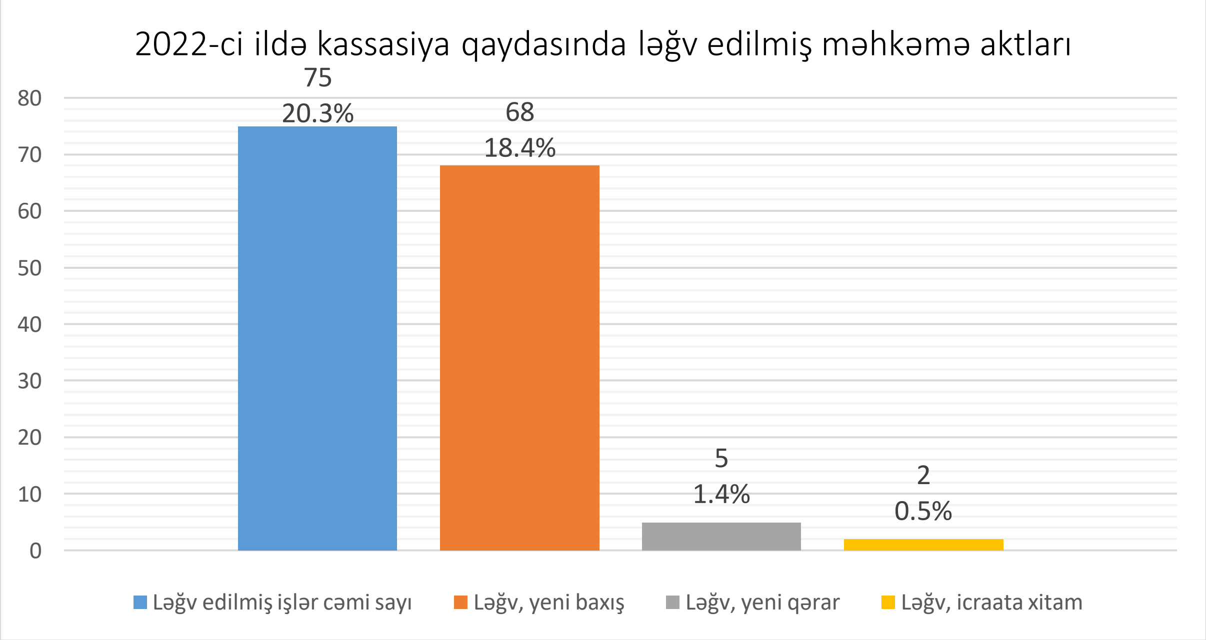

Bakı Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuş işlərin müxtəlif meyarlara görə 2019-2023-cü illər üzrə müqayisəsi

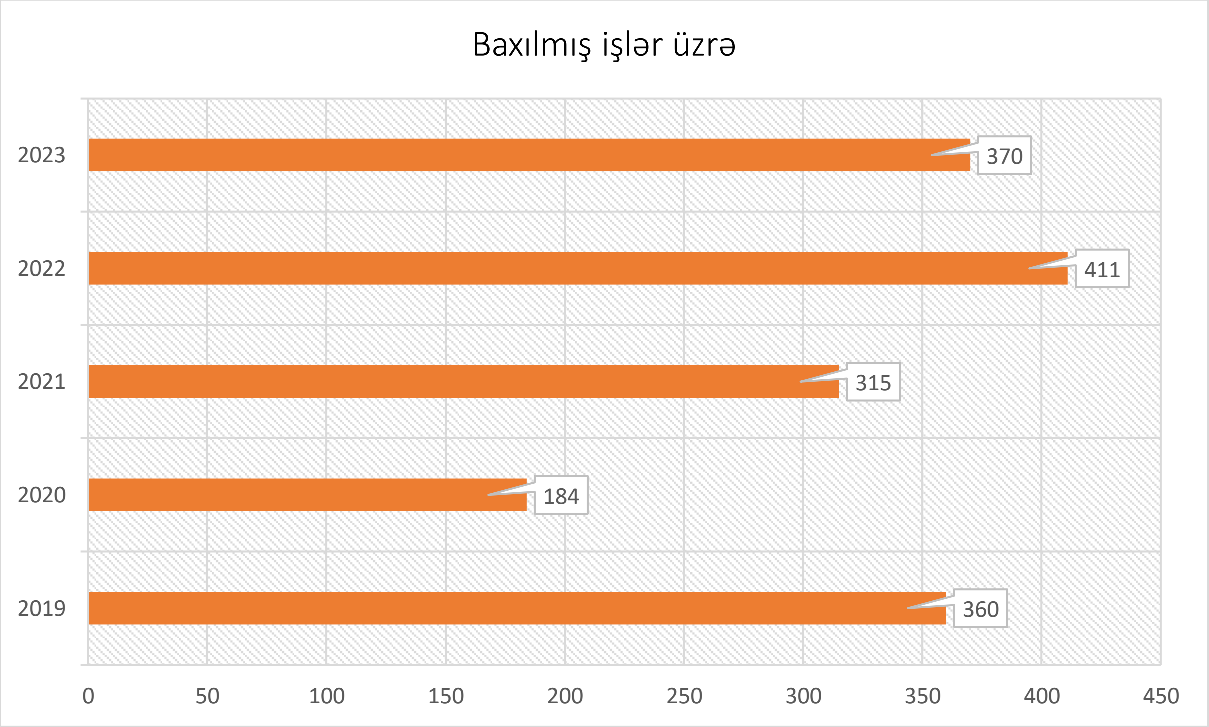

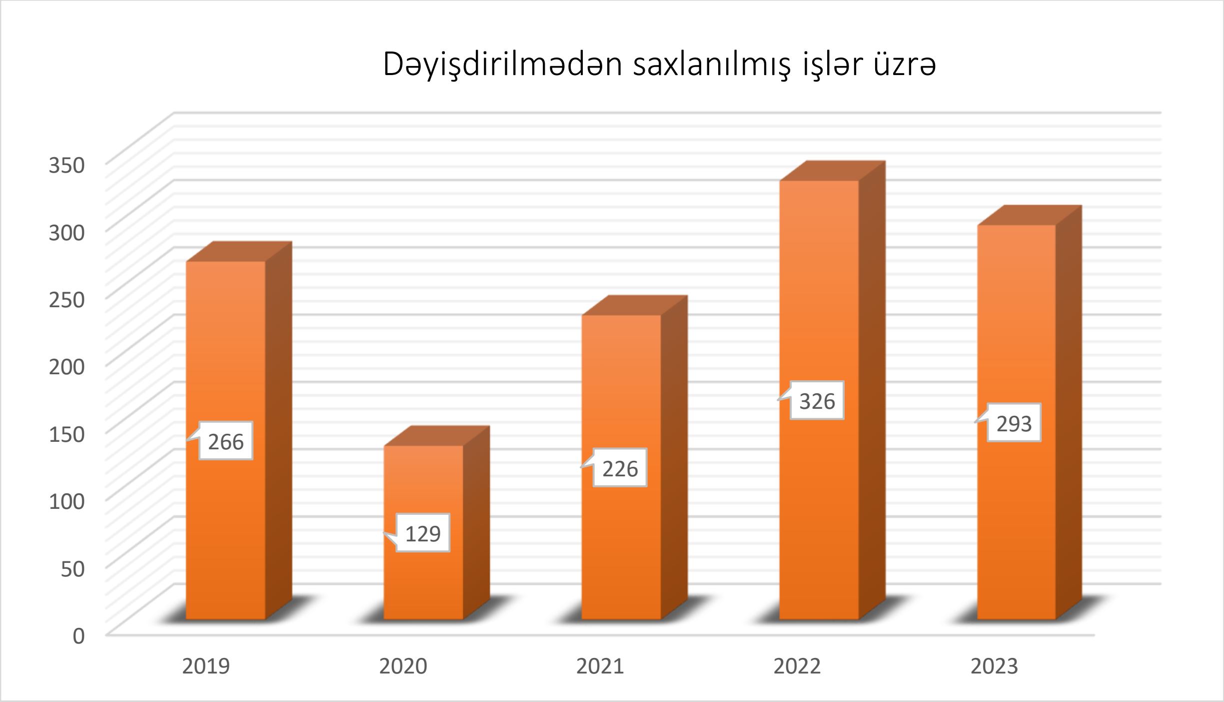

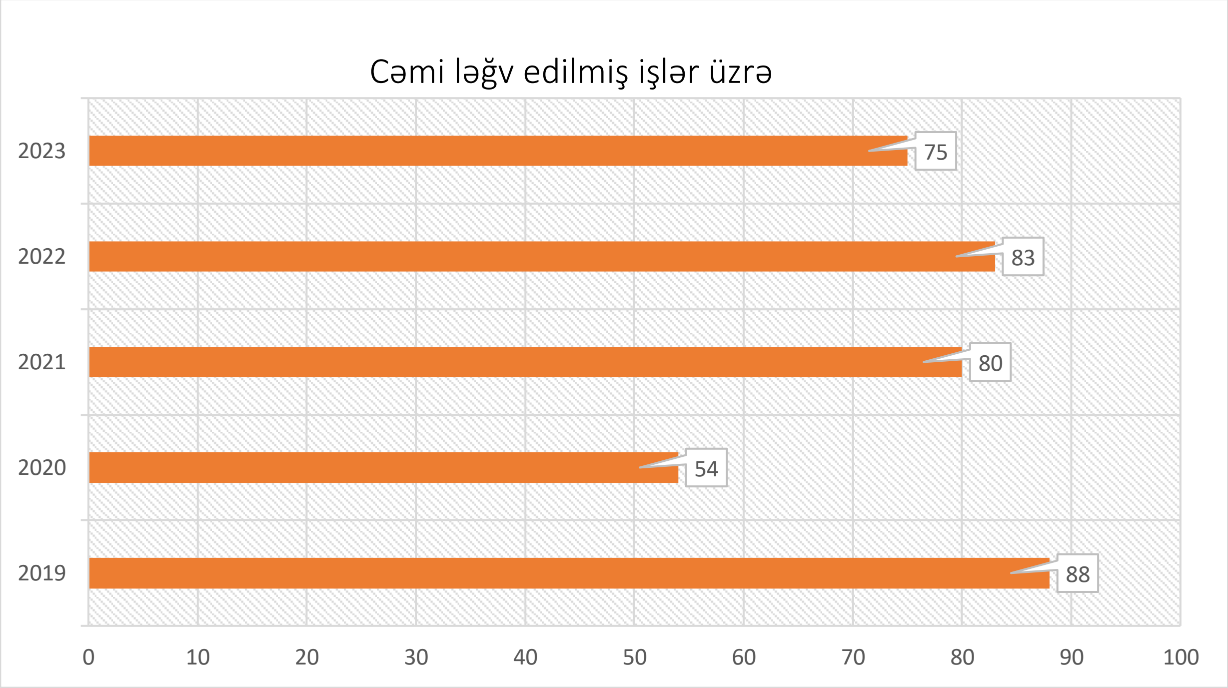
Cəmi ləğv edilmiş işlər üzrə
2023
2022
2021
2020
2019
75
83
80
54
88
0
10
20
30
40
50
60
70
80
90
100

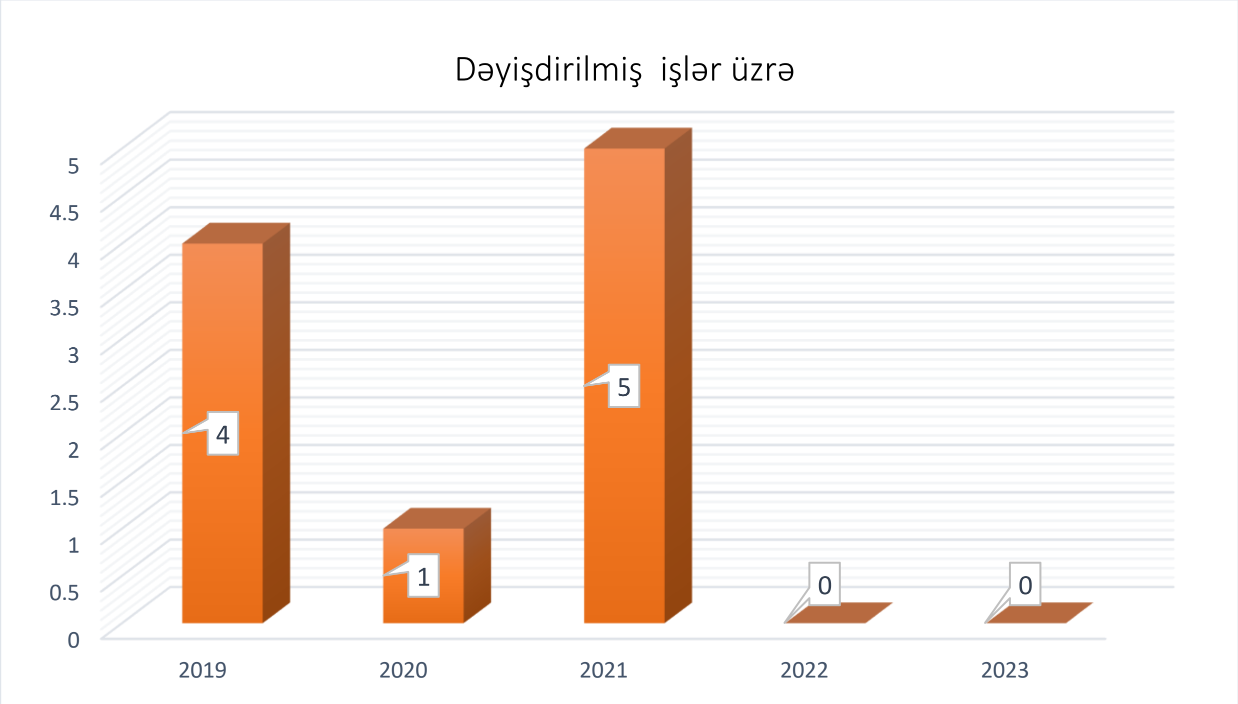
Dəyişdirilmiş işlər üzrə
5
4.5
4
3.5
3
2.5
2
1.5
1
0.5
0
4
1
5
0
0
2019
2020
2021
2022
2023

1.11.2. GƏNCƏ APELLYASİYA MƏHKƏMƏSİ

2023-cü ildə kassasiya məhkəməsinin icraatında olmuş cəmi 768 işdən 108 iş (14%) Gəncə Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuşdur. Onlardan 93 (86%) işə 2023-cü ildə baxılmış, 8 (7%) iş növbəti hesabat dövrünə qalıq keçmiş, 7 (6%) iş üzrə kassasiya şikayəti geri qaytarılmışdır.

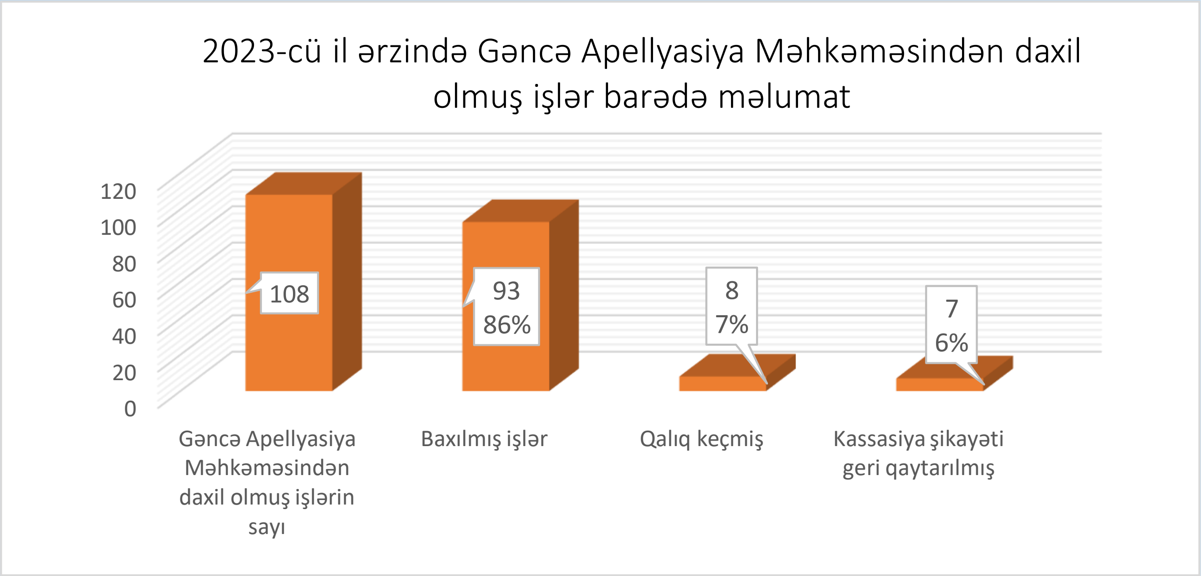

2022-ci ildə isə kassasiya məhkəməsinin icraatında olmuş cəmi 864 işdən 81 (9,38%) iş Gəncə Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuşdur. Onlardan 55 (67,9%) işə 2022-ci ildə baxılmış, 12 (14,8%) iş növbəti hesabat dövrünə qalıq keçmiş, 14 (17,3%) iş üzrə kassasiya şikayəti isə geri qaytarılmışdır.

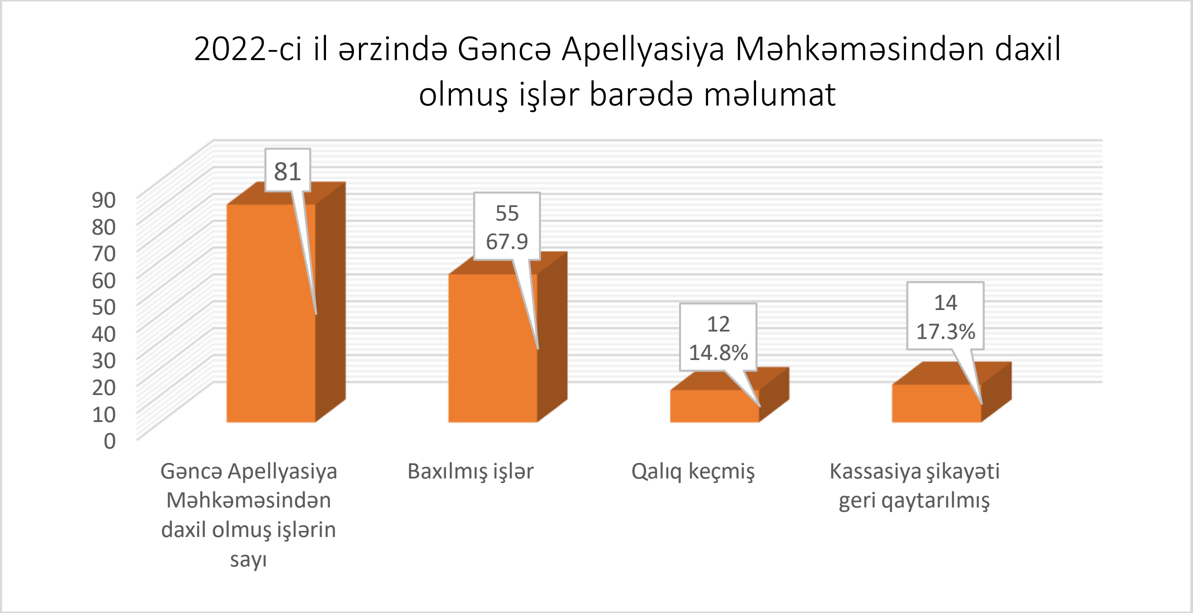

2023-cü ildə baxılmış cəmi 93 işdən 73 (78,5%) iş üzrə məhkəmə aktı dəyişdirilmədən saxlanılmış, 19 (20,4%) məhkəmə aktı ləğv edilmiş, 1 (1,1%) iş üzrə kassasiya icraatına xitam verilmişdir.

2022-ci ildə isə baxılmış cəmi 55 işdən 34 (61,8%) məhkəmə aktı dəyişdirilmədən saxlanılmış, 21 (38,2%) məhkəmə aktı ləğv edilmişdir.

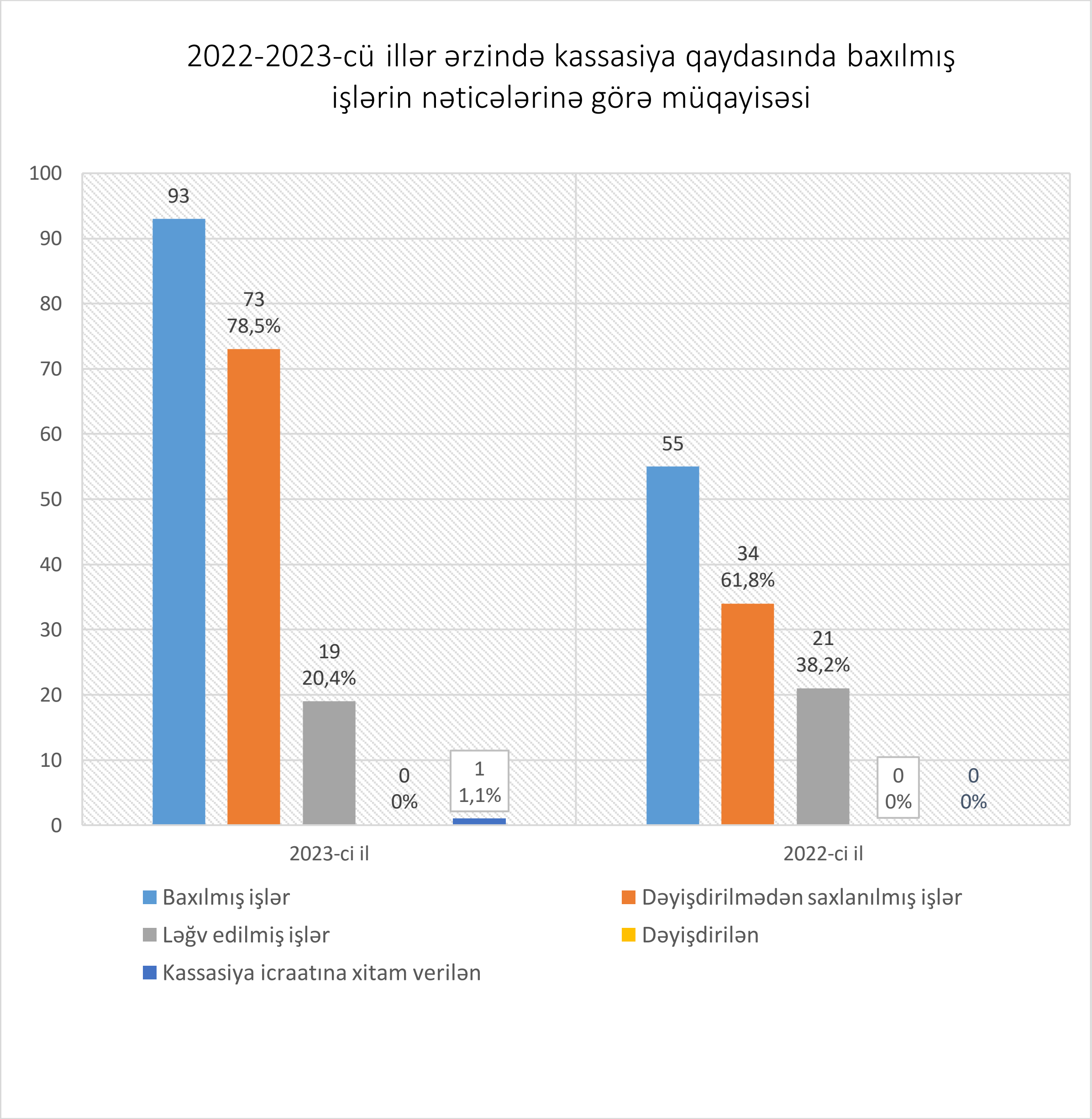

Gəncə Apellyasiya Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyasınının Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyası tərəfindən ləğv edilmiş məhkəmə aktlarının nəticələri üzrə hesabat

2023-cü ildə Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyasında Gəncə Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuş 108 işdən 93 (86%) işə baxılmışdır. Baxılmış 93 işdən 19 (20,4%) iş üzrə məhkəmə aktı ləğv edilmişdir. Onlardan 17 (18,3%) iş üzrə məhkəmə aktı ləğv edilərək təkrar baxışa göndərilmiş, 2 (2,2%) iş üzrə isə icraata xitam verilmişdir.

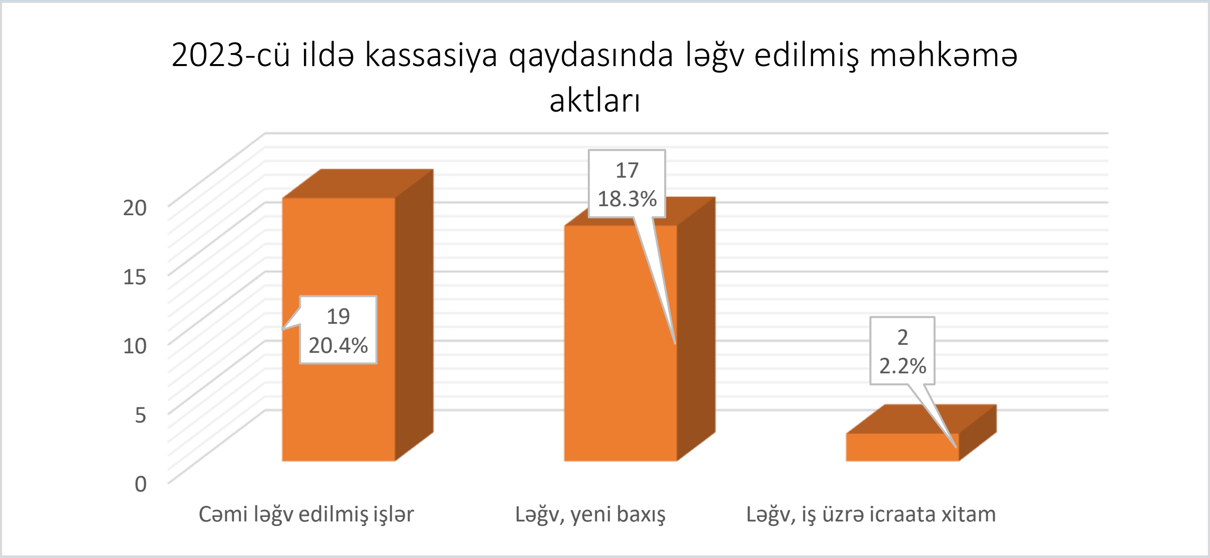

2022-ci ildə isə Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyasında Gəncə Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuş 81 işdən 55 (67,9%) işə baxılmışdır. Baxılmış işlərdən 21 (38,2%) iş üzrə məhkəmə aktı ləğv edilmişdir. Onlardan 20 (36,4%) iş üzrə məhkəmə aktı ləğv edilərək təkrar baxışa göndərilmiş, 1 (1,81%) iş üzrə isə icraata xitam verilmişdir.

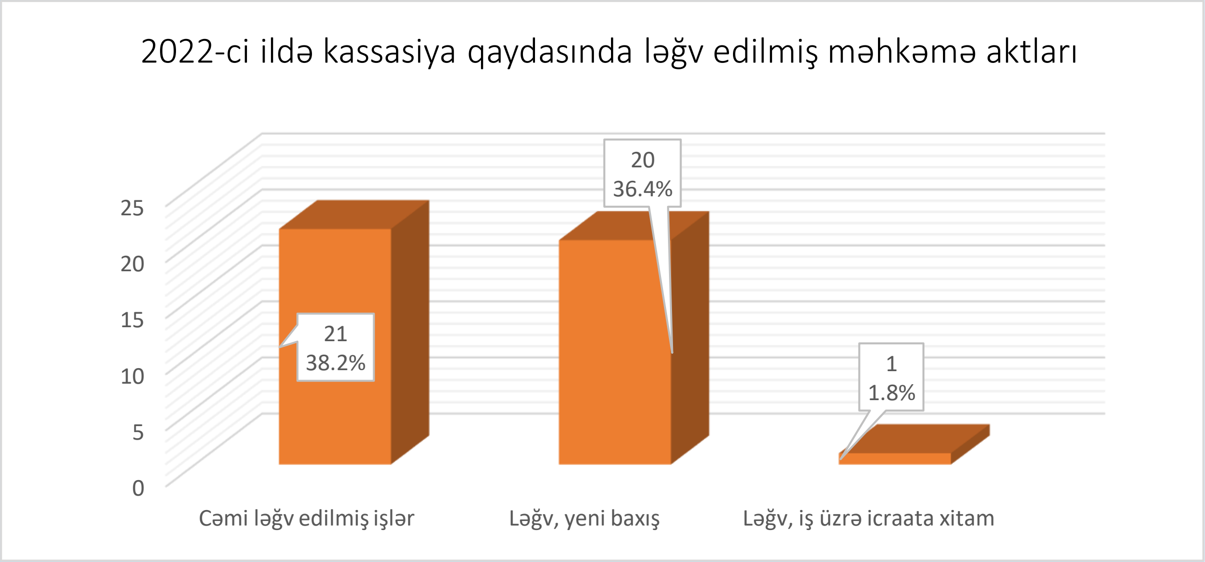

Gəncə Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuş işlərin müxtəlif meyarlara görə 2019-2023-cü illər üzrə müqayisəsi

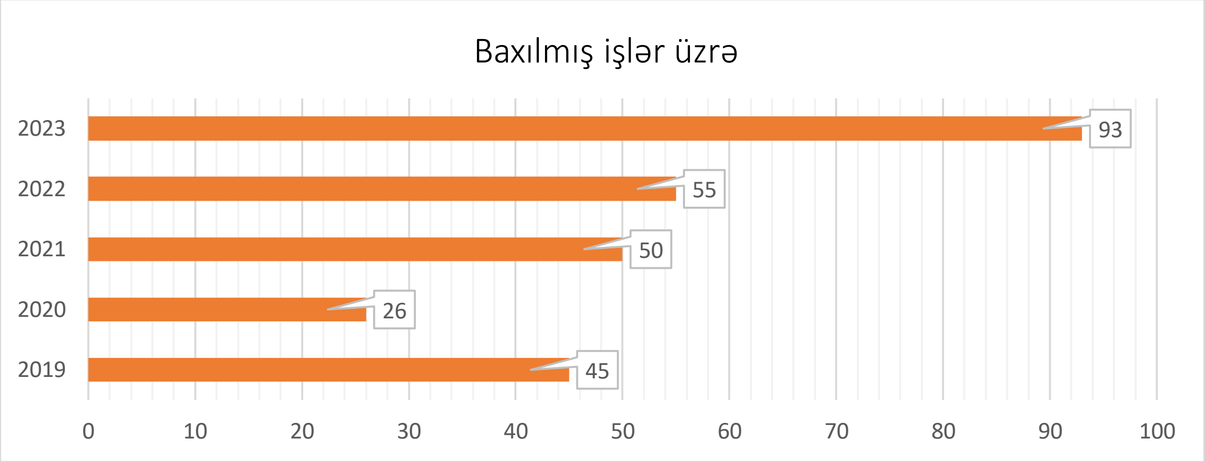

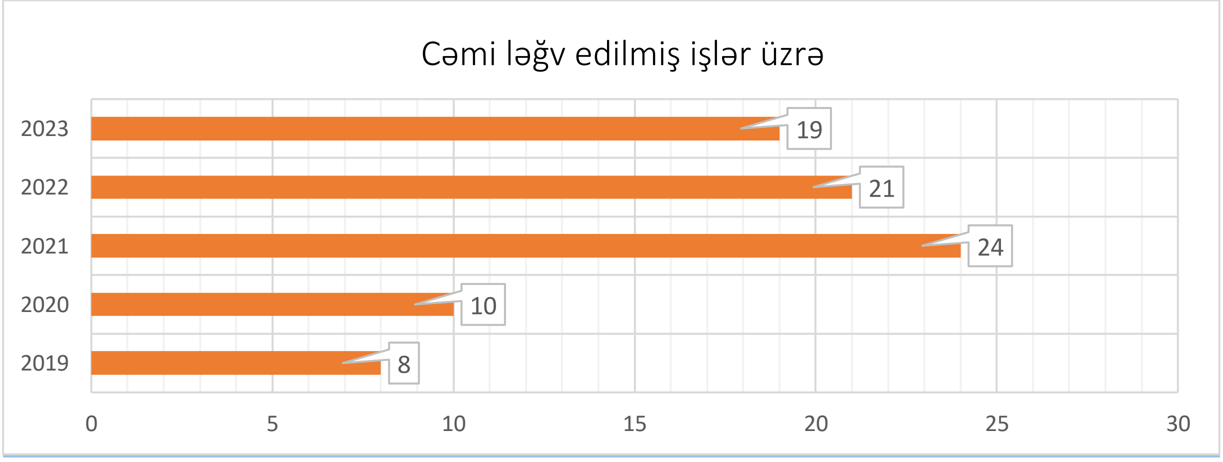

1.11.3. SUMQAYIT APELLYASİYA MƏHKƏMƏSİ

2023-cü ildə kassasiya məhkəməsinin icraatında olmuş cəmi 768 işdən 56 (7,2%) iş Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuşdur. Onlardan 39 (70%) işə 2023-cü ildə baxılmış, 8 (14%) iş növbəti ilə qalıq keçmiş, 9 (16%) iş üzrə kassasiya şikayəti geri qaytarılmışdır.

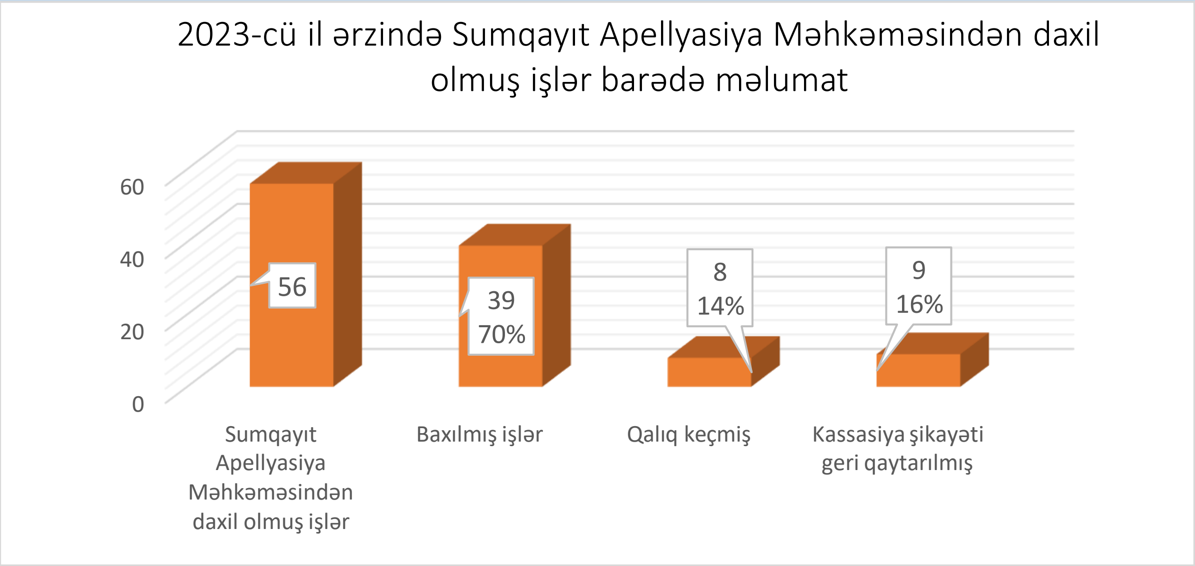

2022-ci ildə isə kassasiya məhkəməsinin icraatında olmuş cəmi 864 işdən 38 (4,4%) iş Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuşdur. Onlardan 24 (63,2%) işə 2022-ci ildə baxılmış, 7 (18,4%) iş növbəti ilə qalıq keçmiş, 7 (18,4%) iş üzrə kassasiya şikayəti geri qaytarılmışdır.

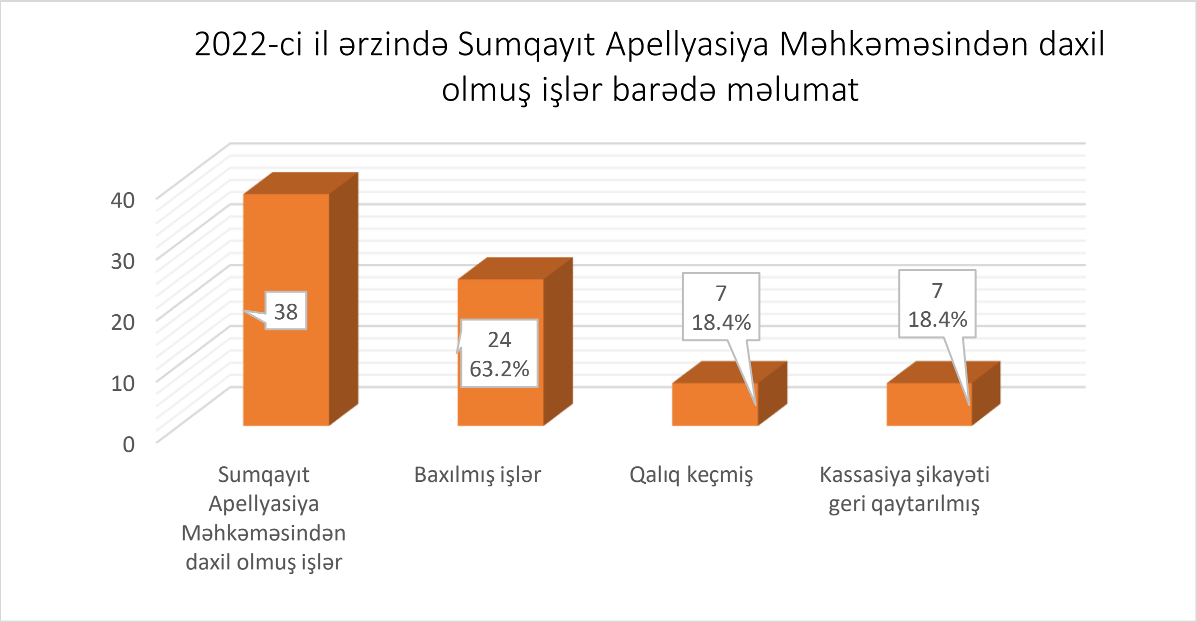

2023-cü ildə baxılmış 39 işdən 31 iş üzrə (79,5%) məhkəmə aktı dəyişdirilmədən saxlanılmış, 8 iş üzrə (20,5%) məhkəmə aktı ləğv edilmişdir.

2022-ci ildə isə baxılmış 24 işdən 16 iş üzrə (66,7%) məhkəmə aktı dəyişdirilmədən saxlanılmış, 8 iş üzrə (33,3%) məhkəmə aktı ləğv edilmişdir.

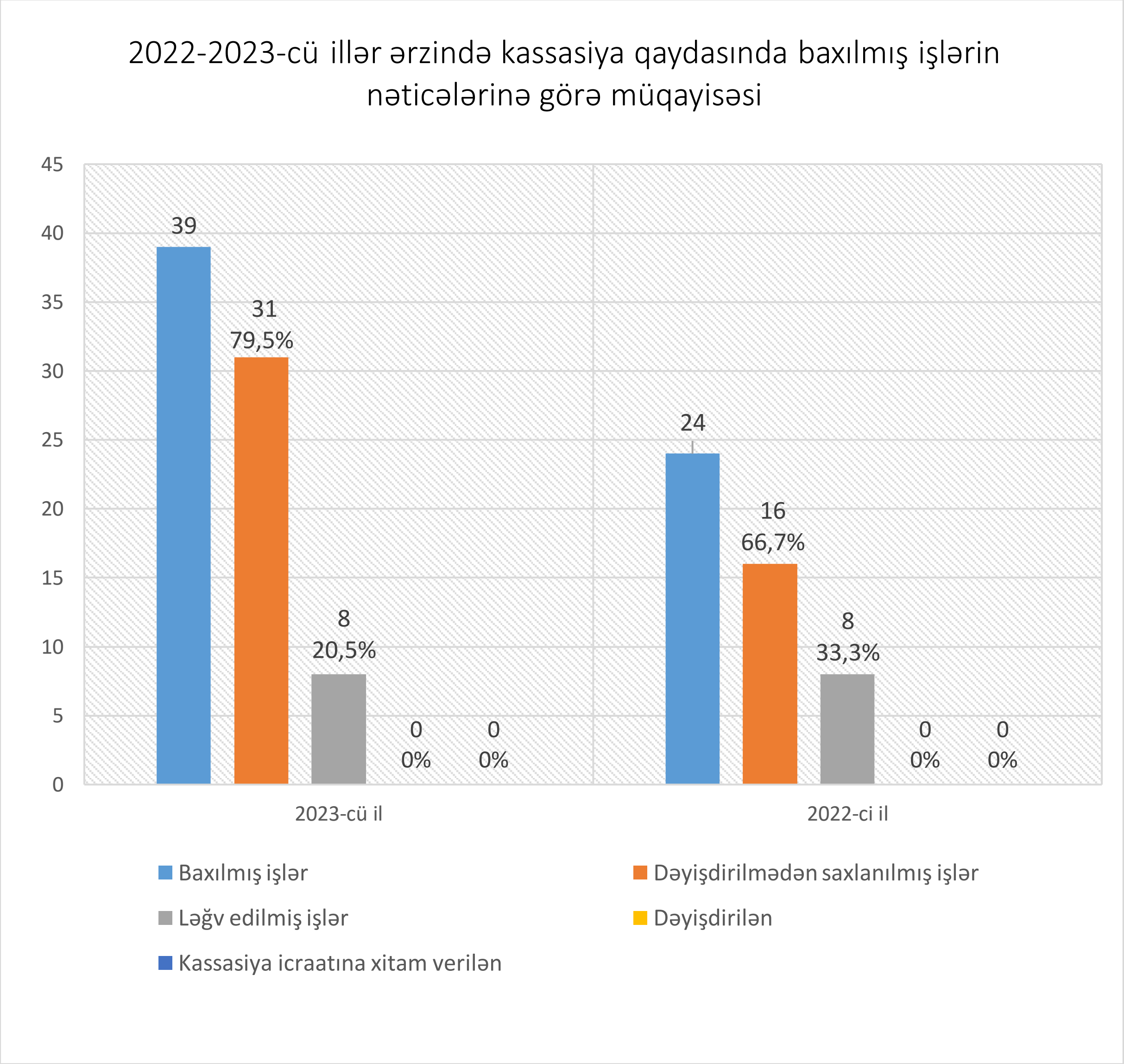

Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyasınının Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyası tərəfindən ləğv edilmiş məhkəmə aktlarının nəticələr üzrə hesabat

2023-cü ildə Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyasında Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuş 56 işdən 39 (70%) işə baxılmışdır. Baxılmış 39 işdən 8 iş üzrə (20,5%) məhkəmə aktı ləğv edilərək, yeni apellyasiya baxışına göndərilmişdir.

2022-ci ildə isə Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyasında Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuş 38 işdən 24 (63,2%) işə baxılmışdır. Baxılmış 24 işdən 8 iş üzrə (33,3%) məhkəmə aktı ləğv edilərək, yeni apellyasiya baxışına göndərilmişdir.

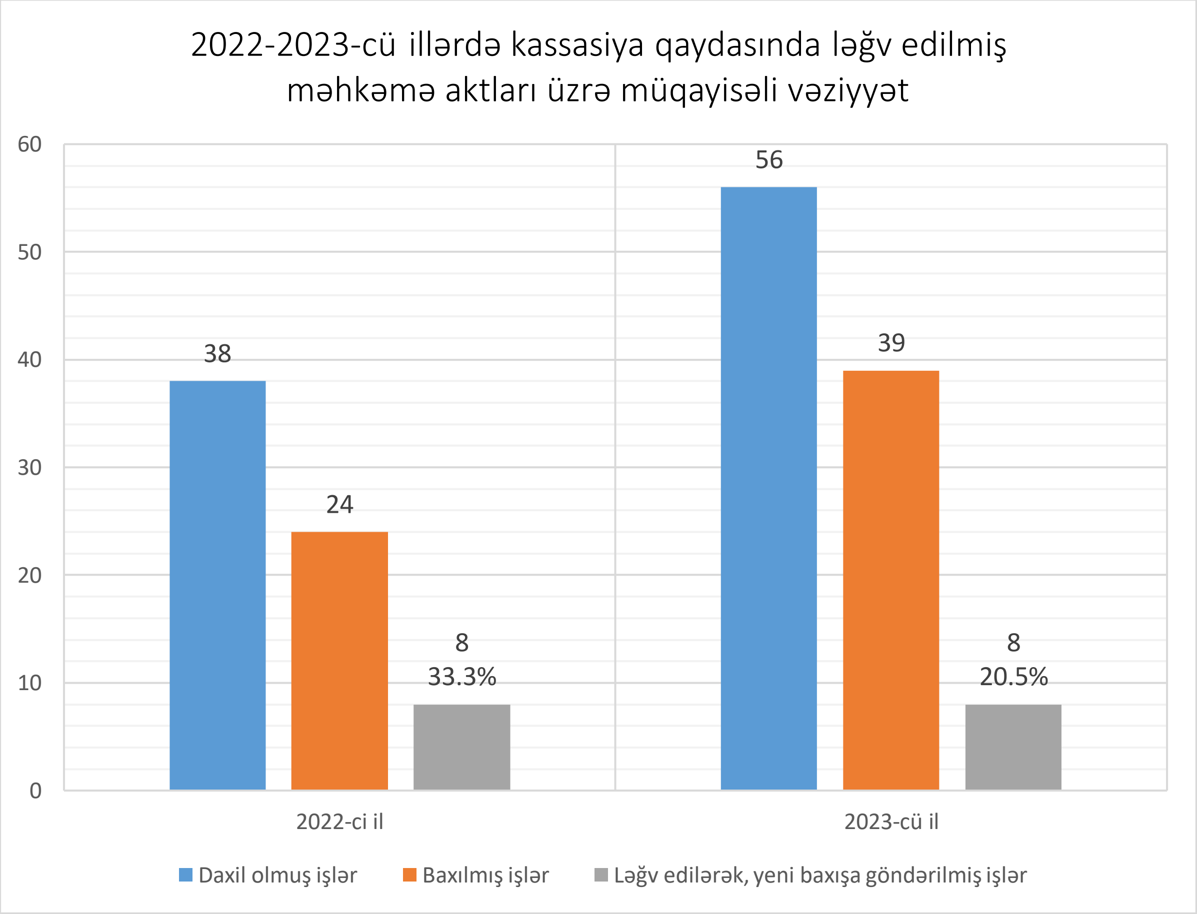

Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuş işlərin müxtəlif meyarlara görə 2019-2023-cü illər üzrə müqayisəsi

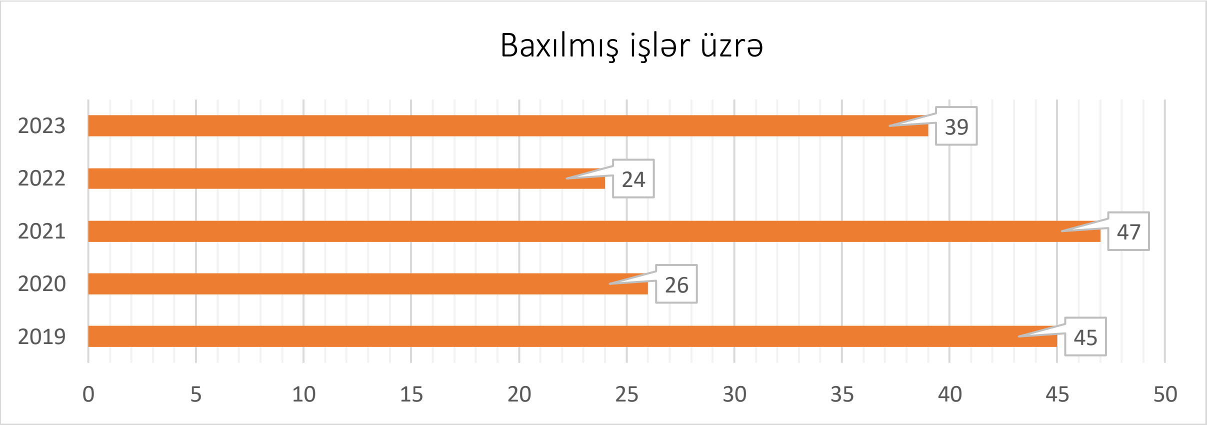

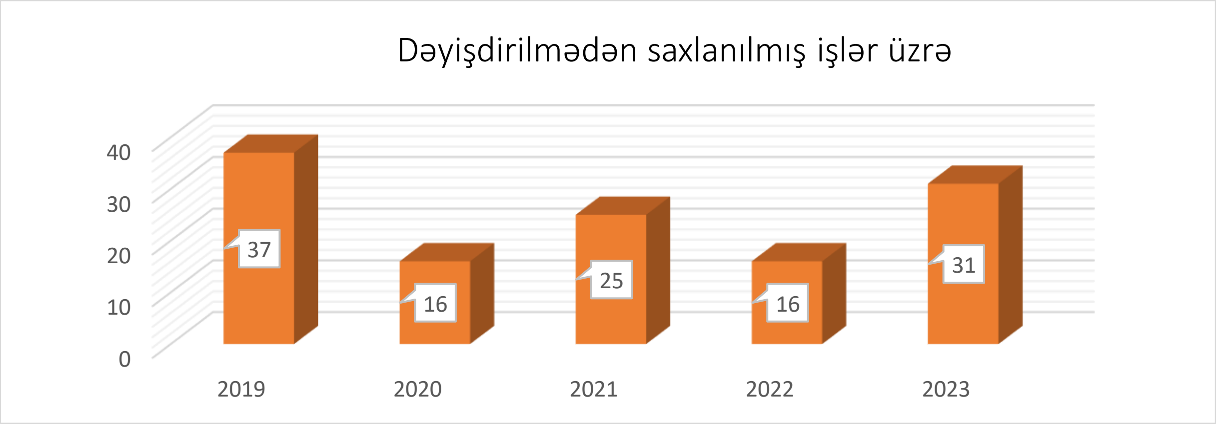

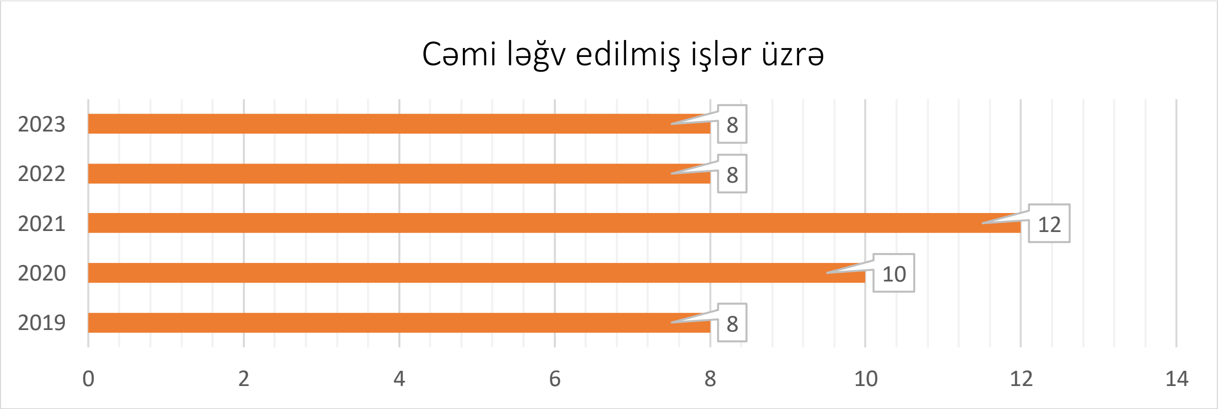

1.11.4. ŞİRVAN APELLYASİYA MƏHKƏMƏSİ

2023-cü ildə kassasiya məhkəməsinin icraatında olmuş cəmi 768 işdən 51 (6,6%) iş Şirvan Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuşdur. Onlardan 44 (86%) işə 2023-cü ildə baxılmış, 4 (8%) iş növbəti ilə qalıq keçmiş, 3 (6%) iş üzrə kassasiya şikayəti geri qaytarılmışdır.

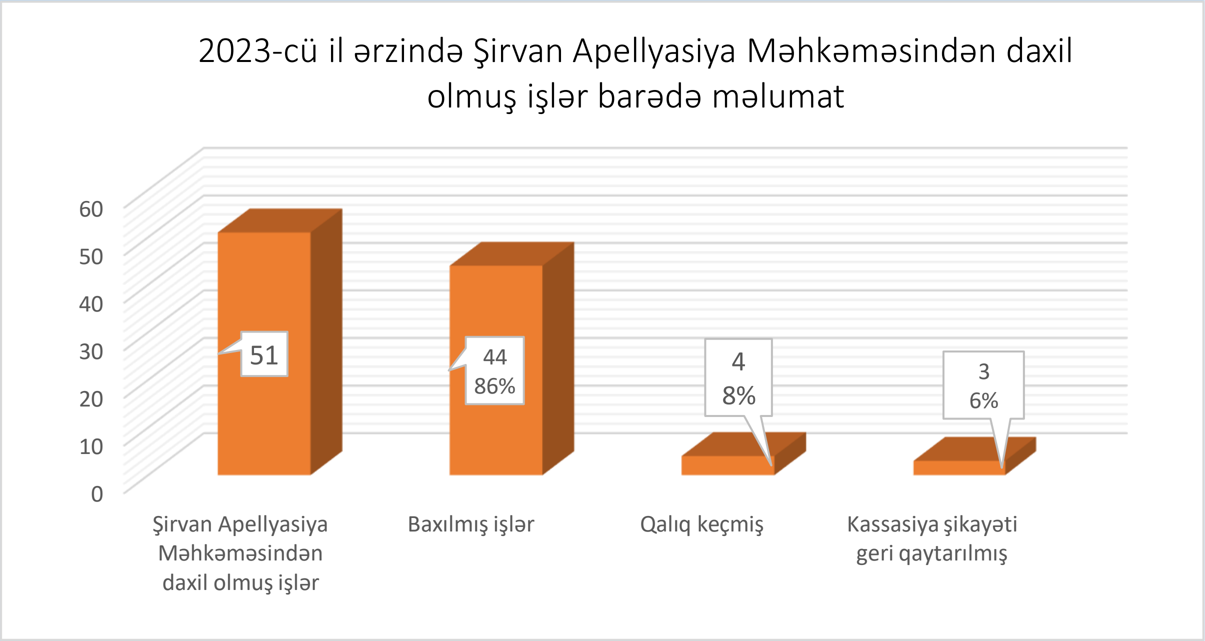

2022-ci ildə kassasiya məhkəməsinin icraatında olmuş cəmi 864 işdən 65 (7,5%) iş Şirvan Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuşdur. Onlardan 43 (66,2%) işə 2022-ci ildə baxılmış, 8 (12,3%) iş növbəti ilə qalıq keçmiş, 14 (21,5%) iş üzrə kassasiya şikayəti geri qaytarılmışdır.

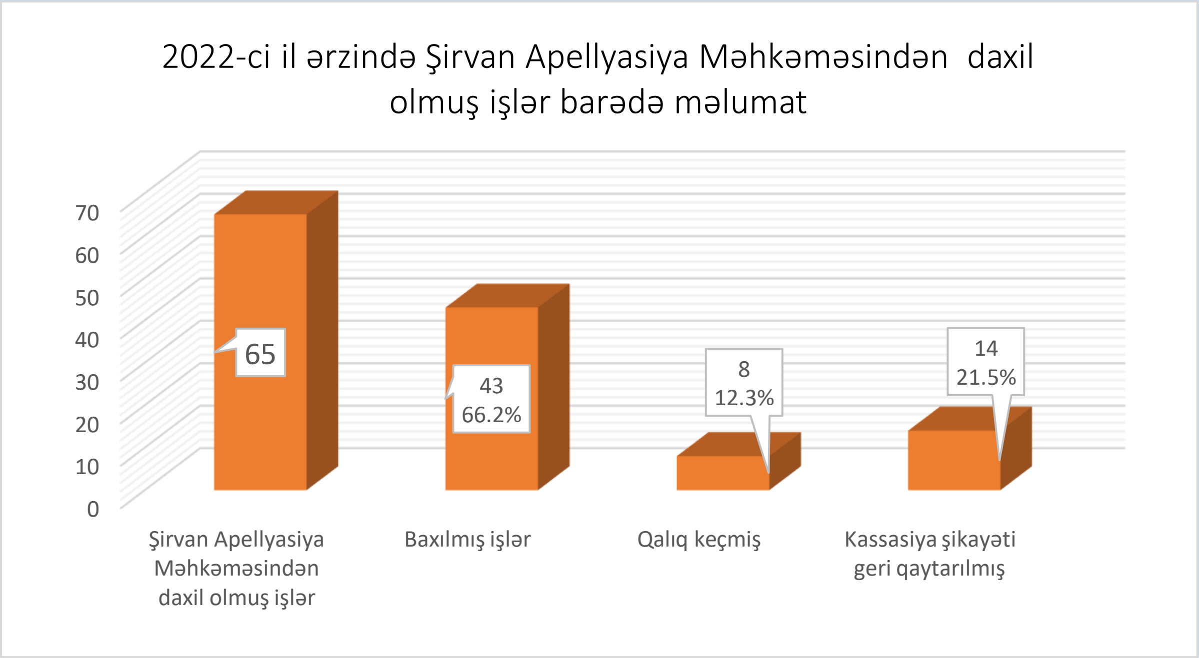

2023-cü ildə baxılmış 44 işdən 33 (75%) iş üzrə məhkəmə aktı dəyişdirilmədən saxlanılmış, 11 (25%) iş üzrə məhkəmə aktı ləğv edilmişdir.

2022-ci ildə baxılmış 43 işdən 24 (55,8%) iş üzrə məhkəmə aktı dəyişdirilmədən saxlanılmış, 19 (44,2%) iş üzrə məhkəmə aktı ləğv edilmişdir.

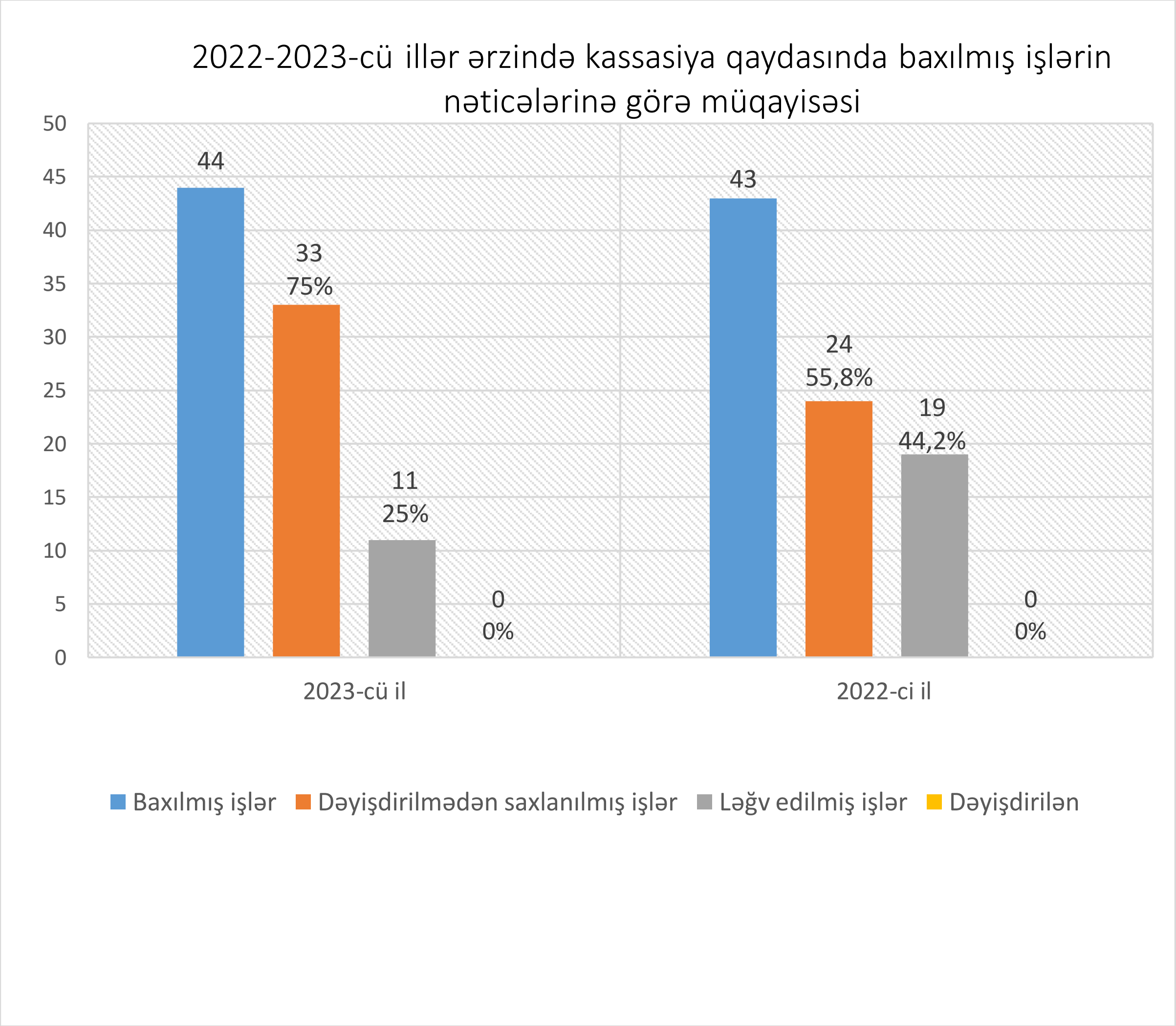

Şirvan Apellyasiya Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyasınının Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyası tərəfindən ləğv edilmiş məhkəmə aktlarının nəticələr üzrə hesabat

2023-cü ildə Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyasında Şirvan Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuş 51 işdən 44 (86%) işə baxılmışdır. Baxılmış 44 işdən 11 (25%) iş üzrə məhkəmə aktı ləğv edilmişdir. Onlardan 8 (18,1%) iş üzrə məhkəmə aktı ləğv edilərək təkrar baxışa göndərilmiş, 3 (6,8%) iş üzrə yeni qərar qəbul edilmişdir.

2022-ci ildə Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyasında Şirvan Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuş 65 işdən 43 (66,2%) işə baxılmışdır. Baxılmış 43 işdən 19-da (44,2%) məhkəmə aktı ləğv edilmişdir. Onlardan 17 (39,5%) iş üzrə məhkəmə aktı ləğv edilərək təkrar baxışa göndərilmiş, 2 (4,7%) iş üzrə yeni qərar qəbul edilmişdir.

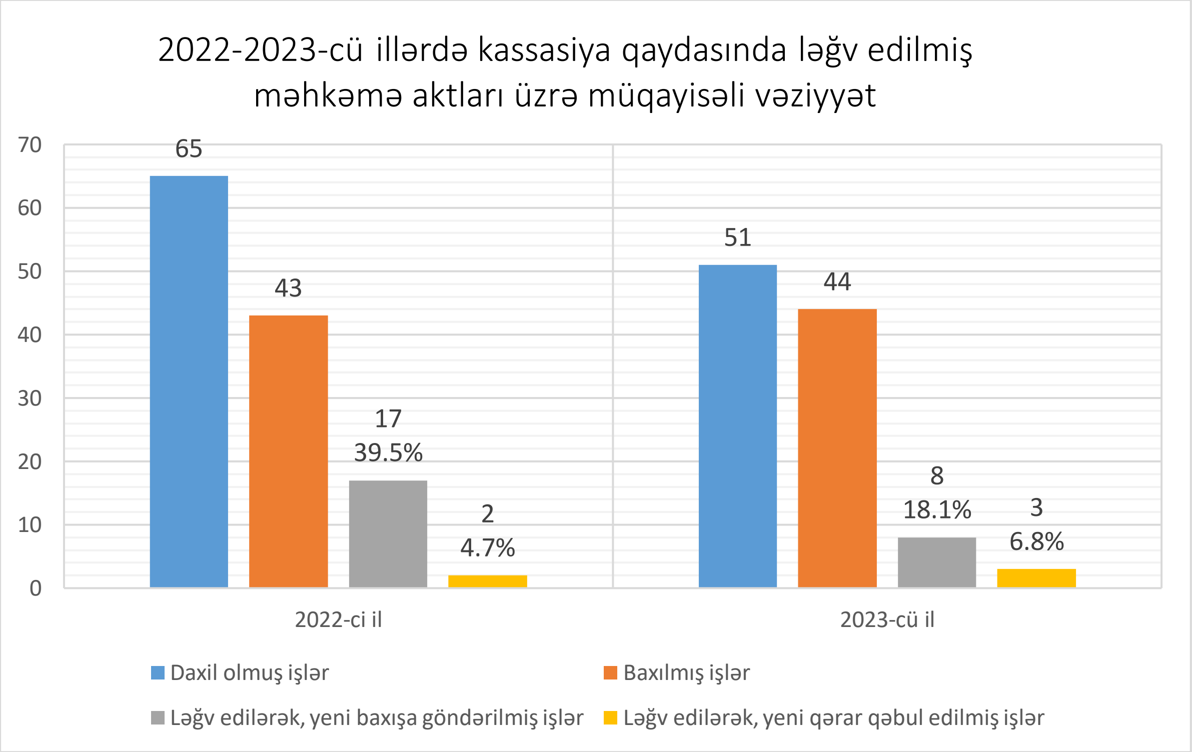

Şirvan Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuş işlərin müxtəlif meyarlara görə 2019-2023-cü illər üzrə müqayisəsi

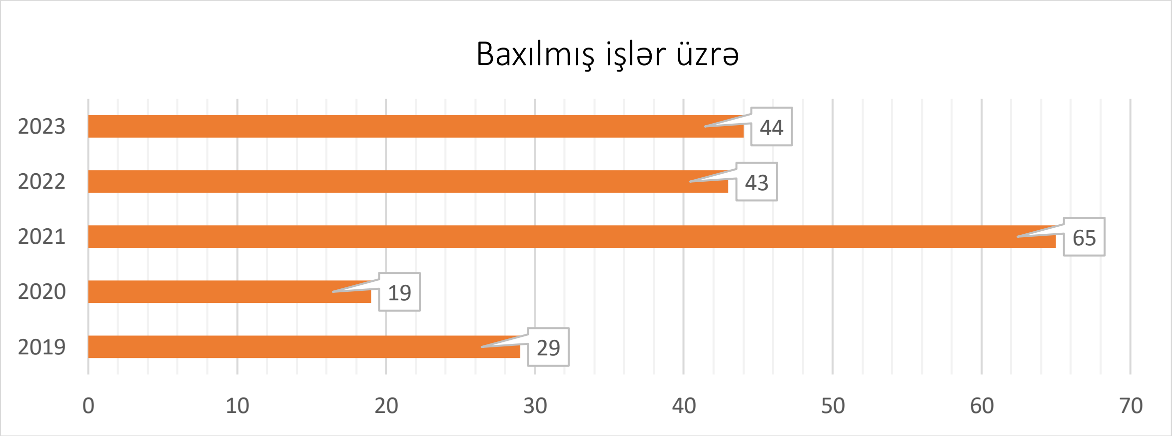

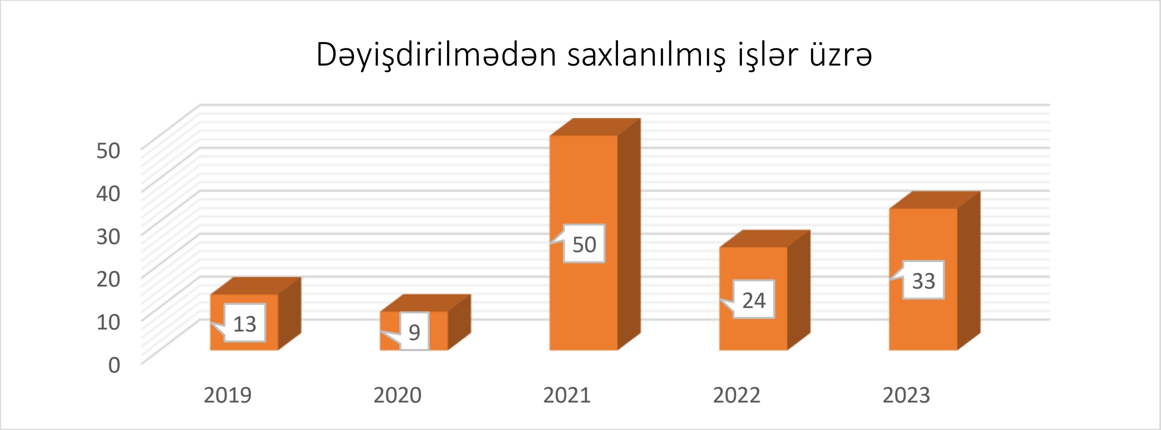

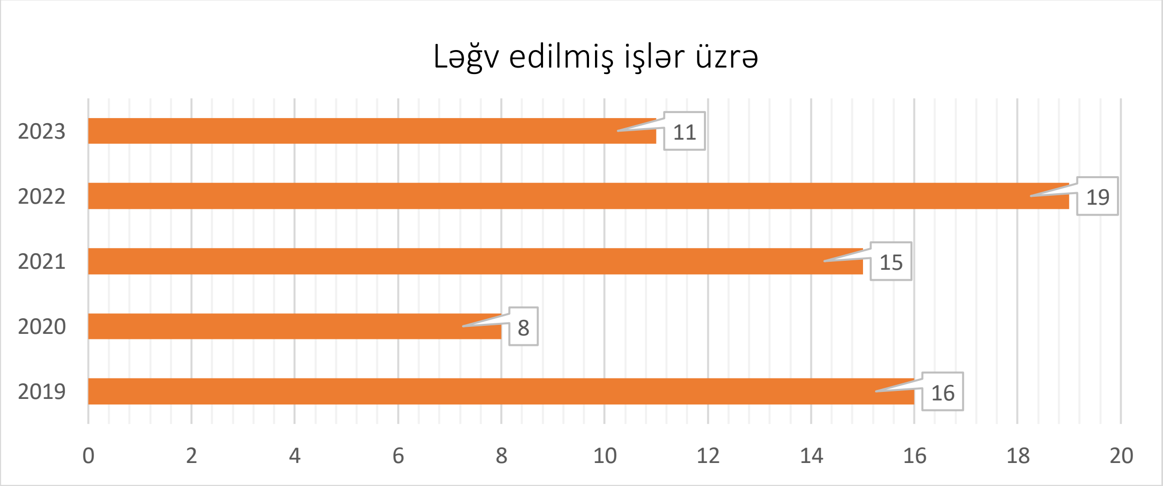

1.11.5. ŞƏKİ APELLYASİYA MƏHKƏMƏSİ

2023-cü ildə kassasiya məhkəməsinin icraatında olmuş cəmi 768 işdən 23 (3%) iş Şəki Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuşdur. Onlardan 21 (91,4%) işə 2023-cü ildə baxılmış, 1 (4,3%) iş növbəti ilə qalıq keçmiş, 1 (4,3%) iş üzrə kassasiya şikayəti geri qaytarılmışdır.

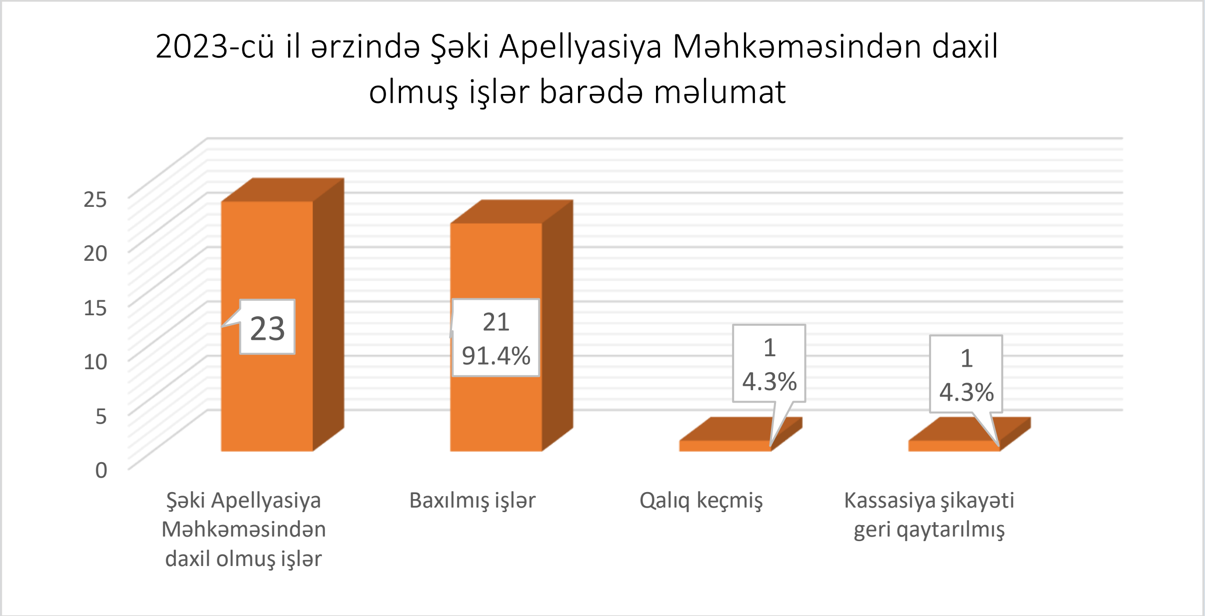

2022-ci ildə isə kassasiya məhkəməsinin icraatında olmuş cəmi 864 işdən 29 (3,4%) iş Şəki Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuşdur. Onlardan 21 (72,4%) işə 2022-ci ildə baxılmış, 2 (6,9%) iş növbəti dövrə qalıq keçmiş, 6 (20,7%) iş üzrə kassasiya şikayəti geri qaytarılmışdır.

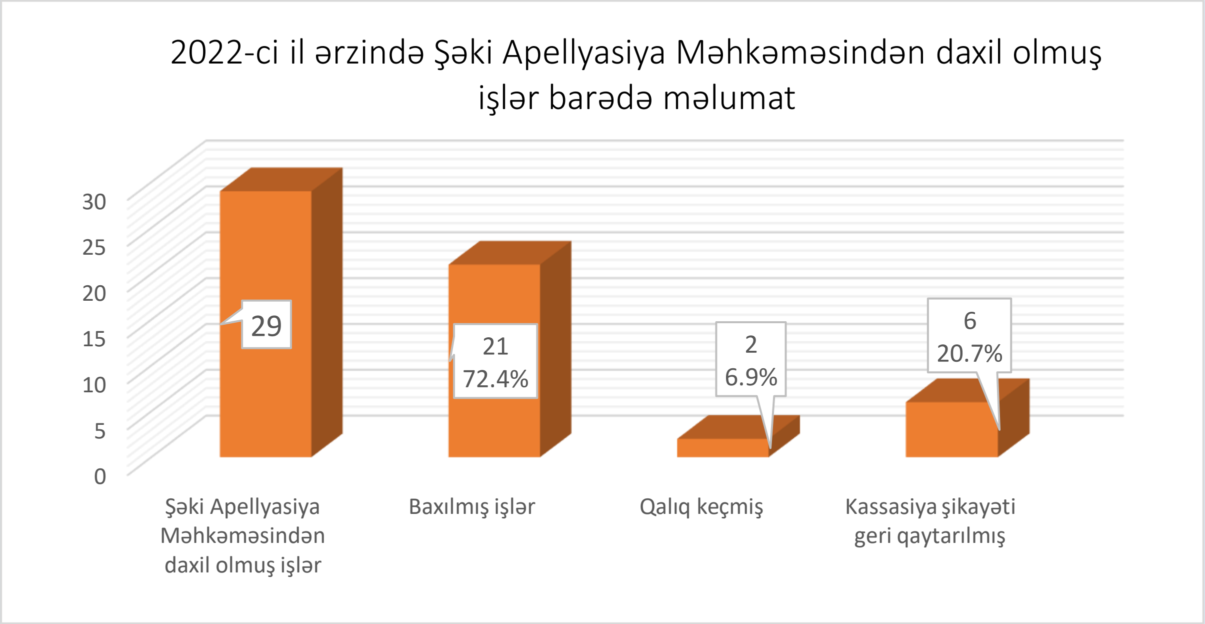

2023-cü ildə baxılmış 21 işdən 15 (71,4%) iş üzrə məhkəmə aktı dəyişdirilmədən saxlanılmış, 6 (28,6%) iş üzrə məhkəmə aktı ləğv edilmişdir.

2022-ci ildə isə baxılmış 21 işdən 16 (76,2%) iş üzrə məhkəmə aktı dəyişdirilmədən saxlanılmış, 4 (19%) iş üzrə məhkəmə aktı ləğv edilmiş, 1 (4,8%) kassasiya icraatına xitam verilmişdir.

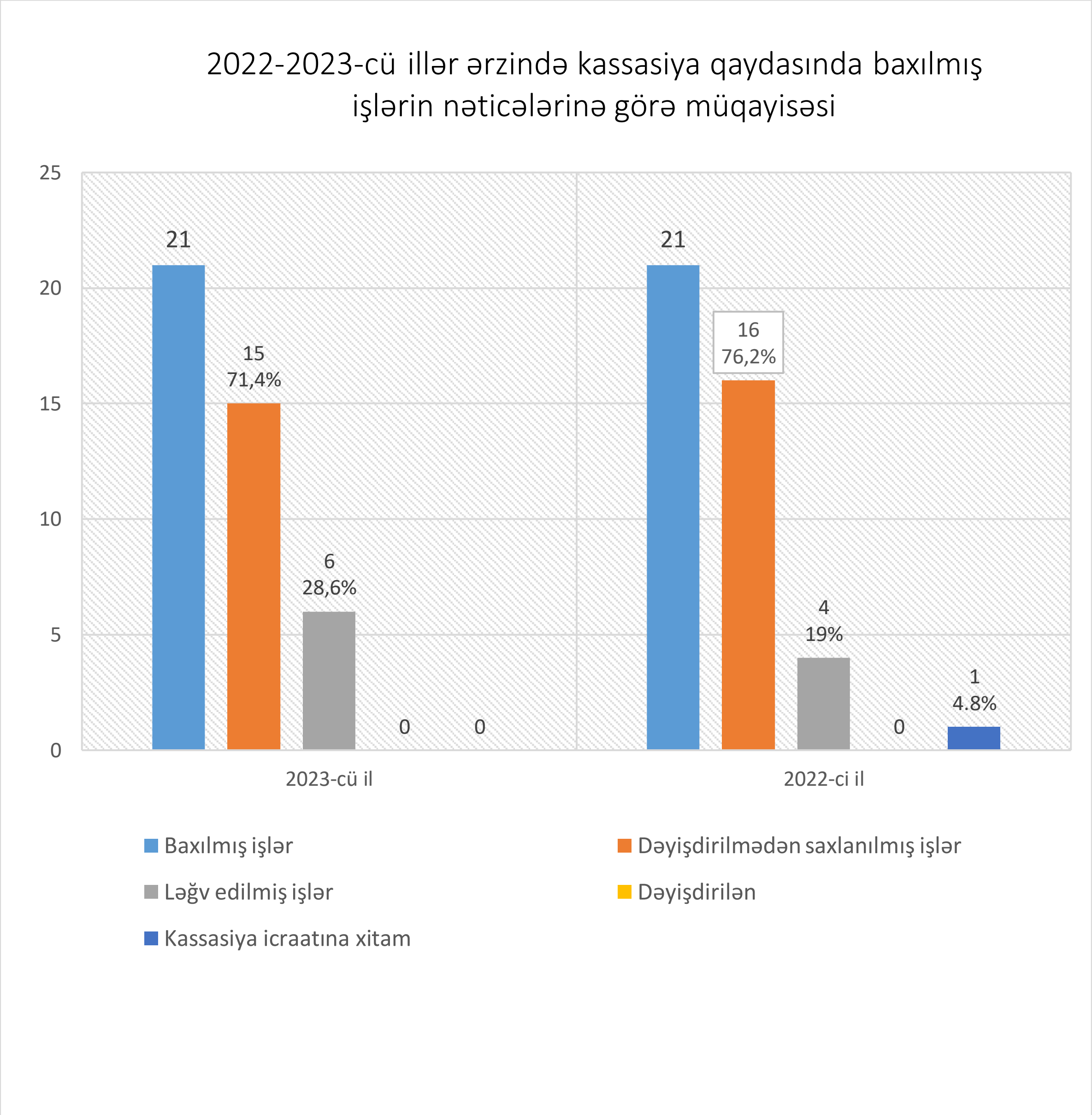

Şəki Apellyasiya Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyasınının Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyası tərəfindən ləğv edilmiş məhkəmə aktlarının nəticələr üzrə hesabat

2023-cü ildə Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyasında Şəki Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuş 23 işdən 21 (91,4%) işə baxılmışdır. Baxılmış 21 işdən 5 iş üzrə (23,8%) məhkəmə aktı ləğv edilərək, təkrar baxışa göndərilmiş, 1 (4,8%) iş üzrə məhkəmə aktı ləğv edilərək, icraata xitam verilmişdir.

2022-ci ildə Ali Məhkəmənin Kommersiya Kollegiyasında Şəki Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuş 29 işdən 21 (72,4%) işə baxılmışdır. Baxılmış 21 işdən 4 işdə (19%) məhkəmə aktı ləğv edilərək, təkrar baxışa göndərilmişdir.

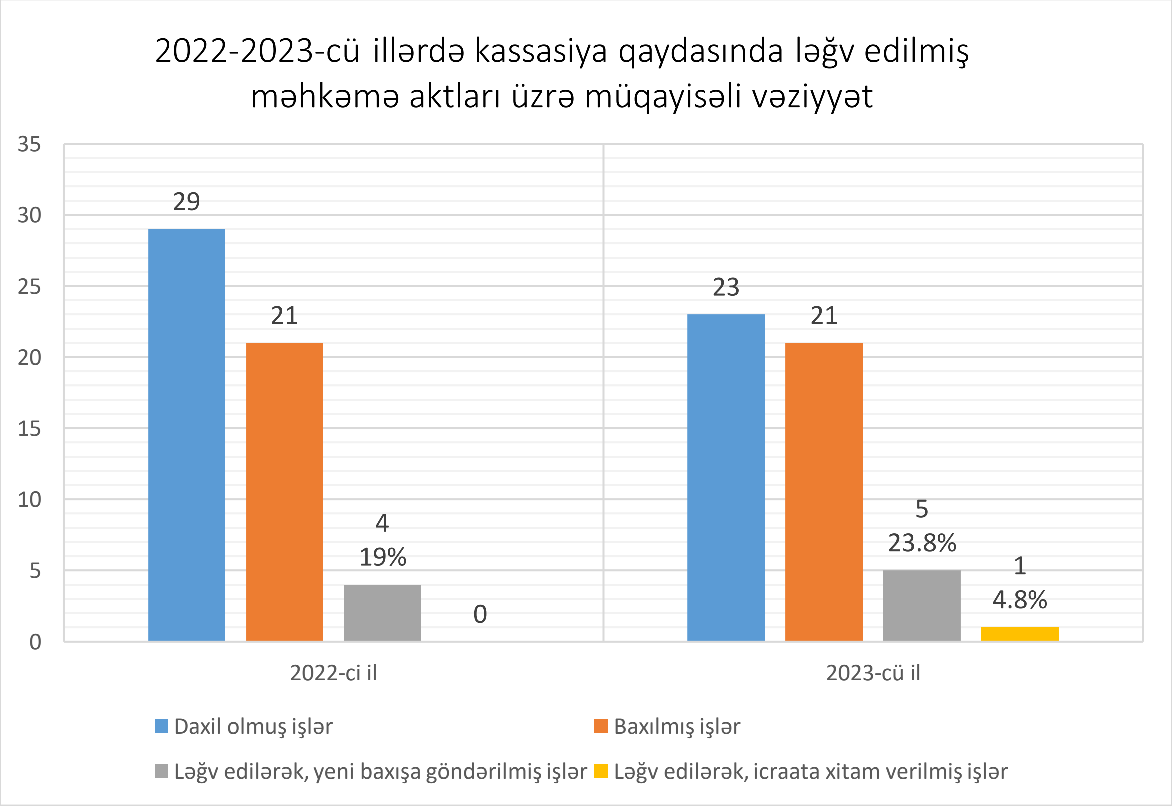

Şəki Apellyasiya Məhkəməsindən daxil olmuş işlərin müxtəlif meyarlara görə 2019-2023-cü illər üzrə müqayisəsi

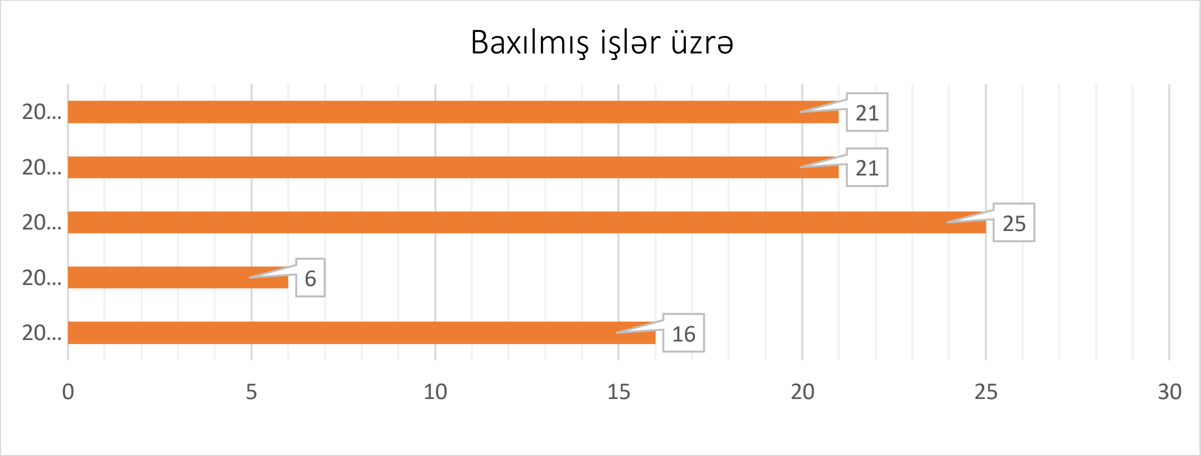

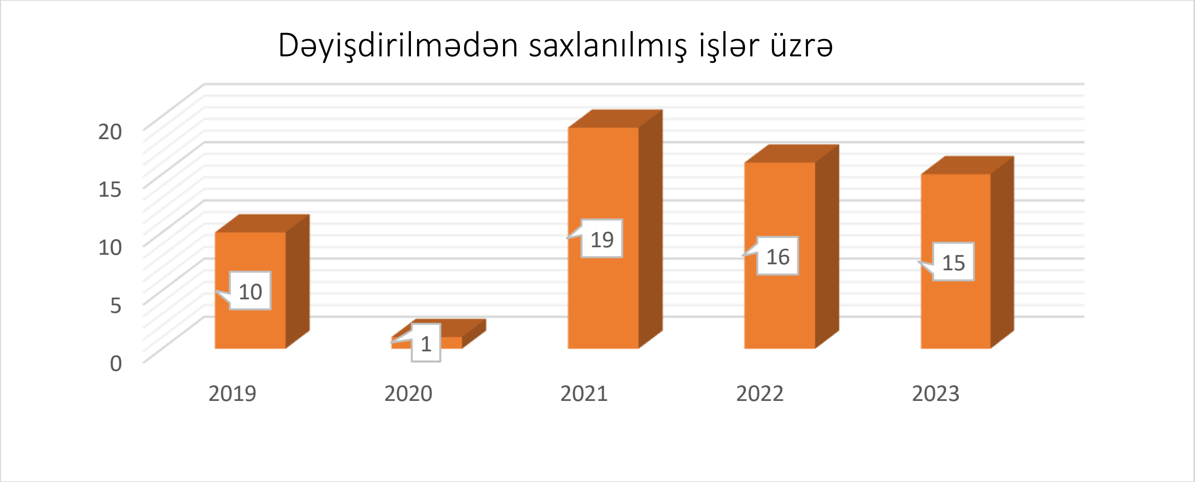

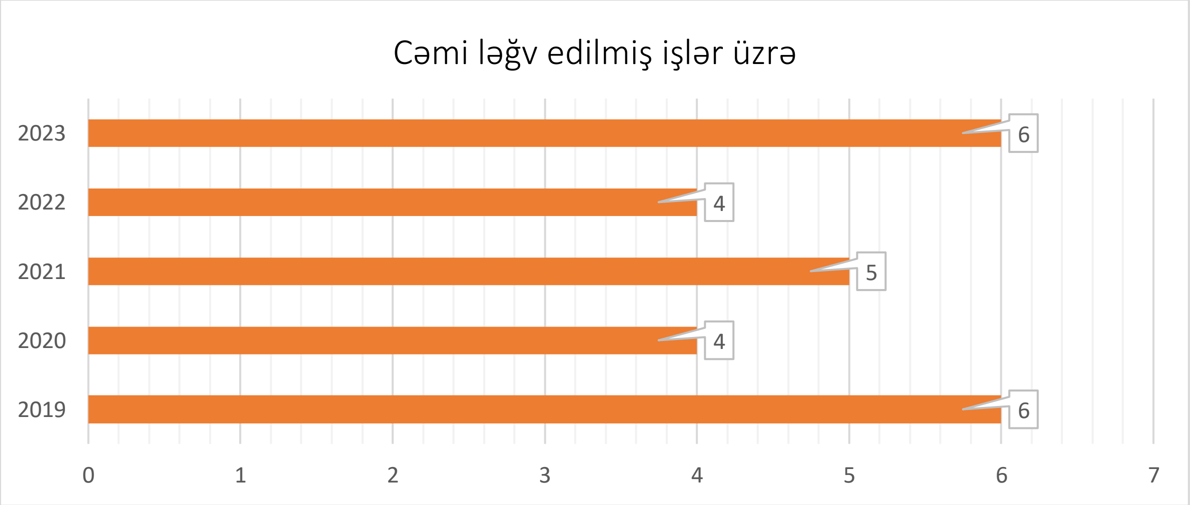

1.11.6. NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASI ALİ MƏHKƏMƏSİ

2023-cü ildə kassasiya məhkəməsinin icraatında olmuş cəmi 768 işdən 4 (0,5%) iş Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsindən daxil olmuşdur. Onlardan 2 (50%) işə 2023-cü ildə baxılmış, 2 (50%) iş növbəti ilə qalıq keçmişdir.

2022-ci ildə isə kassasiya məhkəməsinin icraatında olmuş 864 işdən 4 (0,5%) iş Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsindən daxil olmuşdur. Onlardan 3 (75%) işə 2022-ci ildə baxılmış, 1 (25%) iş növbəti dövrə qalıq keçmişdir.

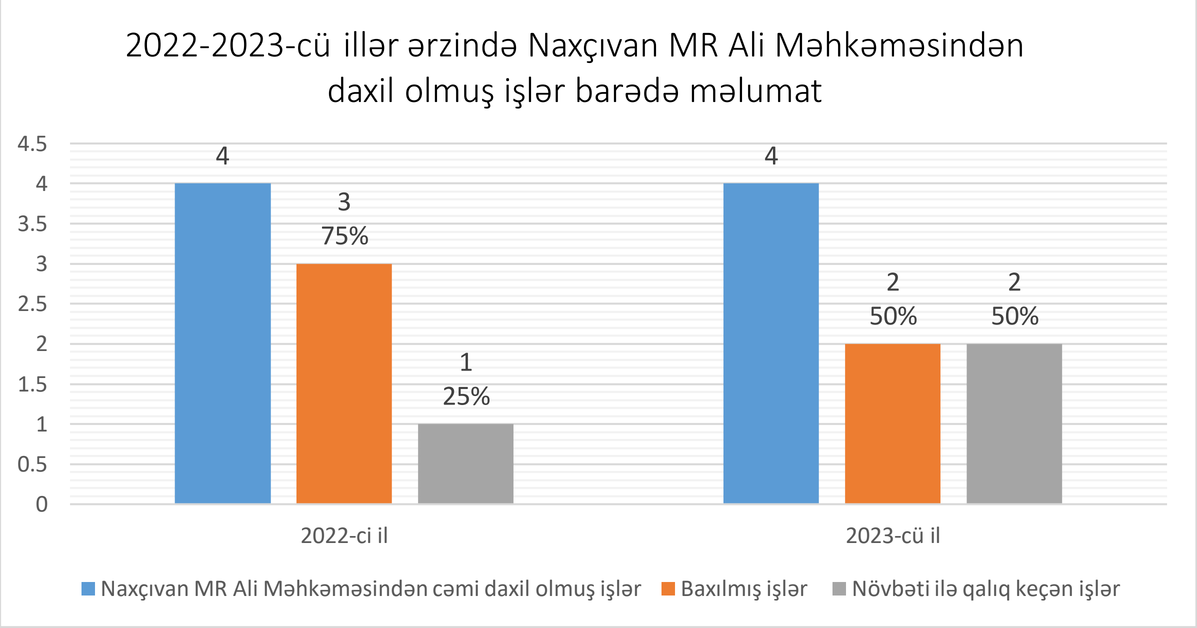

2023-cü ildə baxılmış 2 (100%) iş üzrə məhkəmə aktı dəyişdirilmədən saxlanılmışdır.

2022-ci ildə isə baxılmış 3 işdən 1 (33,3%) iş üzrə məhkəmə aktı dəyişdirilmədən saxlanılmış, 2 (66,7%) iş üzrə məhkəmə aktı ləğv olunmuşdur.

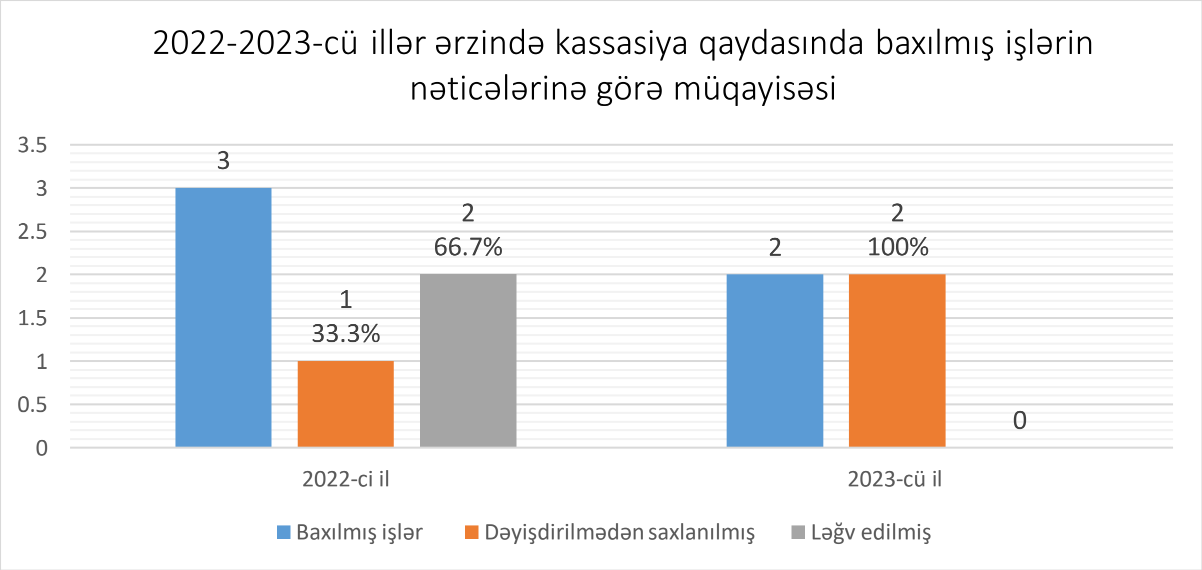

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsindən daxil olmuş işlərin müxtəlif meyarlara görə 2019-2023-cü illər üzrə müqayisəsi

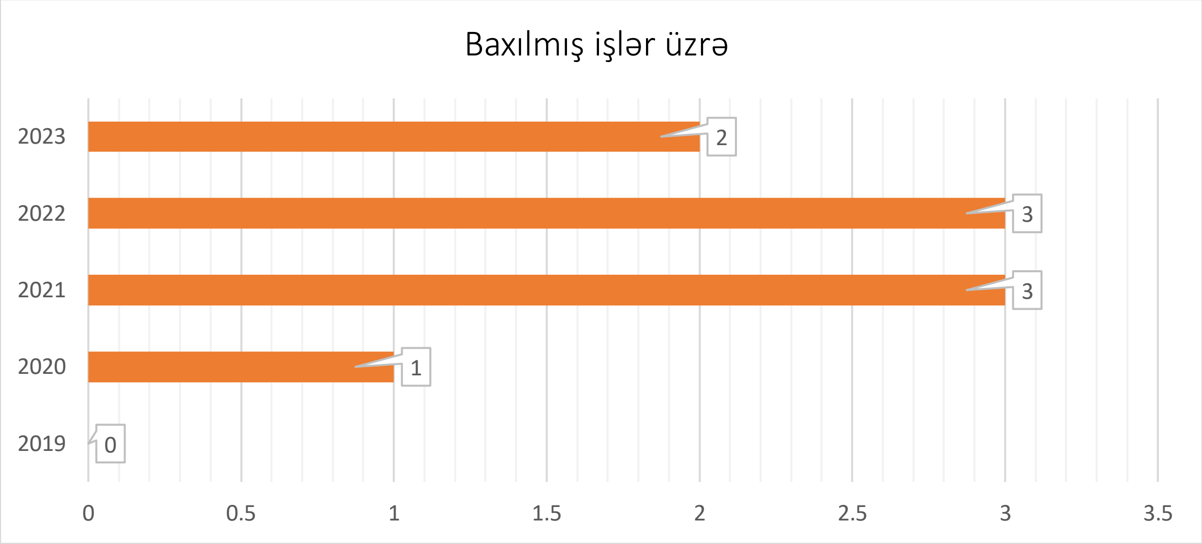

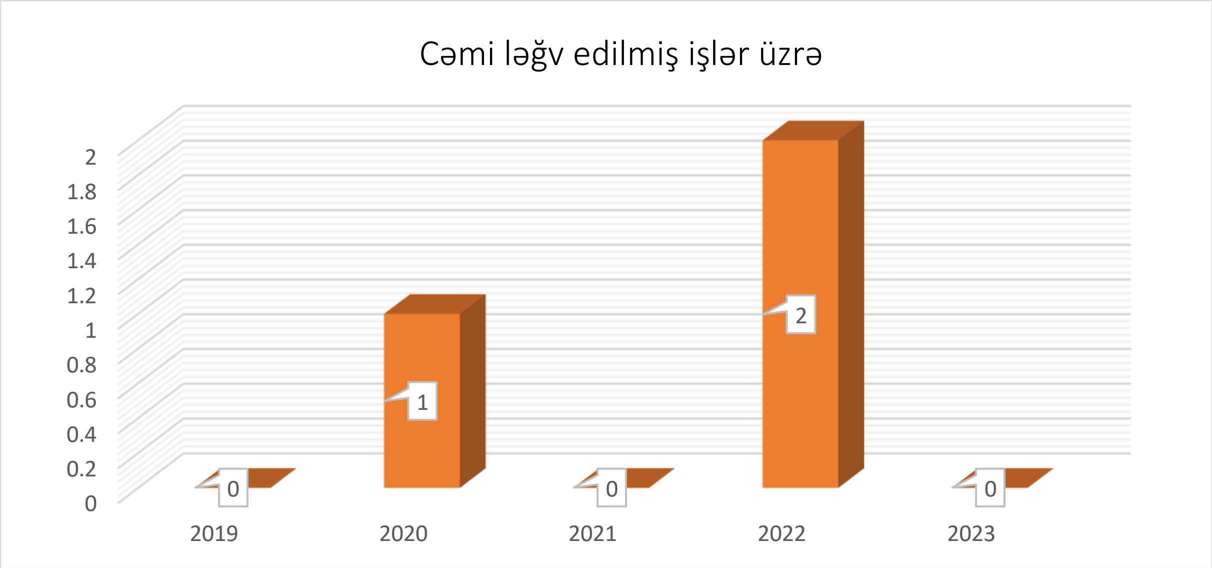

Bölmə 2: Ölkə üzrə apellyasiya məhkəmələrinin icraatında olan kommersiya mübahisələrinə dair işlərin hesabatı[3]

2.1. BAKI APELLYASİYA MƏHKƏMƏSİNİN HESABATI

2023-cü ildə Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyasının icraatında cəmi 1346 iş olmuşdur. Onlardan 211 (15,82%) iş 2022-ci ildən qalıq keçmiş, 1135 iş (84,18%) isə 2023-cü ildə daxil olmuşdur. Qeyd olunan 1346 işdən 1334 işi birinci instansiya məhkəməsinin məhkəmə aktlarından verilmiş apellyasiya şikayətləri əsasında daxil olan kommersiya mübahisələrinə dair işlər, 12 işi isə müvəqqəti təminat tədbirlərinin tətbiqinə dair birbaşa apellyasiya məhkəməsinə daxil olmuş ərizələr təşkil edir.

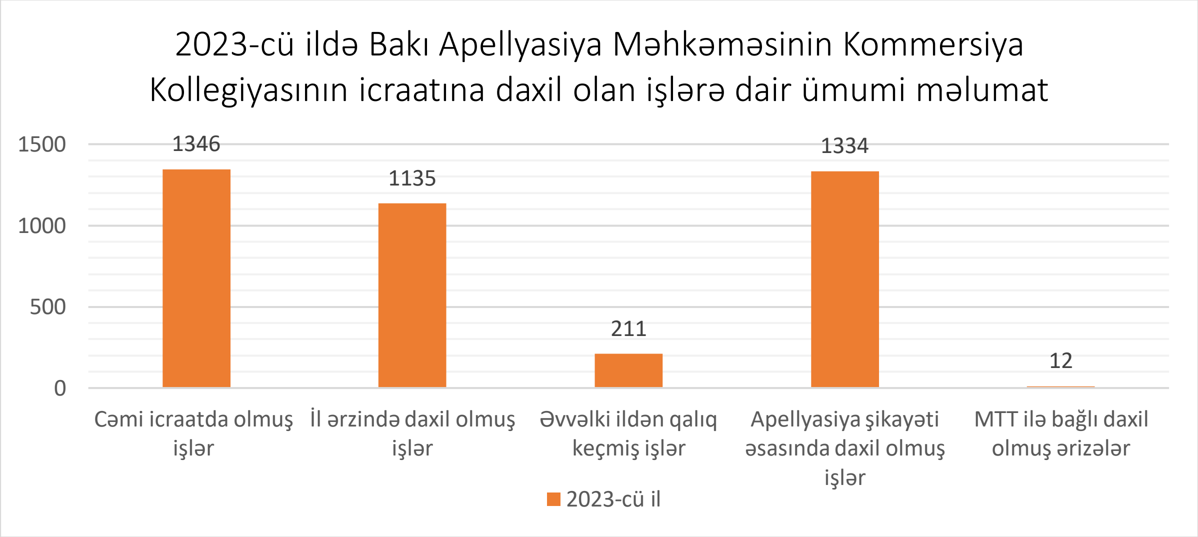

2022-ci ildə isə kollegiyanın icraatında 1419 iş olmuşdur ki, 2023-cü illə müqayisə edildikdə icraatda olan işlərin sayının 73 iş (5,1%) azalması müşahidə olunur.

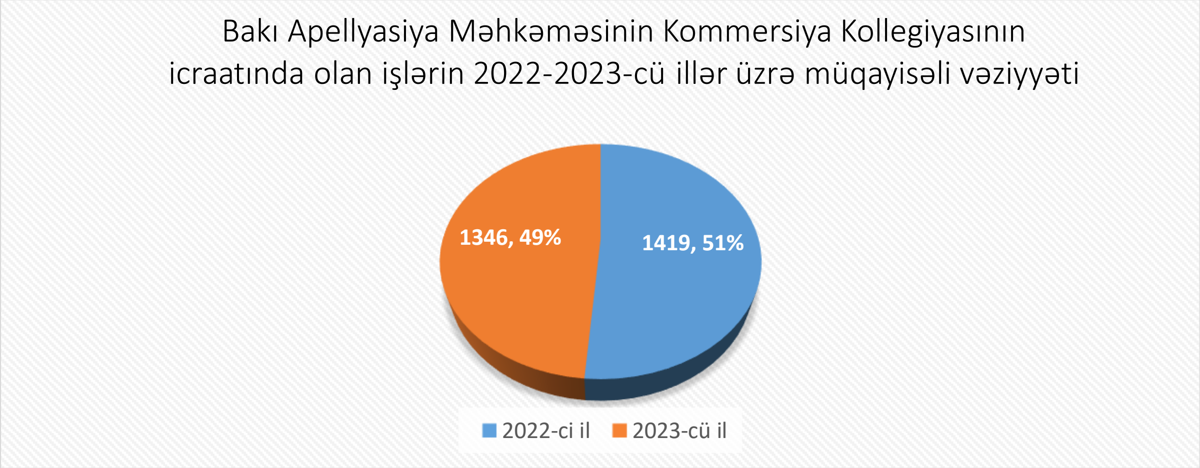

[3] Ölkə üzrə apellyasiya məhkəmələrinin icraatında olan kommersiya mübahisələrinə dair işlərin hesabatı hazırlanarkən istifadə olunmuş məlumatlar müvafiq olaraq hər bir məhkəmənin özü tərəfindən təqdim olunmuşdur.

Ötən illə müqayisədə qalıq keçən işlərin dinamikasında artma, yeni daxil olan işlərin sayında azalma baş vermişdir. Belə ki, 2022-ci ildən 2023-cü ilə 211 iş, 2023-cü ildən 2024-cü ilə 7 iş (3,32%) artaraq 218 iş qalıq keçmişdir. Daxil olan işlərin sayında isə azlama dinamikası baş vermişdir. Belə ki, 2022-ci ildə kollegiyanın icraatına 1211 iş daxil omuş, 2023-cü ildə isə daxil olan işlərin sayı (6,27%) (76 iş) azalaraq 1135 iş təşkil etmişdir.

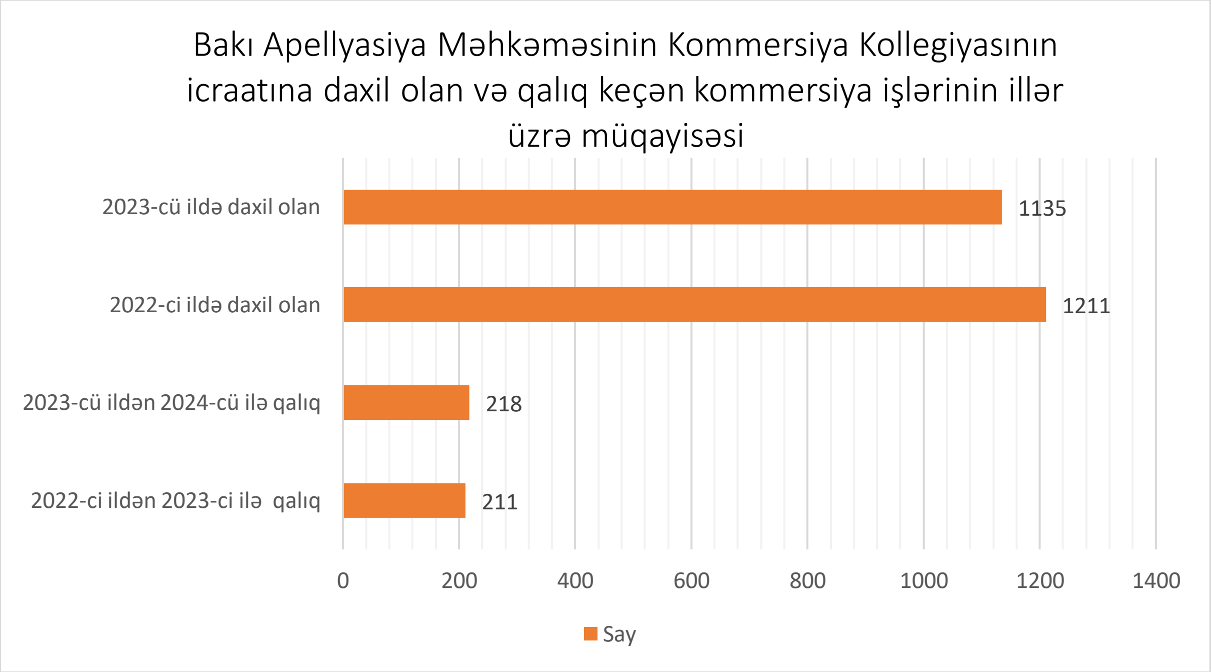

Hesabat dövründə kollegiyanın icraatında olan 1346 işdən 1128-i (83,8%) yekunlaşdırılmış, 218 (16,2%) iş isə 2024-cü ilə qalıq olaraq keçmişdir.

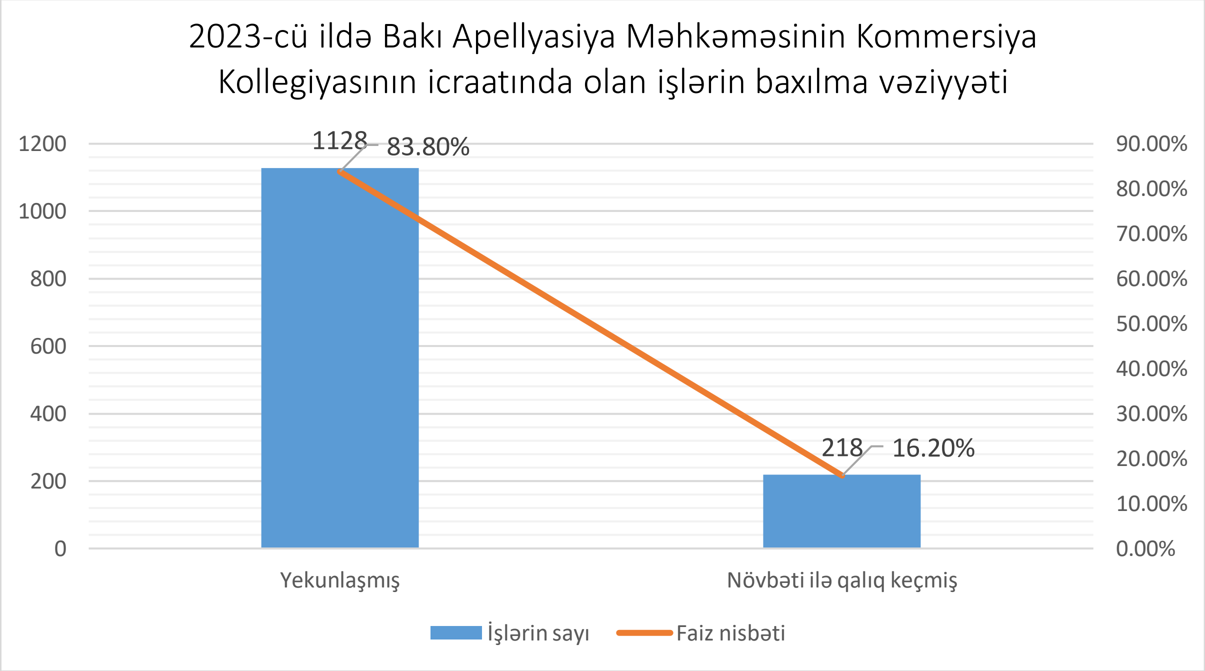

Yekunlaşmış 1128 işdən 691 (61,26%) iş üzrə mahiyyəti üzrə qətnamə çıxarılmış, 49 (4,34%) iş üzrə apellyasiya mümkün sayılmamış, 1 (0,09%) iş baxışdan çıxarılmış, 8 (0,71%) iş üzrə apellyasiya şikayətinin MPM-in tələblərinə zidd olaraq icraata qəbul olunması, yaxud da icraata qəbul olunduqdan sonra digər şəxslərin apellyasiya şikayəti ilə birinci instansiya məhkəməsinə müraciət etməsi müəyyən edilərək, icraata qəbul qərardadı ləğv edərək iş apellyasiya baxışından çıxarmaqla birinci instansiyası məhkəməsinə qaytarılmış, 17 (1,51%) iş üzrə apellyasiya icraatına xitam verilmiş, 32 (2,84%) iş üzrə icraata xitam verilmiş və 1 (0,09%) iş üzrə ərizə baxılmamış saxlanılmış, 3 (0,27%) işə məhkəmə və ya ərazi aidiyyəti qaydalarının pozulması ilə baxıldığı müəyyən edilmiş və qətnamə ləğv edilib, iş aidiyyəti üzrə birinci instansiya məhkəməsinə göndərilmişdir.

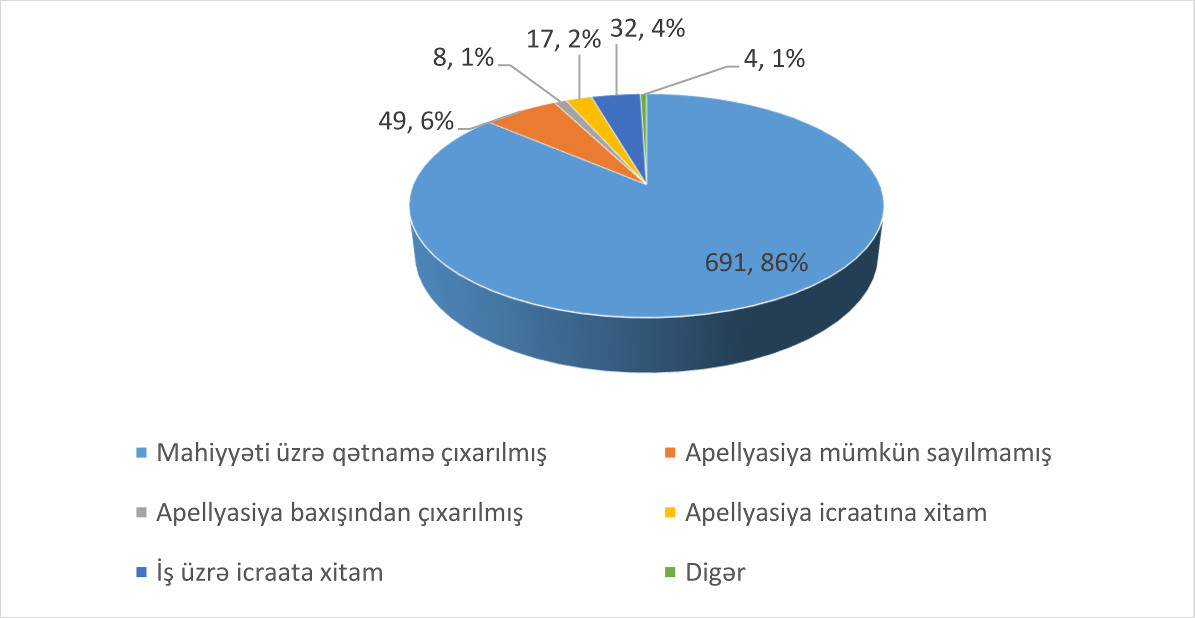

2023-cü ildə apellyasiya qaydasında yekun məhkəmə aktı çıxarılmış 1128 işdən 233 işə (203 (87,12%) qətnamə, 30 (12,88%) qərardad) kassasiya şikayəti əsasında kassasiya qaydasında baxılmışdır. Qeyd olunan 233 işdən 231 (99,14%) işə mahiyyəti üzrə baxılaraq yekun məhkəmə aktı çıxarılmış, 2 (0,86%) iş üzrə kassasiya şikayətindən imtina edildiyinə görə kassasiya icraatına xitam verilmişdir.

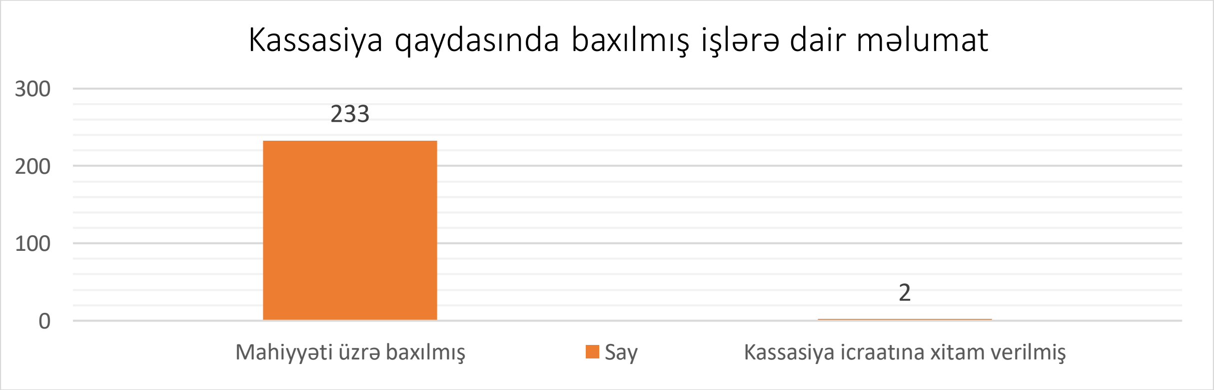

Kassasiya qaydasında mahiyyəti üzrə baxılmış 231 işdən 170 (73,59%) qətnamə və 21 (9,09%) qərardad olmaqla ümumilikdə 191 (82,68%) məhkəmə aktı dəyişdirilmədən saxlanılmışdır.

Kassasiya qaydasında mahiyyəti üzrə baxılmış 231 işdən 31 (13,42%) qətnamə, 9 (3,9%) qərardad olmaqla ümumilikdə 40 (17,32%) məhkəmə aktı ləğv edilmişdir.

Kassasiya qaydasında ləğv edilmiş 40 məhkəmə aktından 2 (5%) iş üzrə apellyasiya məhkəməsinin qətnaməsi ləğv edilərək yeni qərar qəbul edilmiş, 29 (72,5%) iş üzrə qətnamə, 9 (22,5%) iş üzrə qərardad olmaqla ümumilikdə 38 (95%) məhkəmə aktı ləğv edilərək yeni apellyasiya baxışına göndərilmişdir.

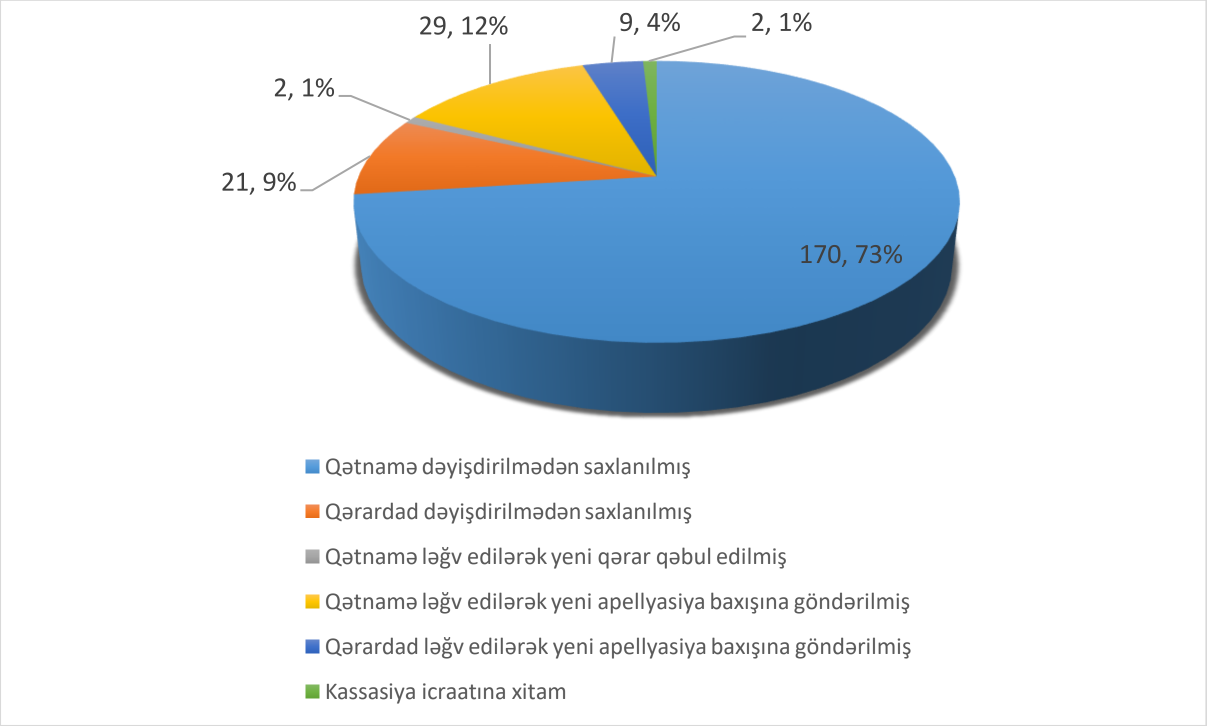

Keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə kassasiya qaydasında baxılmış işlərin ləğv dinamikasında 0,1% artım dinamikası müşahidə edilmişdir.

2.2. GƏNCƏ APELLYASİYA MƏHKƏMƏSİNİN HESABATI

2023-cü ildə Gəncə Apellyasiya Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyasının icraatında cəmi 293 iş olmuşdur. Onlardan 72 iş (24,6%) 2022-ci ildən qalıq keçmiş, 221 iş (75,4%) 2023-cü ildə daxil olmuşdur.

2022-ci illə müqayisədə (300 iş daxil olmuş - 65 iş (21,7%) 2021-ci ildən qalıq keçmiş, 235 iş (78,3%) isə 2022-ci ildə daxil olmuşdur) icraatda olan iş sayı 7 iş (2.3%) azalmışdır.

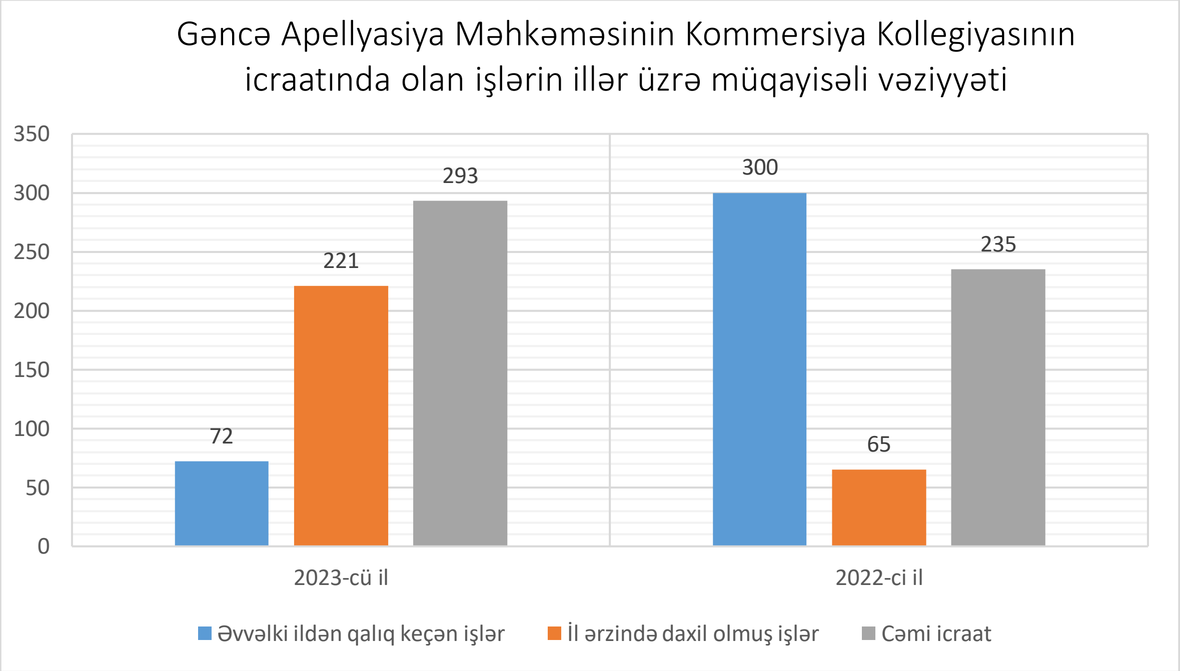

2023-cü ildə cəmi icraatda olmuş 293 işdən 235-i (80,2%) yekunlaşmış, 4 iş (1,4%) üzrə apellyasiya icraatına xitam verilmiş, 8 (2,7%) iş baxılmadan geriyə qaytarılmış, 46 iş (15,7%) qalıq olaraq 2024-cü ilə keçmişdir.

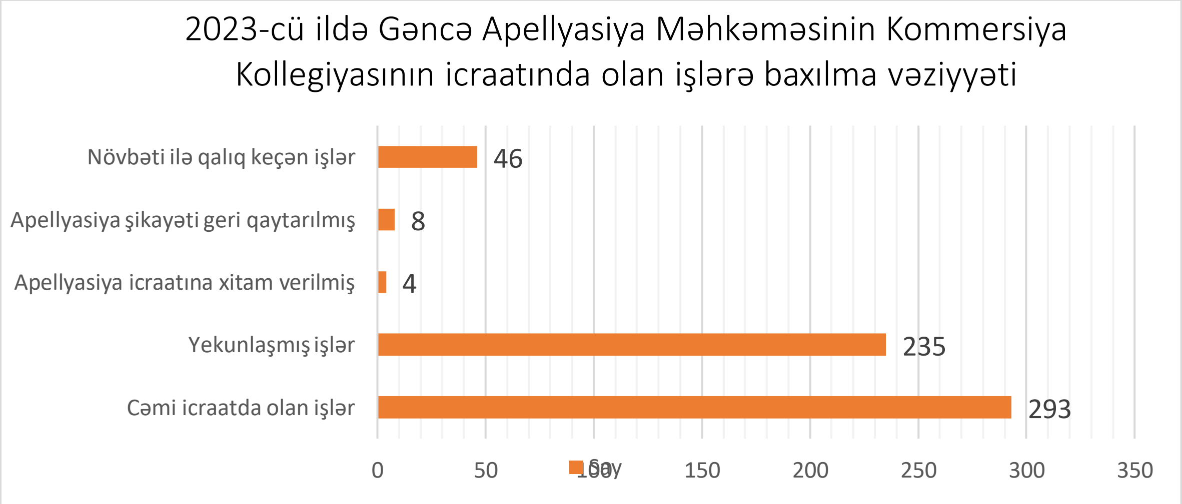

Baxılmış 235 işdən 182 iş (77,4%) üzrə qətnamə çıxarılmış, 7 iş (3%) üzrə qətnamə tamamilə ləğv edilərək icraata xitam verilmiş, 2 iş (0,9%) üzrə qətnamə tamamilə ləğv edilərək ərizə baxılmamış saxlanılmış, 1 (0,4%) iş üzrə qətnamə ləğv edilərək iş aidiyyəti üzrə göndərilmiş, 43 iş (18,3%) üzrə qərardaddan verilən şikayətlərə baxılmışdır.

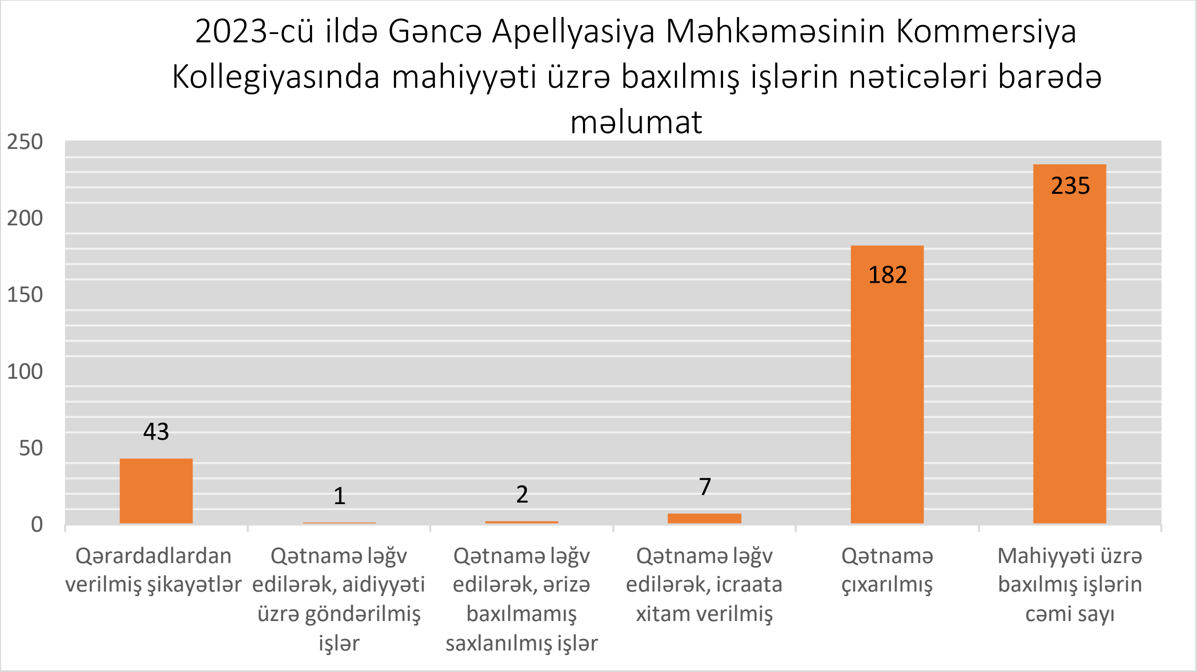

Qətnamədən verilən şikayətlər əsasında baxılan işlərdən (cəmi 192 iş) 104 iş (54,2%) üzrə qətnamə qüvvədə saxlanılmış, 37 iş (19,3%) üzrə qətnamə tamamilə ləğv edilərək yeni qətnamə çıxarılmış, 26 iş (13,5%) üzrə qətnamə qismən ləğv edilmiş, 7 iş (3,6%) üzrə qətnamə tamamilə ləğv edilərək iş üzrə icraata xitam verilmiş, 2 iş (1%) üzrə qətnamə tamamilə ləğv edilərək ərizə baxılmamış saxlanılmış, 1 iş (0,5%) üzrə qətnamə ləğv edilərək aidiyyatı üzrə göndərilmiş, 15 iş (7,8%) üzrə qətnamə dəyişdirilmişdir.

Qərardaddan verilən şikayətlər əsasında baxılan işlərdən (cəmi 43 iş) 26 iş (60,4%) üzrə qərardad qüvvədə saxlanılmış, 15 iş (34,9%) üzrə qərardad tam ləğv edilmiş, 2 iş (4,7%) üzrə qərardad qismən ləğv edilmişdir.

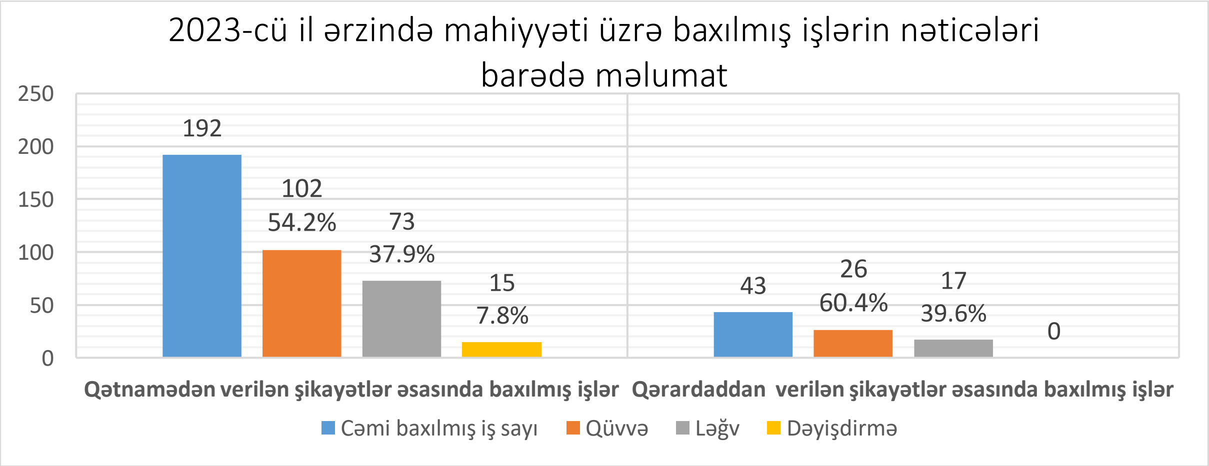

2022-ci ildə isə qətnamədən verilən şikayətlər əsasında baxılan işlərdən 31 iş (18,7%) üzrə qətnamə ləğv edilmiş; qərardaddan verilən şikayətlər əsasında baxılan işlərdən 12 iş (22,6%) üzrə qərardad tam ləğv edilmişdir. Göründüyü kimi, 2022-ci illə müqayisədə 2023-ci ildə qətnamədən və qərardaddan verilən şikayətlər əsasında baxılan işlərin ləğv statistikasında artma müşahidə olunur.

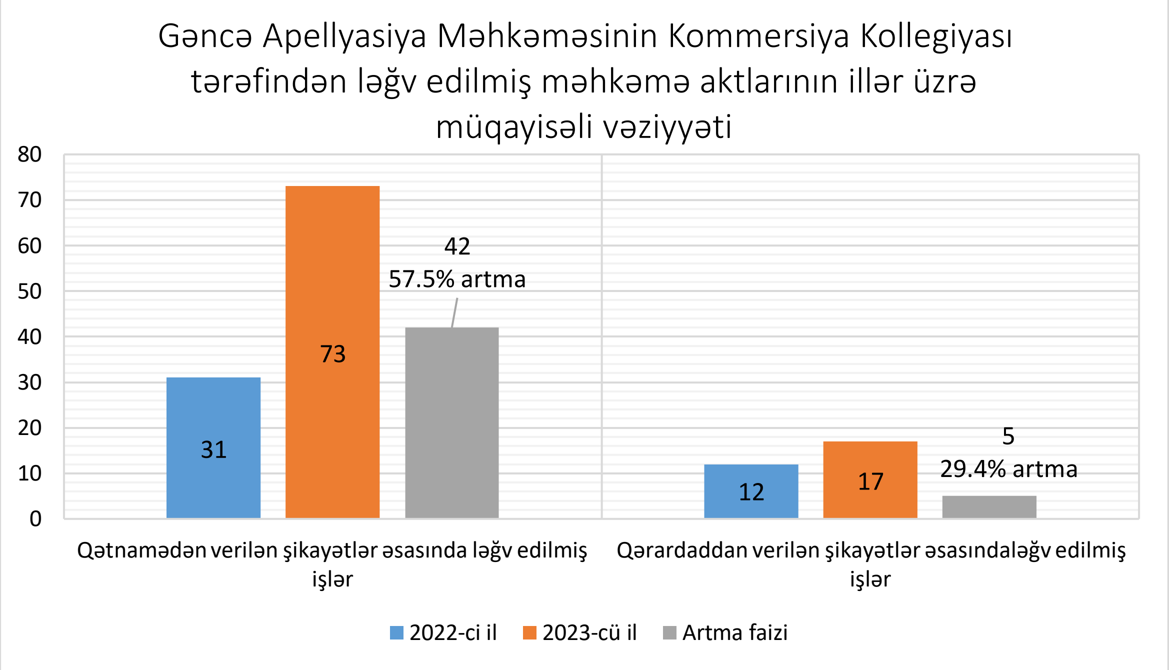

2023-cü il ərzində Gəncə Apellyasiya Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyasında baxılmış işlər üzrə 108 kassasiya şikayəti verilmişdir.

Kassasiya qaydasında baxılmış işlərdən 73 iş üzrə (79,3%) məhkəmə aktı dəyişdirilmədən saxlanılmış, 9 iş üzrə (9,8 %) məhkəmə aktı tamamilə, 7 iş üzrə (7,6%) qismən ləğv edilərək iş təkrar baxışa qaytarılmış, 2 iş üzrə (2,2%) məhkəmə aktı ləğv edilərək iş üzrə icraata xitam verilmiş, 1 iş üzrə (1,1%) kassasiya icraatına xitam verilmiş, 8 iş üzrə kassasiya şikayəti geri qaytarılmışdır.

2022-ci ildə kassasiya qaydasında baxılmış 21 iş üzrə (38,2%) məhkəmə aktı ləğv edilmiş, 2023-cü ildə isə ümumilikdə 18 iş (19,6 %) ləğv olunmuşdur. Beləliklə, 2022-ci illə müqayisədə 2023-cü ildə məhkəmə aktlarının ləğv statistikasında 18,6% azalma olmuşdur.

2.3. SUMQAYIT APELLYASİYA MƏHKƏMƏSİNİN HESABATI

2023-cü ildə Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyasının icraatında 196 iş olmuşdur. Onlardan 20 (10.2%) iş 2022-ci ildən qalıq keçmiş, 176 (89.8%) iş 2023-cü ildə daxil olmuşdur.

2022-ci ildə isə Kollegiyanın icraatnda kommersiya mübahisələrinə dair cəmi 162 iş olmuşdur. Onlardan 21 iş (13%) əvvəlki ildən qalıq keçmiş, 141 iş (87%) 2022-ci il ərzində daxil olmuşdur.

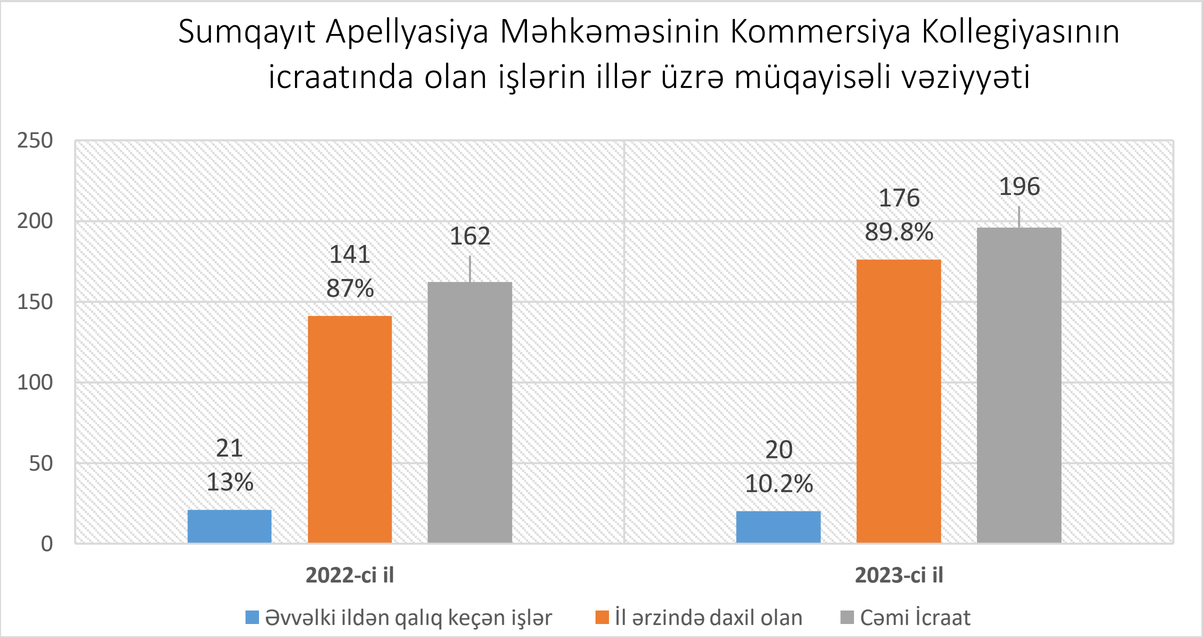

2022-ci ilə müqayisədə 2023-cü ildə cəmi icraatda olan işlərin sayı 34 iş (21%)% artmış, əvvəlki ildən qalıq keçən işlərin sayın 1 iş (4.8%) azalmış, il ərzində daxil olan işlərin sayı isə 35 iş (24.8%) artmışdır.

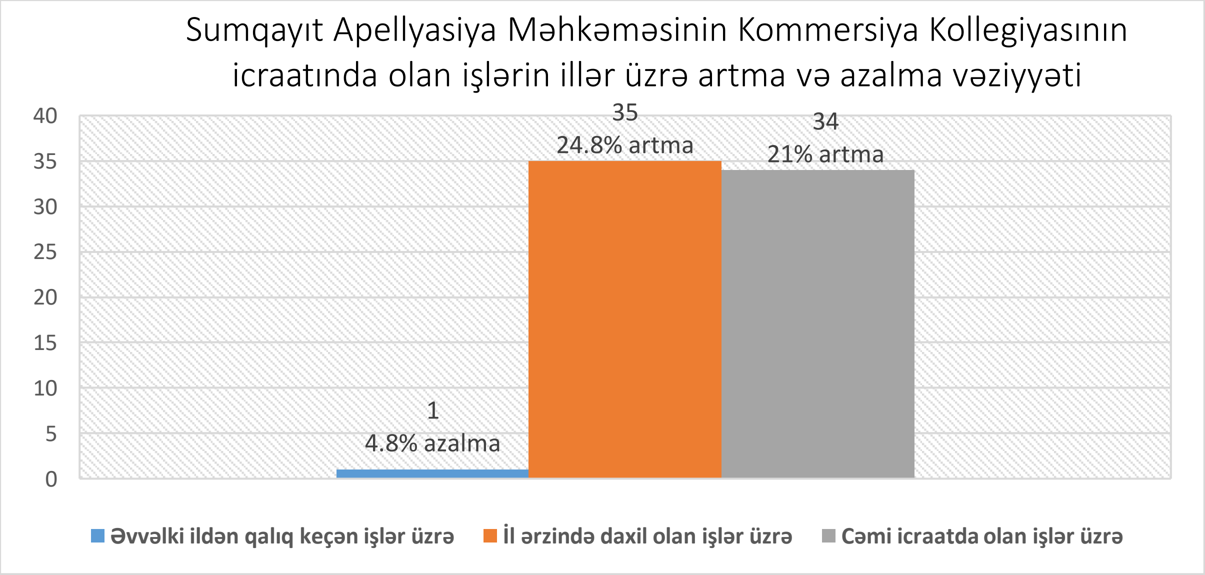

2023-cü ildə icraatda olmuş 196 işdən 171 (87%) baxılaraq yekunlaşmış, 25 (13%) iş isə 2024-cü ilə qalıq keçmişdir. Yekunlaşmış 171 işdən 161 (94,1%) işlə bağlı mahiyyəti üzrə qətnamə çıxarılmış, 4 (2,3%) iş üzrə apellyasiya şikayəti qeyri-mümkün hesab edilmiş, 1 (0,6%) iş üzrə apellyasiya icraatına xitam verilmiş, 5 (3%) iş hakimə etiraz və aidiyyətlə bağlı olmuşdur.

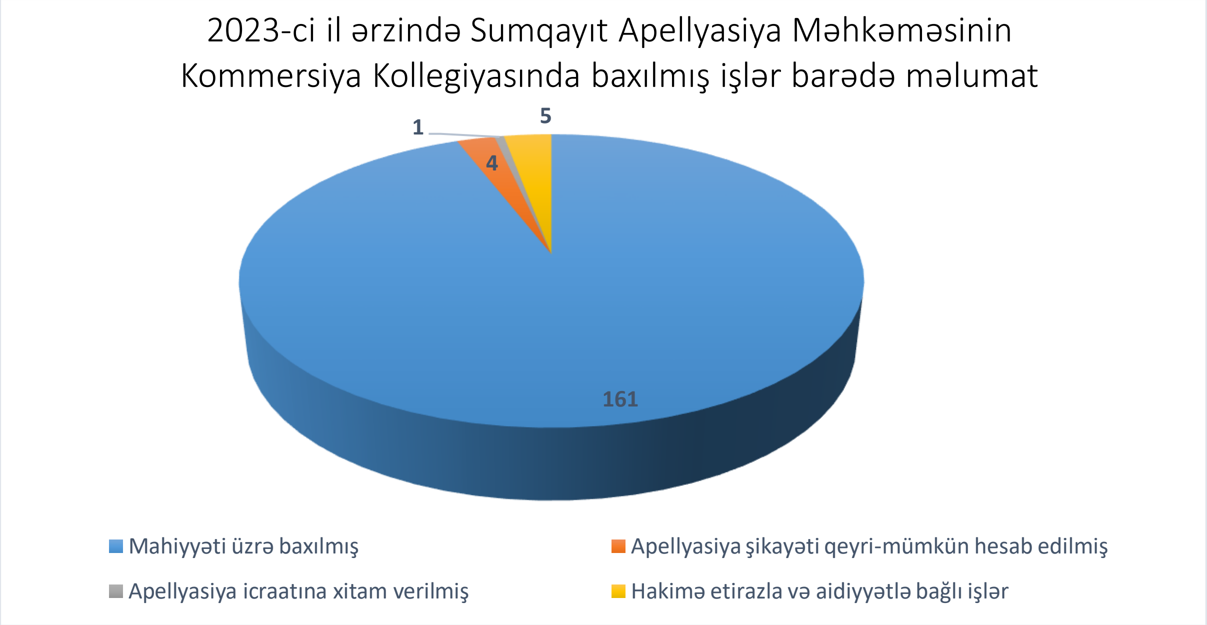

2023-cü ildə mahiyyəti üzrə baxılmış 161 işdən 123 (76,4%) iş üzrə məhkəmə aktı dəyişdirilmədən saxlanılmış, onlardan 73 (59,3%) qətnamə, 50 (40,7%) qərardad olmuşdur. 35 (21,7%) iş üzrə məhkəmə aktı ləğv edilmiş, onlardan 16 (45,7%) qətnamə, 19 (54,3%) qərardad olmuşdur. 3 (1,9%) iş üzrə qətnamə dəyişdirilmişdir.

Ləğv edilmiş qətnamələrdən 15 iş üzrə yeni qətnamə çıxarılmış, 1 iş üzrə qətnamə ləğv edilərək icraata xitam verilmişdir. 17 iş üzrə qərardad tam, 2 iş üzrə isə qismən ləğv olunaraq iş birinci instansiya məhkəməsinə qaytarılmışdır. 2022 və 2023-ci illərdə məhkəmə aktlarının ləğv statistikasını müqayisə etdikdə görünür ki, hesabat dövründə ləğv edilən işlərin sayı bərabər olmuşdur (35 iş).

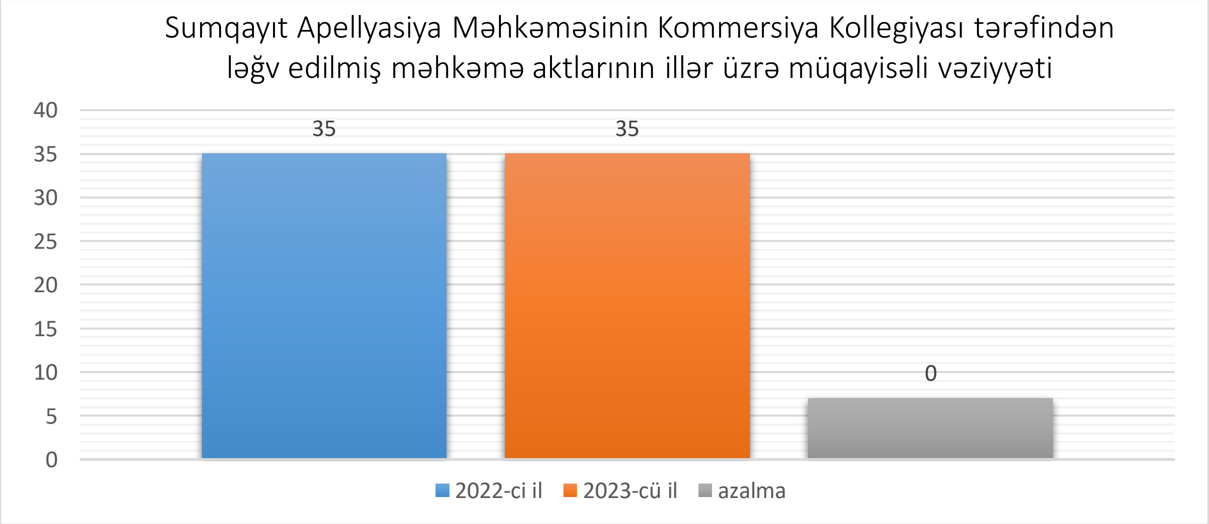

2023-cü ildə Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyasında baxılmış işlər üzrə 56 kassasiya şikayəti (54 iş (96,4%) qətnamədən, 2 iş (3,6%) qərardaddan verilmişdir).

Kassasiya qaydasında 39 (69,6%) işə baxılaraq 30 iş üzrə (76,9%) qətnamə, 1 iş üzrə (2,6%) isə qərardad dəyişdirilmədən saxlanılmış, 8 iş üzrə (20,5%) qətnamə ləğv edilmişdir. Ləğv edilmiş 8 işdən 5 (62,5%) iş üzrə qətnamə tamamilə, 3 iş üzrə (37,5%) qismən ləğv edilərək təkrar baxılması üçün Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinə qaytarılmışdır.

2022-2023-cü illər üzrə məhkəmə aktlarının ləğv statistikası müqayisə edildikdə görünür ki, hər iki il üzrə ləğv edilən işlərin sayı eyni (8 iş) olmuşdur.

2.4. ŞİRVAN APELLYASİYA MƏHKƏMƏSİNİN HESABATI

2023-cü ildə Şirvan Apellyasiya Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyasının icraatnda kommersiya mübahisələrinə dair cəmi 183 iş olmuşdur. Onlardan 17 iş (9.3%) əvvəlki ildən qalıq keçmiş, 166 iş (90.7%) 2023-cü il ərzində daxil olmuşdur.

2022-ci ildə isə Kollegiyanın icraatnda kommersiya mübahisələrinə dair cəmi 185 iş olmuşdur. Onlardan 23 iş (12.4%) əvvəlki ildən qalıq keçmiş, 162 iş (87.6%) 2022-ci il ərzində daxil olmuşdur.

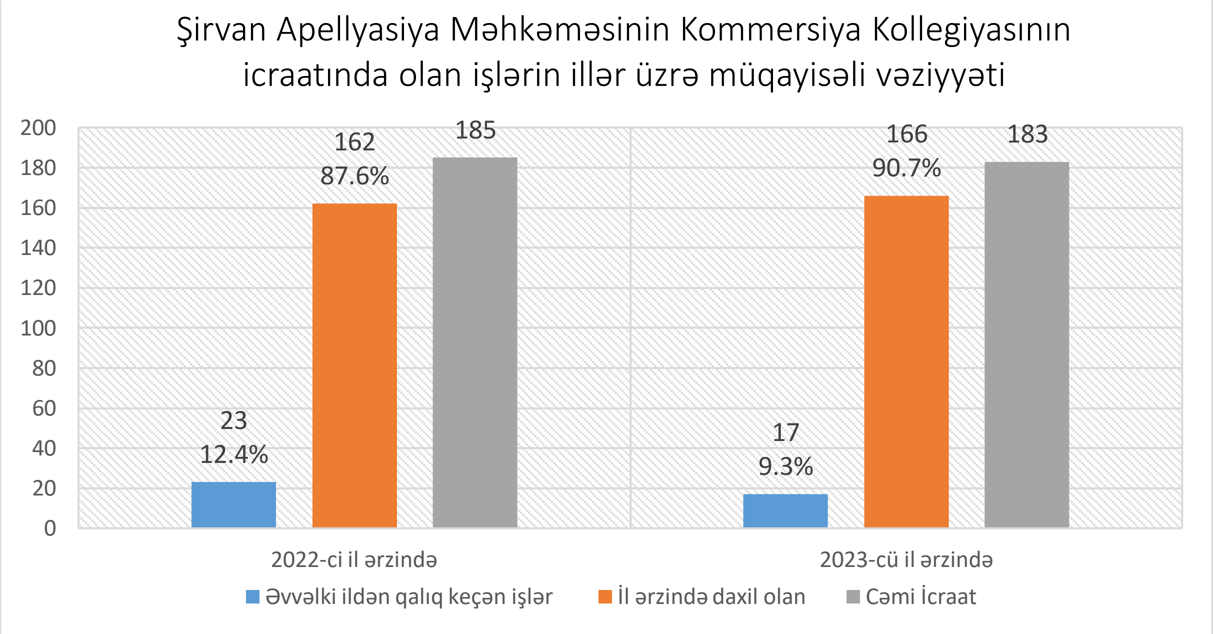

2022-ci illə müqayisədə 2023-cü ildə cəmi icraatda olan iş sayı 2 iş (1.1%) azalmış, qalıq keçən işlərin işlərin sayı 6 iş (26.1%) azalmış, il ərzində ddaxil olan işlərin sayı isə 4 iş (2.5%) artmışdır.

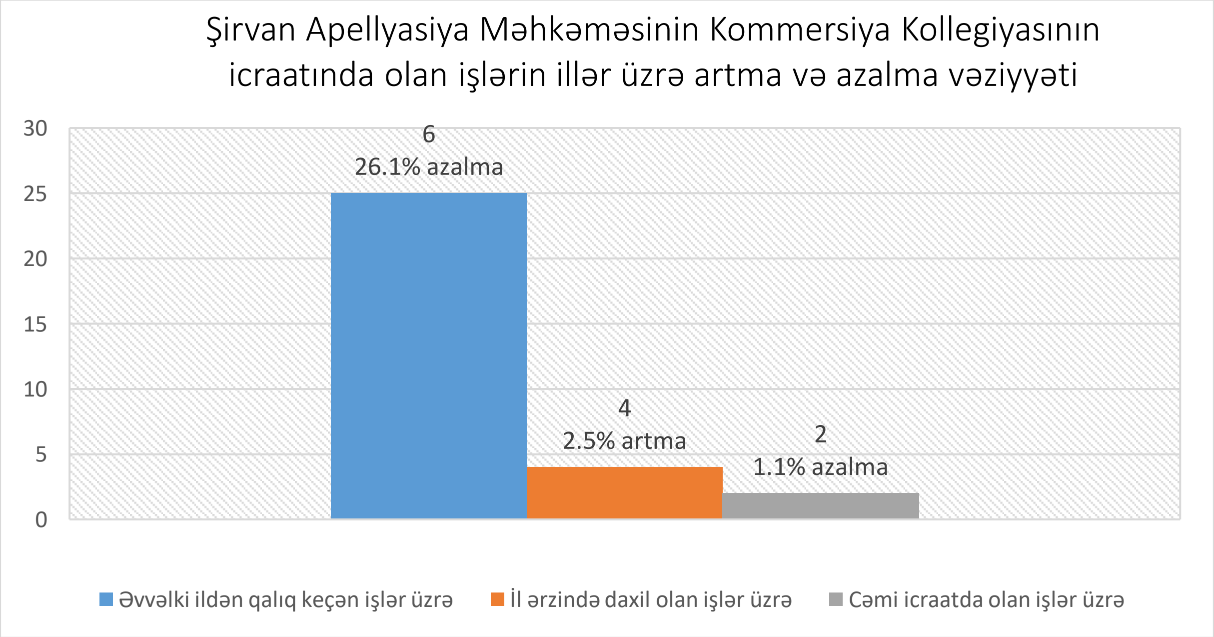

2023-cü ildə icraatda olmuş ümumi 183 işdən 141 iş (77%) yekunlaşmış, 42 iş (23%) qalıq olaraq 2024-cü ilə keçmişdir. Baxılmış 141 işdən 137 işə (97.2%) mahiyyəti üzrə baxılaraq həll edilmiş, 3 iş üzrə (2.1%) apellyasiya şikayəti qeyri-mümkün hesab edilmişdir, 1 iş üzrə (0.7%) apellyasiya icraatına xitam verilmişdir.

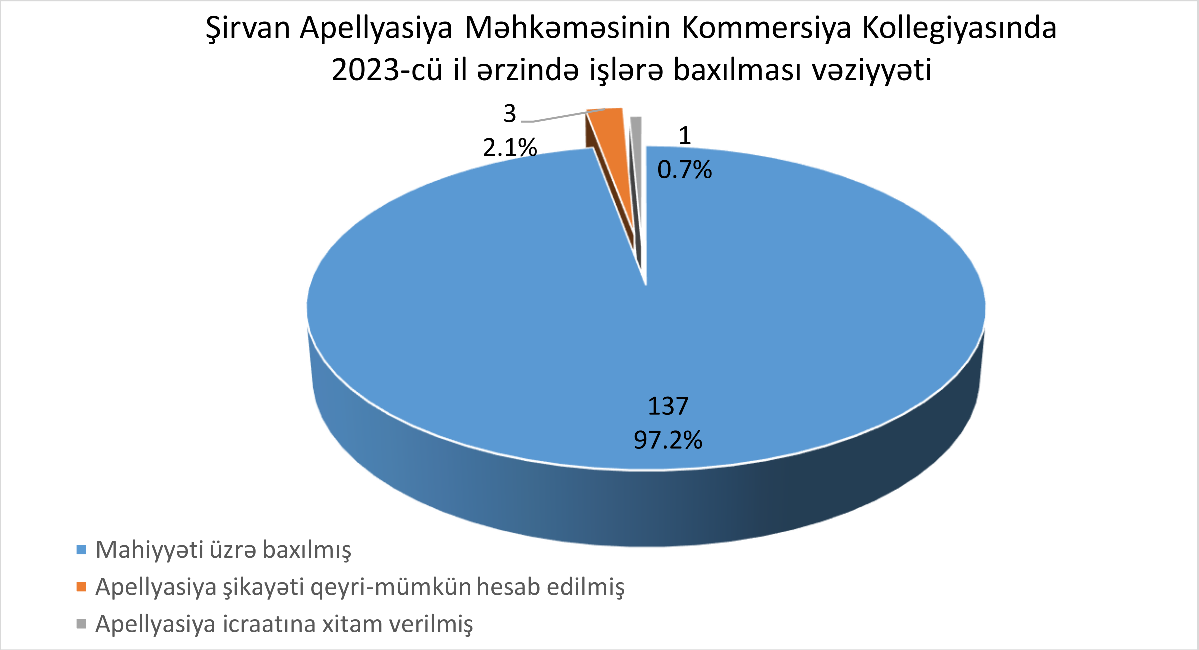

2023-cü il ərzində Şirvan Apellyasiya Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyasında baxılmış işlər üzrə 50 qətnamədən (27.32%), 1 qərardaddan (0.54%) olmaqla ümumilikdə 51 işdən (27.86%) kassasiya şikayəti verilmişdir.

Kassasiya qaydasında cəmi 44 işə (86.27%) baxılmış, 32 qətnamə (74%), 1 qərardad (100%) qüvvədə saxlanılmış, 11 qətnamə (26%) ləğv edilmişdir. Ləğv edilmiş işlərdən 3 iş üzrə (27%) yeni qərar çıxarılmış, 8 iş (73%) yenidən baxılması üçün Şirvan Apellyasiya Məhkəməsinə göndərilmişdir.

2022-ci ildə isə kassasiya qaydasında baxılmış 43 işdən 24 iş üzrə (55.8%) məhkəmə aktı qüvvədə saxlanılmış, 19 iş üzrə (44.2%) isə məhkəmə aktı ləğv edilmişdir. Beləliklə, 2022-ci illə müqayisədə 2023-cü ildə məhkəmə aktlarının ləğv statistikasında 18.2% azalma olmuşdur.

2.5. ŞƏKİ APELLYASİYA MƏHKƏMƏSİNİN HESABATI

2023-cü ildə Şəki Apellyasiya Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyasının icraatında cəmi 131 iş olmuşdur. Onlardan 121 (92,4%) iş kommersiya icraatı üzrə, 2 iş (1,5%) məhkəmə aktlarının icrası qaydasında icraat üzrə, 8 iş (6,1%) müvəqqəti təminat tədbirləri ilə bağlı olmuşdur.

Kollegiyanın icraatında olan cəmi 131 işdən 10 iş (7,6%) əvvəlki ildən qalıq keçmiş, 121 iş (92,4 %) 2023-cü ildə daxil olmuşdur.

2022-ci ildə isə cəmi icraatda olmuş 105 işdən 20 iş (19%) əvvəlki ildən qalıq keçmiş, 85 iş (81%) 2022-ci ildə daxil olmuşdur.

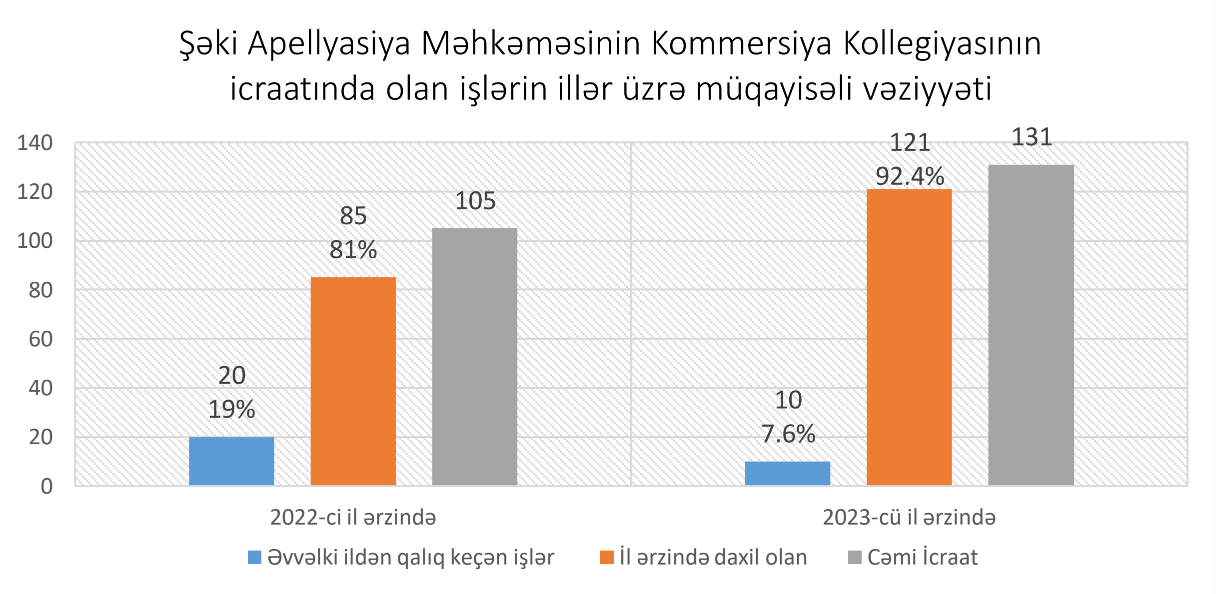

2022-ci illə müqayisədə 2023-cü ildə cəmi icraatda olan işlərin sayı 26 iş (24.8%) artmış, əvvəlki ildən qalıq keçən işlərin sayın 10 iş (50%) azalmış, il ərzində daxil olan işlərin sayı isə 36 iş (42.4%) artmışdır.

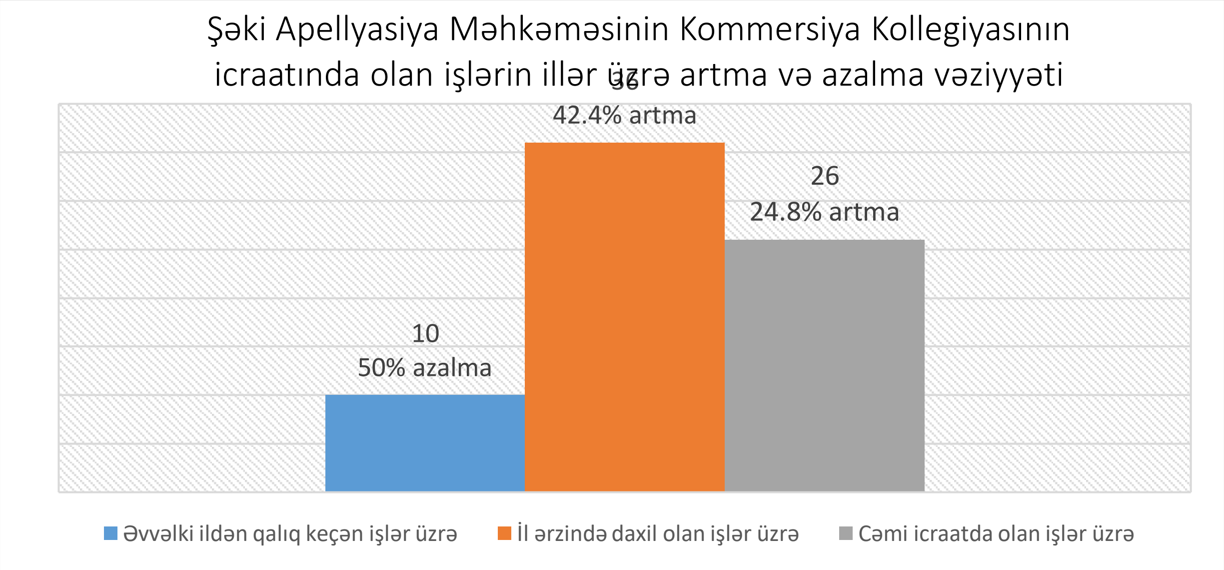

Hesabat dövründə kollegiyanın icraatında olan cəmi 131 işdən 110 iş (84%) yekunlaşmış, 21 iş (16%) isə 2024-cü ilə qalıq keçmişdir.

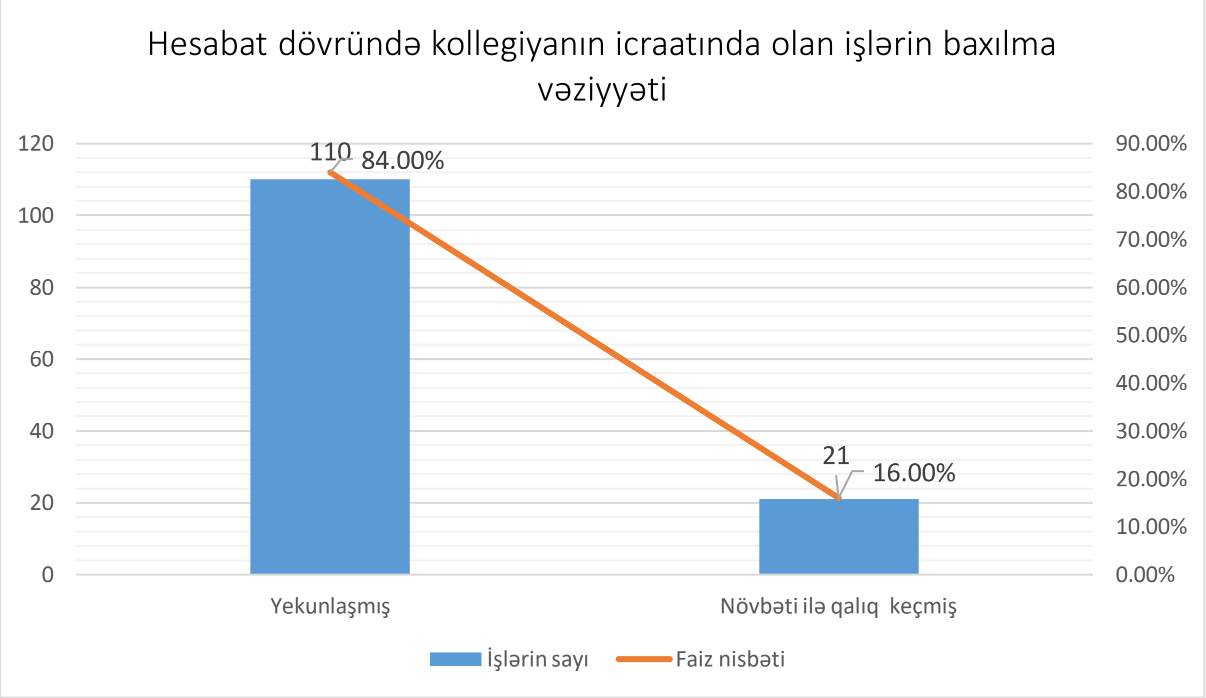

Yekunlaşmış 110 işdən 106 işə (96,4%) mahiyyəti üzrə baxılmış, 3 iş üzrə (2,7%) apellyasiya qeyri-mümkün hesab edilmiş, 1 iş üzrə (0,9%) məhkəmələr arası aidiyyət məsələsi həll edilmişdir.

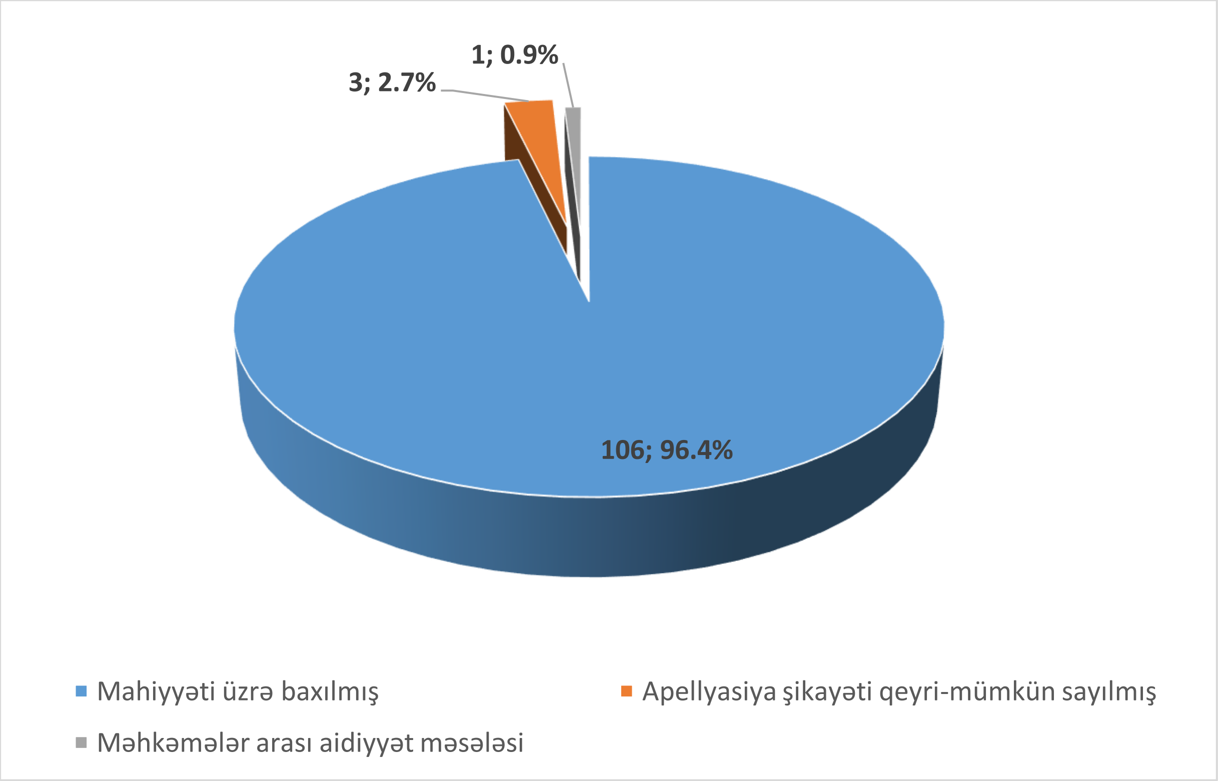

Apellyasiya qaydasında baxılmış 106 işdən 81 iş üzrə (76,4%) qətnamədən, 24 iş üzrə (22,6%) qərardaddan apellyasiya şikayəti verilmiş, 1 iş üzrə (1%) isə müvəqqəti təminat tədbiri üzrə ərizə verilmişdir.

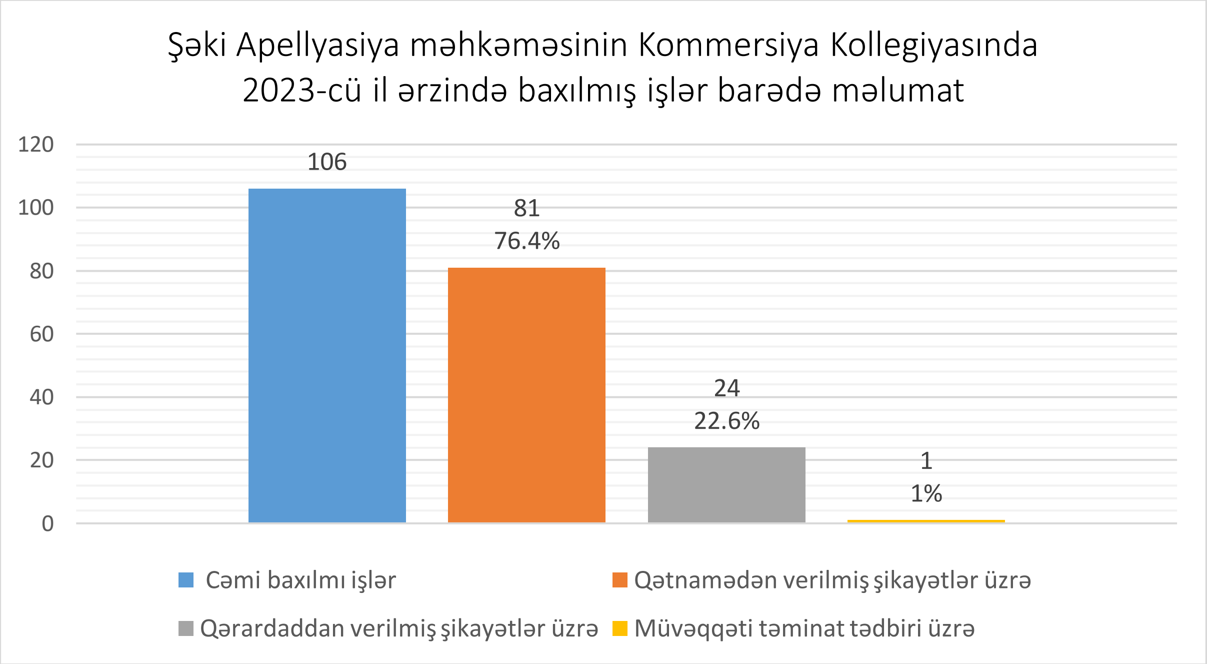

2023-cü ildə baxılmış 106 işdən 95 iş üzrə (89.6%) məhkəmə aktı dəyişdirilmədən saxlanılmış, 6 iş üzrə (5.7%) məhkəmə aktı tam ləğv edilmiş, 3 iş üzrə (2.8%) məhkəmə aktı qismən ləğv edilmiş, 1 iş üzrə (0.9%) məhkəmə aktı dəyişdirilmiş, 1 (0.9%) iş üzrə müvəqqəti təminat tədbiri barədə ərizə təmin edilmişdir.

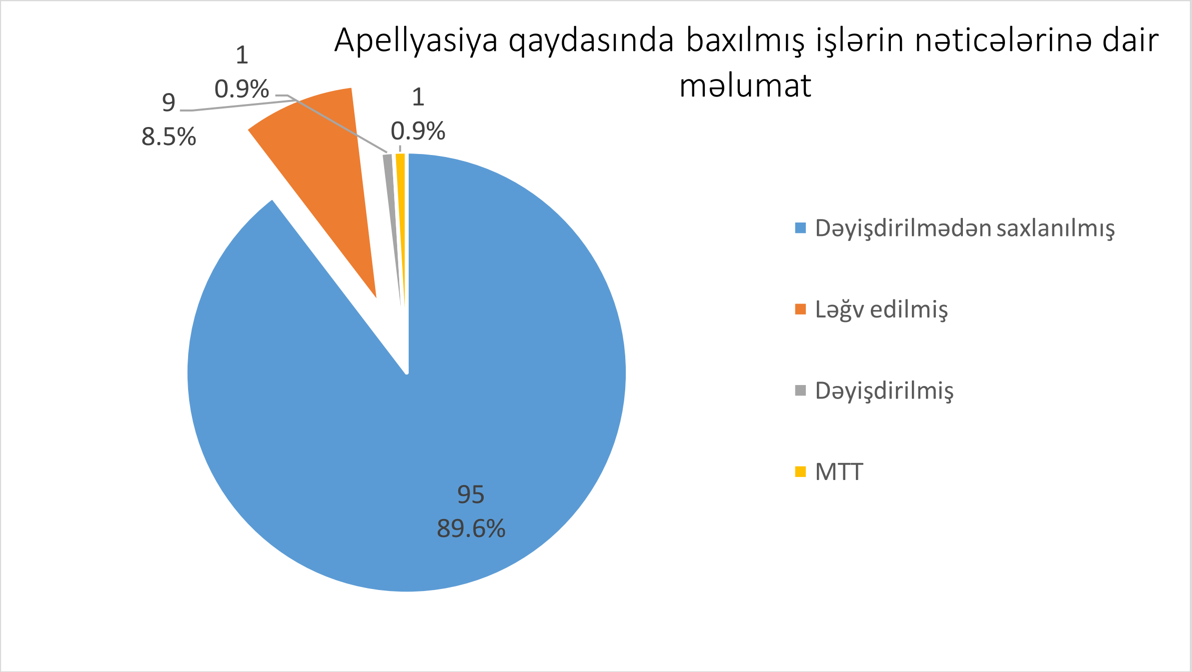

Qətnamədən verilmiş şikayətlər üzrə baxılmış 81 kommersiya işindən 72 iş üzrə (88,9%) qətnamə dəyişdirilmədən saxlanılmış, 4 iş üzrə (4,9%) qətnamə tam ləğv edilərək, yeni qətnamə qəbul edilmiş, 3 iş üzrə (3,7%) qətnamə qismən ləğv edilərək, yeni qətnamə qəbul edilmiş, 1 iş üzrə (1,2%) qətnamə tam ləğv edilərək, iş üzrə icraata xitam verilmiş, 1 iş üzrə (1,2%) qətnamə dəyişdirilmişdir.

Qərardadlardan verilmiş şikayətlər üzrə baxılmış 24 kommersiya işindən isə 23 iş üzrə (95,8%) qərardad dəyişdirilmədən saxlanılmış, 1 iş üzrə (4,2%) qərardad tam ləğv edilmişdir.

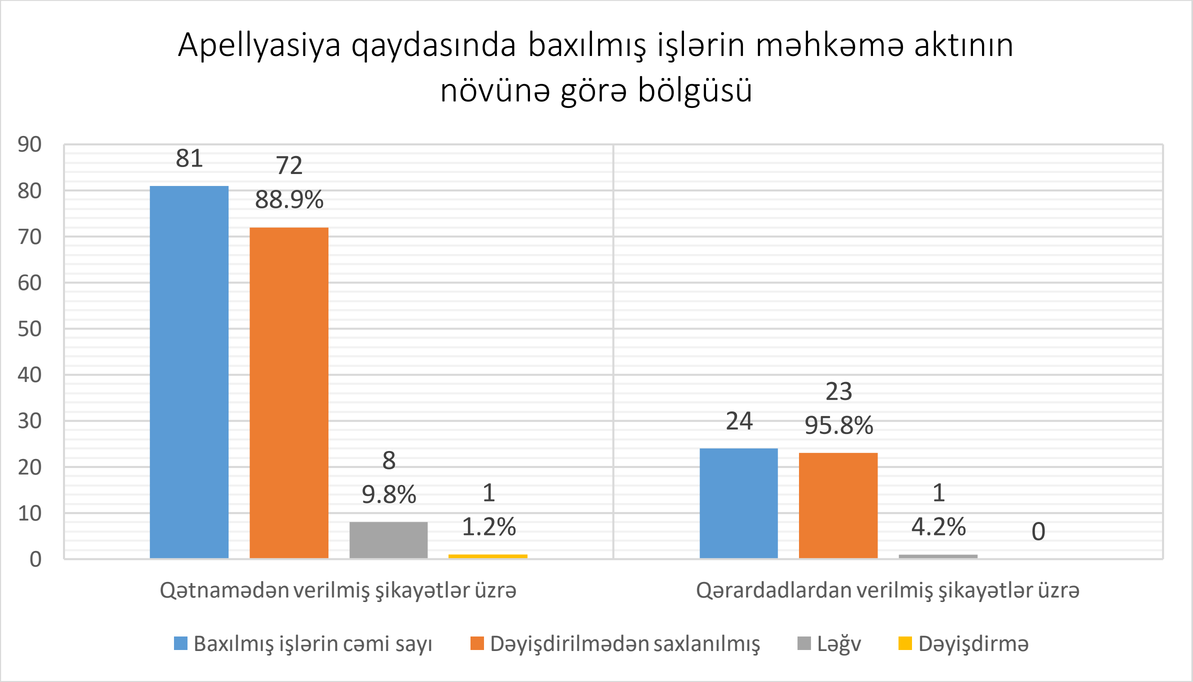

2023-cü ildə apellyasiya qaydasında baxılmış 106 işdən 23 (21,7%) iş üzrə (20 iş üzrə qətnamədən, 3 iş üzrə qərardaddan) kassasiya şikayəti verilmişdir.

Kassasiya qaydasında baxılmış 22 işdən 15 iş üzrə (68,2%) məhkəmə aktı dəyişdirilmədən saxlanılmış, 6 iş üzrə (27,3%) məhkəmə aktı ləğv edilmiş, 1 iş üzrə (4,5%) kassasiya şikayəti geri qaytarılmışdır.

2.6. NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASI ALİ MƏHKƏMƏSİNİN HESABATI

2023-cü ildə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyasının icraatında cəmi 24 iş olmuşdur. Onlardan 2 iş (8.3%) əvvəlki ildən qalıq keçmiş, 22 iş (91.7%) 2023-cü ildə daxil olmuşdur.

2022-ci ildə isə icraatda cəmi 13 iş olmuşdur. Onlardan 1 iş (7.7%) 2021-ci ildən qalıq keçmiş, 12 iş (92.3%) 2022-ci ildə daxil olmuşdur.

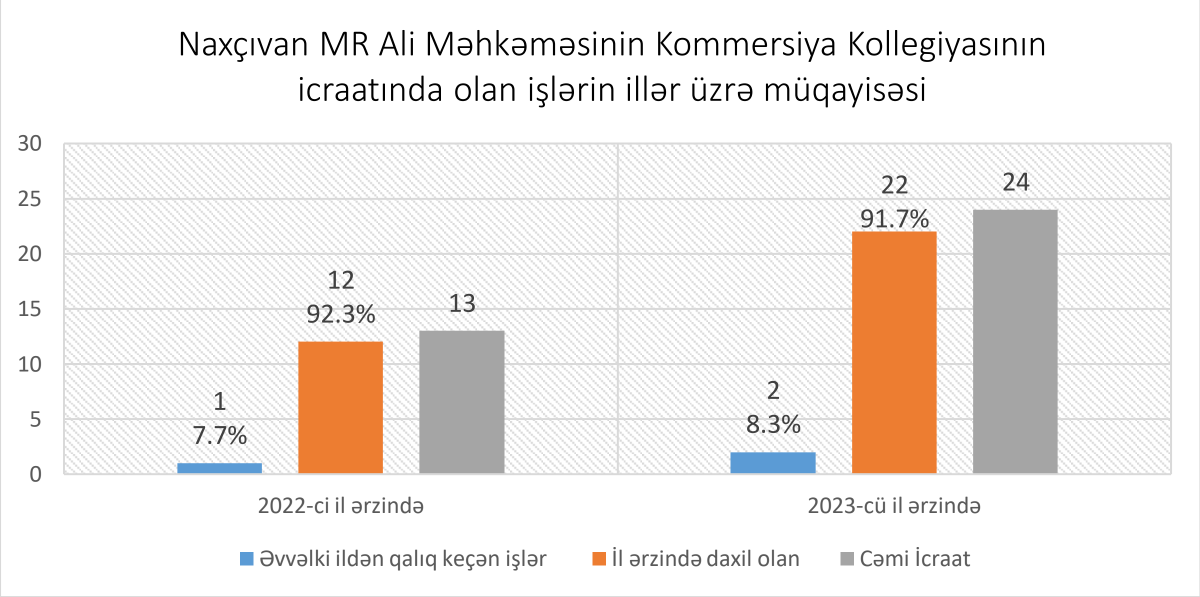

2022-ci illə müqayisədə 2023-cü ildə cəmi icraatda olan işlərin sayı 11 iş (84.6%) artmış, əvvəlki ildən qalıq keçən işlərin sayın 1 iş (50%) artmış, il ərzində daxil olan işlərin sayı isə 10 iş (83.3%) artmışdır.

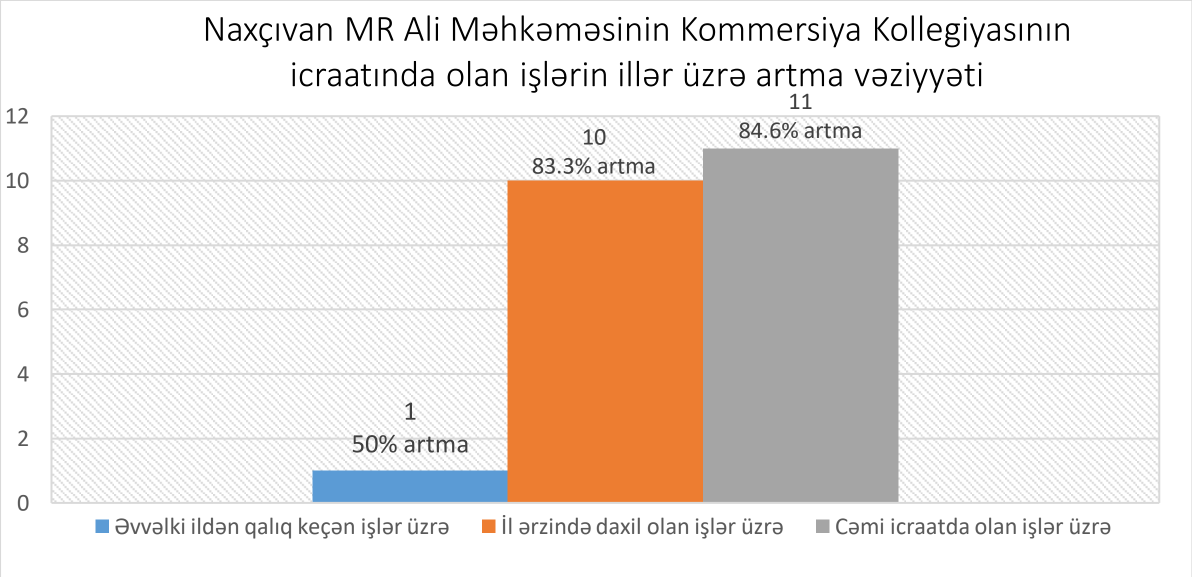

2023-cü ildə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin Kommersiya Kollegiyasının icraatında olmuş cəmi 24 işdən 16 iş (66.7%) yekunlaşmış, 8 iş (33.3%) növbəti ilə qalıq keçmişdir.

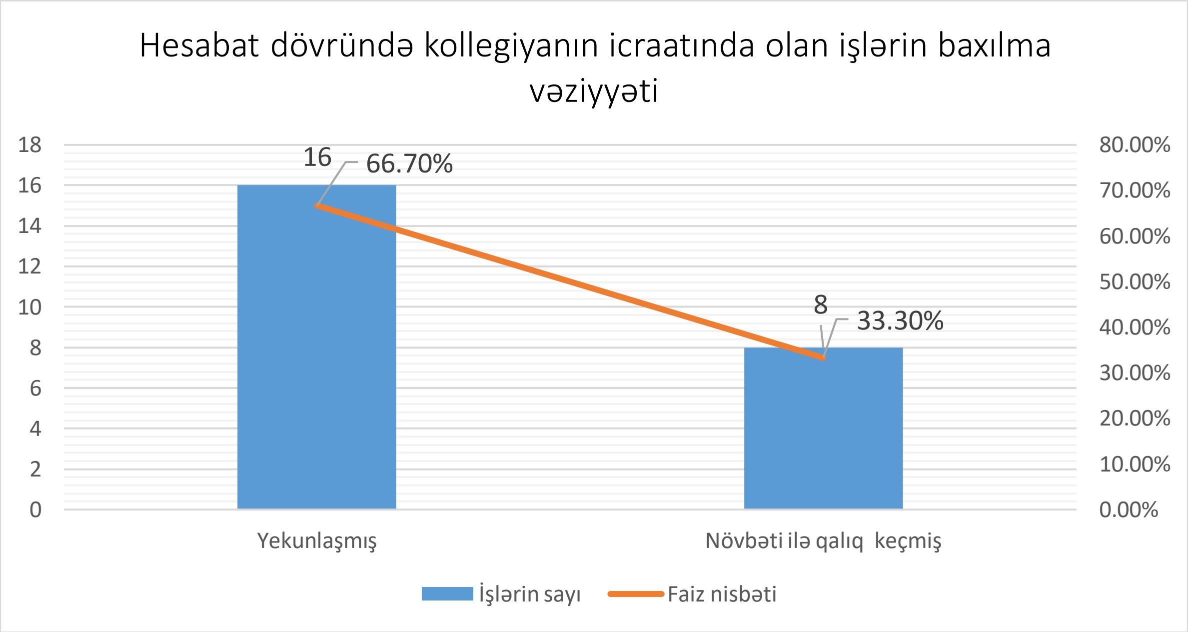

Yekunlaşmış 16 işdən 10 iş üzrə (62.5%) məhkəmə aktı dəyişdirilmədən saxlanılmış, 1 iş üzrə (6.3%) qətnamə dəyişdirilmiş, 5 iş üzrə (31.2%) məhkəmə aktı ləğv edilmişdir.

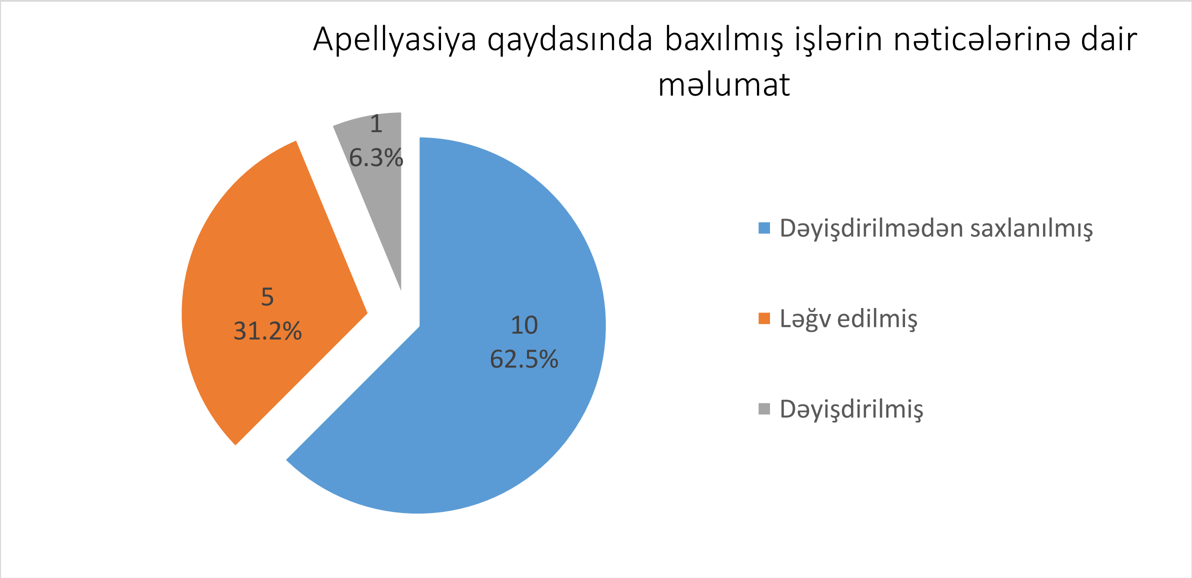

Yekunlaşmış 16 işdən 3 iş üzrə (18.75%) kassasiya şikayəti verilmişdir. Kassasiya qaydasında baxılmış 1 iş üzrə apellyasiya instansiyası məhkəməsinin qətnaməsi dəyişdirmədən saxlamışdır.

Bölmə 3: Ölkə üzrə birinci instansiya məhkəmələrinin icraatında olan kommersiya mübahisələrinə dair işlərin hesabatı[4]

3.1. BAKI KOMMERSİYA MƏHKƏMƏSİNİN HESABATI

2023-cü il ərzində Bakı Kommersiya Məhkəməsinin icraatında cəmi 7588 iş olmuş, 6914 (91.1%) iş 2023-cü ildə daxil olmuş, 674 (8.9%) iş əvvəlki ildən qalıq keçmişdir.

2022-ci ilin müvafiq hesabat dövründə isə icraatda cəmi 7629 iş olmuş, onlardan 6936 (91%) iş 2022-ci ildə daxil olmuş, 693 (9%) iş əvvəlki ildən qalıq keçmişdir.

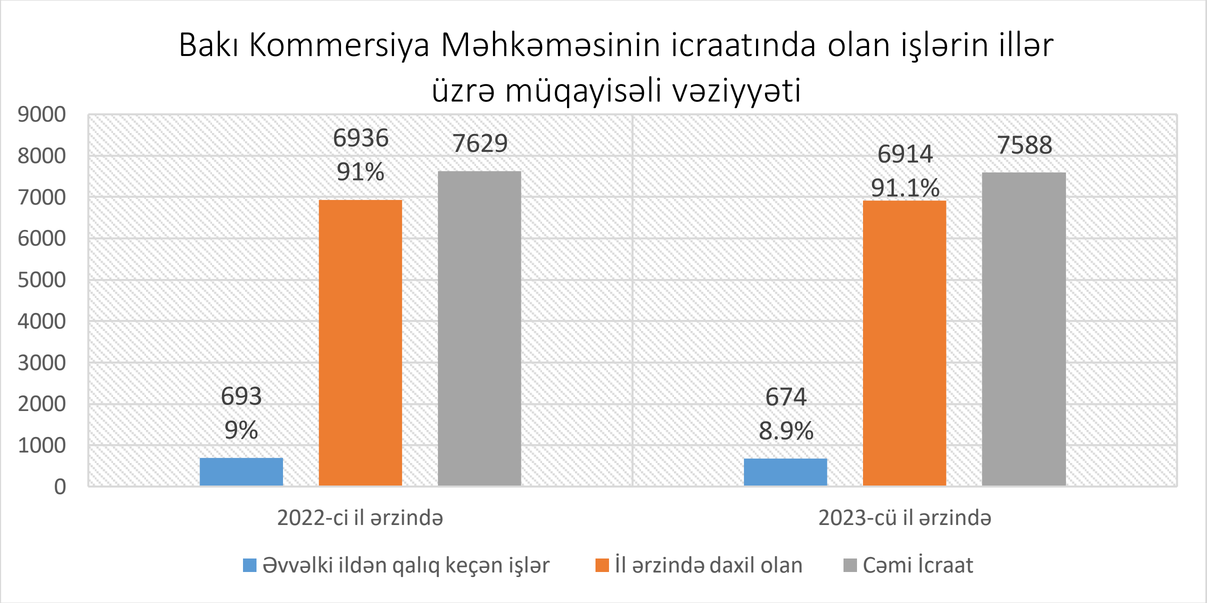

2022-ci illə müqayisədə 2023-cü ildə cəmi icraatda olan işlərin sayı 41 iş (0.5%), əvvəlki ildən qalıq keçən işlərin sayı 19 iş (2.7%), il ərzində daxil olan işlərin sayı isə 22 iş (0.3%) azalmışdır.

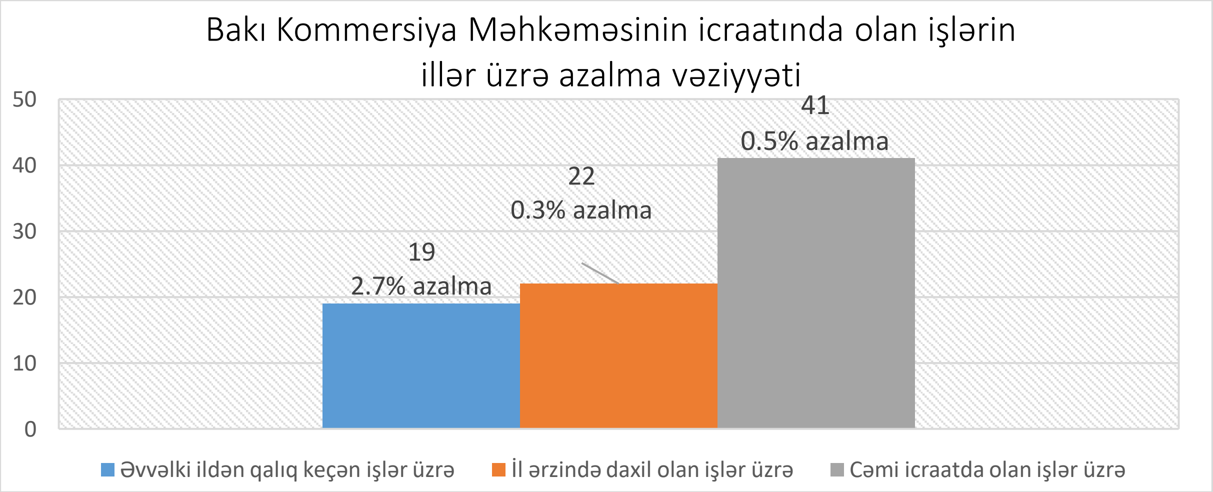

[4] Ölkə üzrə birinci instansiya məhkəmələrinin fəaliyyətinə dair hesabat hazırlanarkən istifadə olunmuş məlumatlar müvafiq olaraq hər bir məhkəmənin özü tərəfindən təqdim olunmuşdur.

2023-cü il ərzində Bakı Kommersiya Məhkəməsinin icraatında olmuş cəmi 7588 işdən 6711 işə (88.4%) baxılmış, 877 iş (11.6%) növbəti ilə qalıq olaraq keçmişdir. 2023-cü il ərzində daxil olan işlərdən 903 iş üzrə (11.9%) iddia ərizəsi geri qaytarılmış, 57 iş üzrə (0.7%) iddianın yolverilməzliyinə görə iddia ərizəsinin qəbulundan imtina edilmişdir.

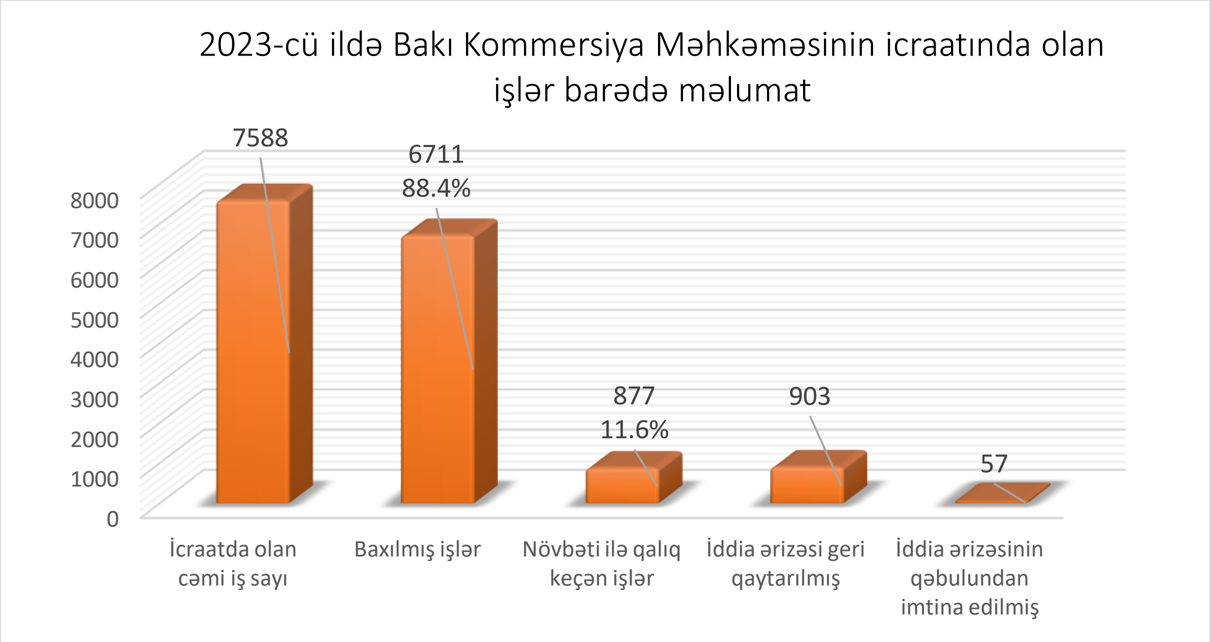

2023-cü il ərzində baxılmış 6711 işdən 3640 (48%) iş üzrə iddia tələbi təmin edilmiş, 885 (11.6 %) iş üzrə iddia tələbi qismən təmin edilmiş, 703 (9.26 %) iş üzrə idda tələbi rədd edilmişdir. 198 (2.6%) iş üzrə icraata xitam verilmiş, 267 (3.5%) iş üzrə iddia ərizəsi baxılmamış saxlanılmışdır.

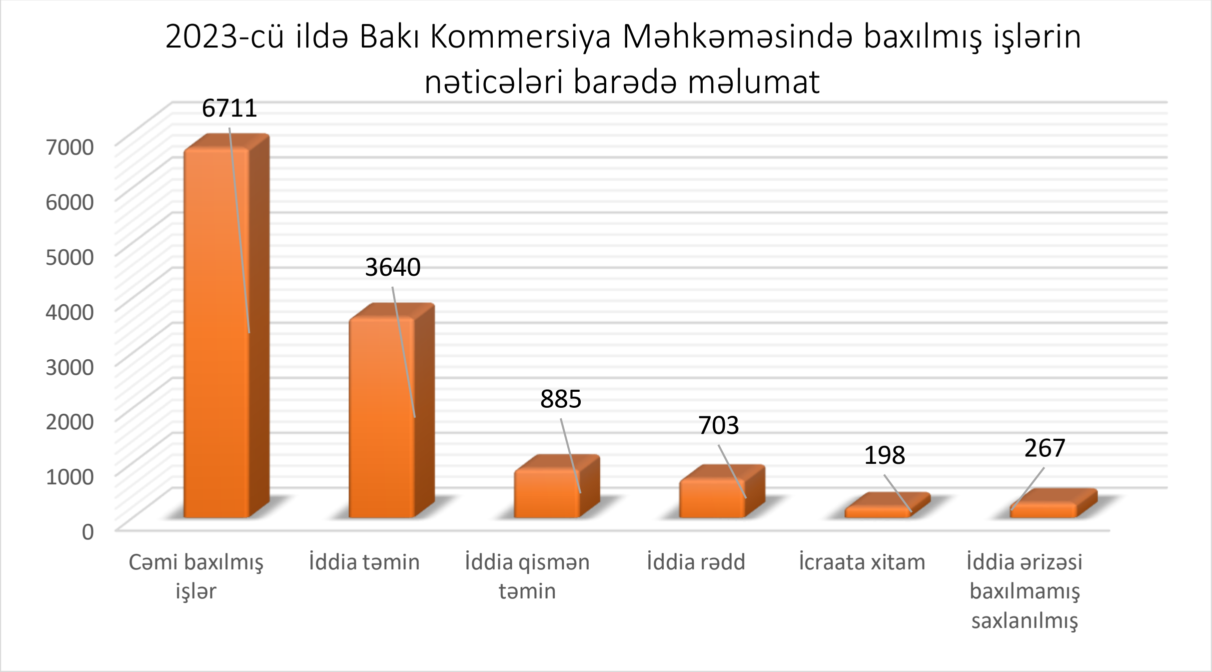

2023-cü il ərzində Bakı Kommersiya Məhkəməsində baxılmış işlərin kateqoriyalar üzrə bölgüsü	Say	Faiz
Mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar mübahisələr	32	0,42 %
Əqli mülkiyyət ilə bağlı mübahisələr	2	0,02 %
Torpaq mübahisələri	17	0.22%
Alqı-satqı müqaviləsi	751	9.89 %
İcarə müqaviləsi	190	2.50 %
Borc müqaviləsi	35	0,46 %
Kirayə müqaviləsi	3	0,03%
Kredit müqaviləsi	438	5.77 %
Zaminlik müqaviləsi	2	0,02 %
İpoteka müqaviləsi	18	0.23 %
Qarantiya	5	0.06%
Lizinq müqaviləsi	164	2.16%
Podrat müqaviləsi	89	1.17%
Tapşırıq müqaviləsi	39	0.51%
Daşıma müqaviləsi	54	0.71 %
Sığorta müqaviləsi	43	0.56 %
Bank əmanəti və bank hesabatı müqaviləsi	6	0,07 %
Sair müqavilələrdən əmələ gələn öhdəlik üzrə mübahisələri	318	4.19%
Qiymətli kağızlar üzrə öhdəliklər	3	0,03%
Müqavilənin etibarsız hesab edilməsi, bağlanması, dəyişdirilməsi və ləğv edilməsi ilə bağlı yaranmış mübahisələr	129	1,7%
Mülki hüquq pozuntularından (deliktlərdən) irəli gələn mübahisələr üzrə	95	1,25%
Vergi ödəyicisi olan fiziki şəxslərin və ya hüquqi şəxslərin icra orqanının rəhbərinin ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması ilə bağlı mübahisələr	3097	40,81%
Əmr icraatı	4	0,05%

Vergi mübahisələri	7	0,09 %
Müflisləşmə ilə bağlı mübahisələr	9	0.07%
Digər mübahisələr	388	5.11 %

2023-cü il ərzində Bakı Kommersiya Məhkəməsində baxılmış işlərin subyekt tərkibi üzrə bölgüsü	**Say**	**Faiz**
Dövlət orqanları	3340	44.01 %
Publik hüquqi şəxslər	34	0,44 %
Hüquqi şəxsin ləğv edicisi	65	0,85 %
Təbii inhisar subyektləri	338	4,45 %
Xarici kommersiya hüquqi şəxslərin nümayəndəlik və filialları	79	1,04 %
Fərdi sahibkar (hər iki tərəf)	135	1.77 %
Kommersiya hüquqi şəxslər (hər iki tərəf)	1437	18,93 %
Qarışıq tərkibdə, yəni tərəfləri fərdi sahibkar, kommersiya hüquqi şəxs olan işlər	1313	17,3 %
Qeyri-kommersiya hüquqi şəxslər (sahibkarlıq fəaliyyətinin həyata keçirilməsindən irəli gələn tələblər)	78	1.02 %

3.2. GƏNCƏ KOMMERSİYA MƏHKƏMƏSİNİN HESABATI

2023-cü il ərzində Gəncə Kommersiya Məhkəməsinin icraatında cəmi 2118 iş olmmuşdur. Onlardan 178 iş (8.4%) əvvəlki ildən qalıq keçmiş, 1940 iş (91.6%) 2023-cü ildə daxil olmuşdur.

2022-ci ildə isə məhkəmənin icraatında cəmi 2712 iş olmuşdur. Onlardan 221 iş (8.1%) əvvəlki ildən qalıq keçmiş, 2491 iş (91.9%) 2022-ci ildə daxil olmuşdur.

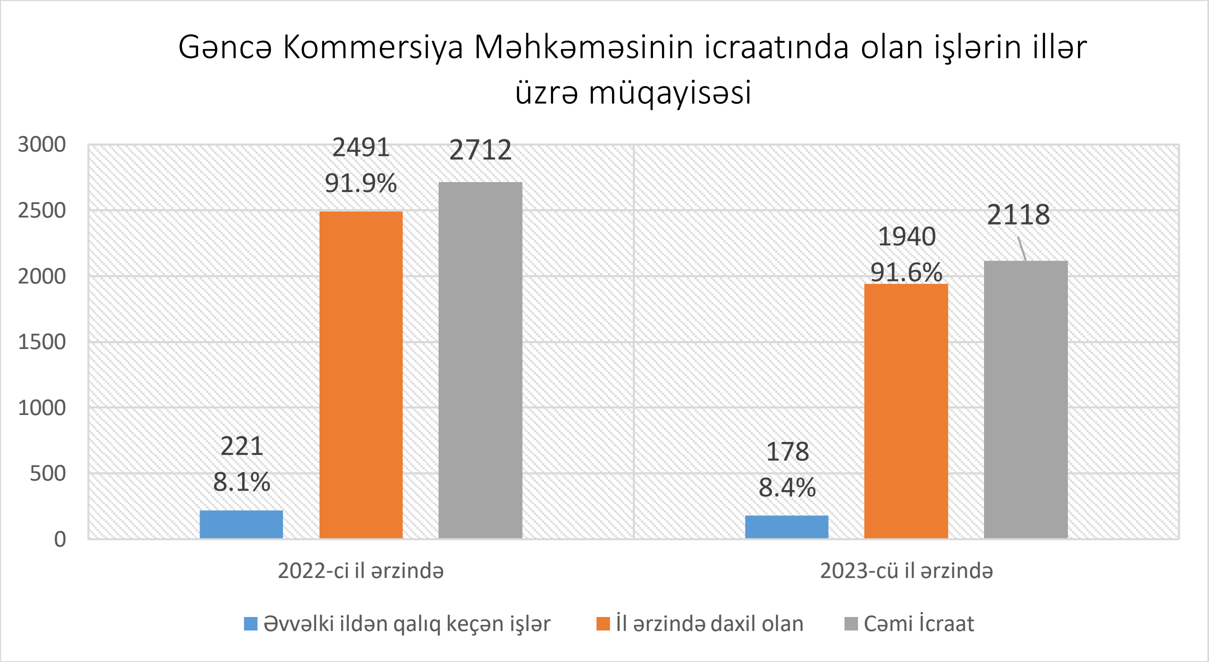

2022-ci illə müqayisədə 2023-cü ildə cəmi icraatda olan işlərin sayı 594 iş (21.9%), əvvəlki ildən qalıq keçən işlərin sayı 43 iş (19.4%), il ərzində daxil olan işlərin sayı isə 551 iş (22.1%) azalmışdır.

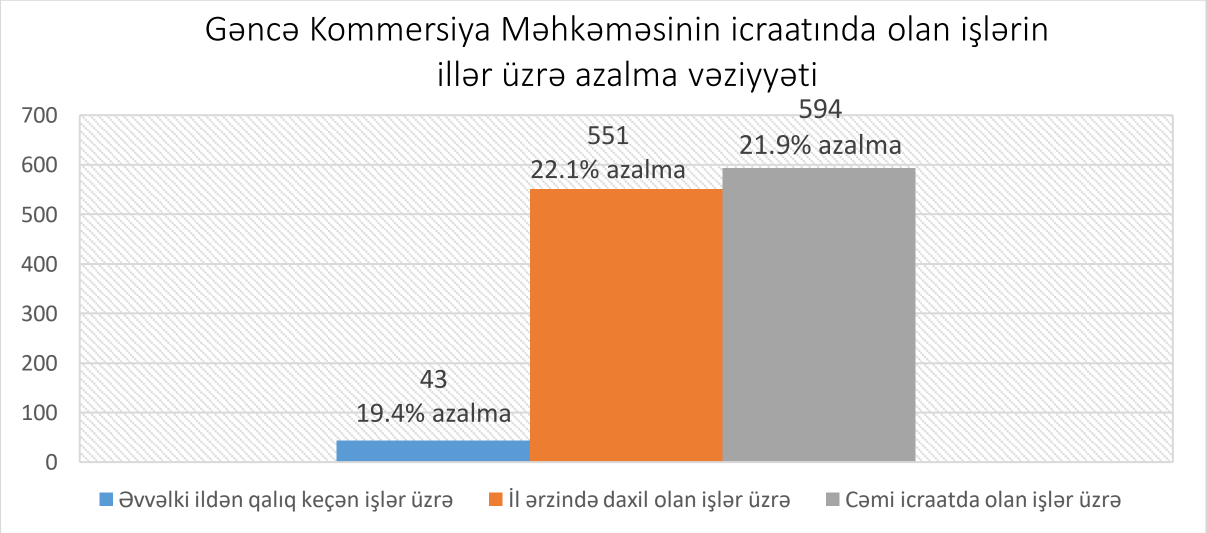

2023-cü il ərzində Gəncə Kommersiya Məhkəməsinin icraatında olmuş cəmi 2118 işdən 1855 işə (87.6%) baxılmış, 263 iş (12.4%) növbəti hesabat dövrünə qalıq keçmişdir. 2023-cü il ərzində daxil olan işlərdən 163 iş üzrə iddia ərizəsi geri qaytırılmış, 4 iş üzrə iddianın yolverilməzliyinə görə iddia ərizəsinin qəbulundan imtina edilmişdir.

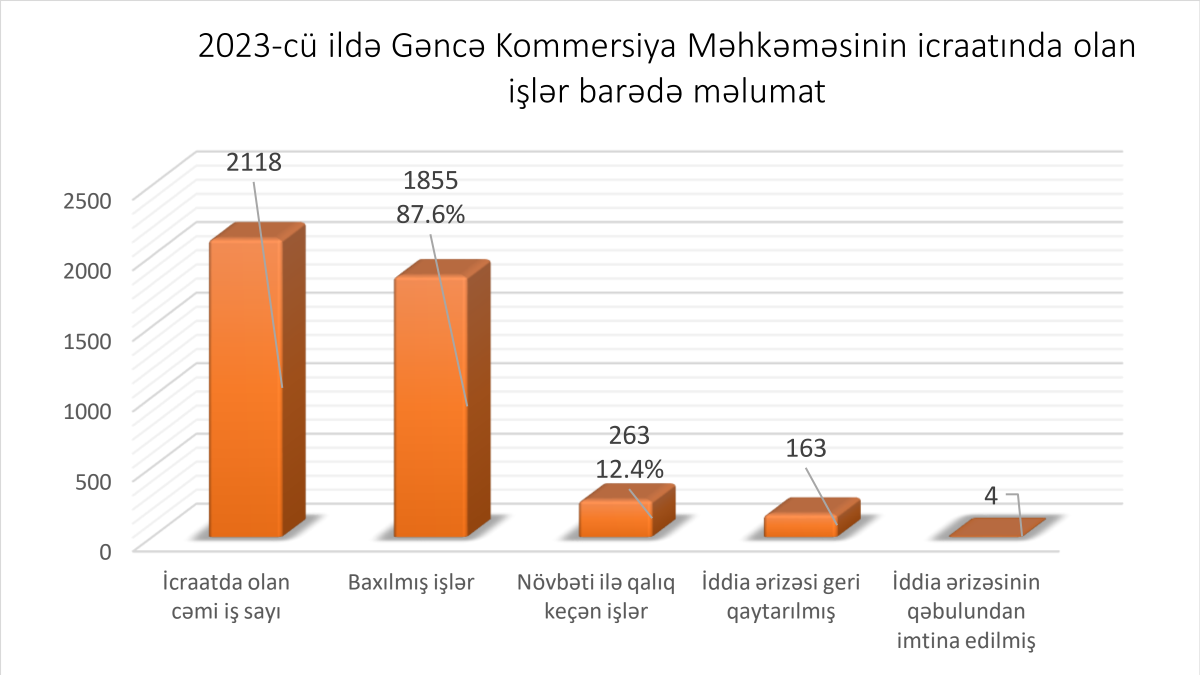

2023-cü ildə ərzində baxılmış 1855 işdən 1192 iş (75,06 %) üzrə iddia təmin edilmiş, 325 iş (20,46 %) üzrə iddia qismən təmin edilmiş, 71 iş (4,47%) üzrə iddia rədd edilmiş, 17 iş üzrə icraata xitam verilmiş, 60 iş üzrə iddia ərizəsi baxılmamış saxlanılmışdır.

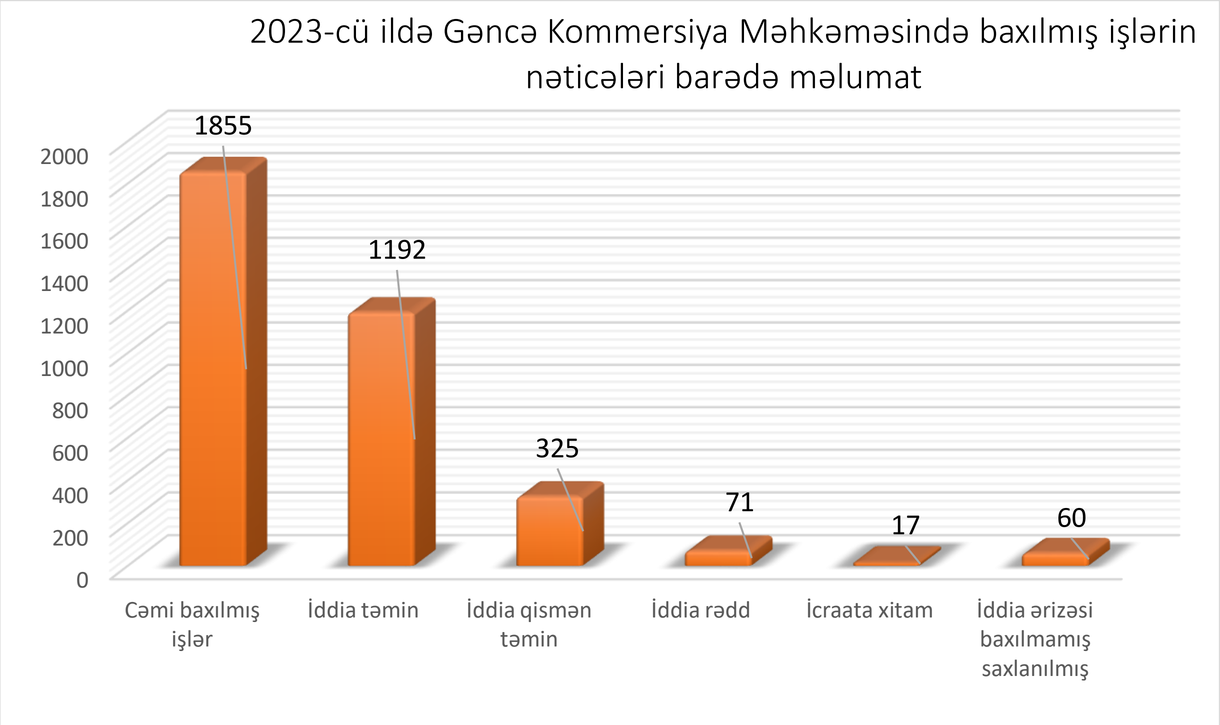

2023-cü ildə Gəncə Kommersiya Məhkəməsində baxılmış işlərin kateqoriyalar üzrə bölgüsü	Say	Faiz
Müqavilə münasibətlərindən irəli gələn mübahisələr Onlardan;	665	Cəmi işin: 31,39 %
1. Alqı-satqı müqaviləsi	196	29,4 %
2. Daşınma müqaviləsi	5	0,75 %
3. Borc (kredit) müqaviləsi	299	44,96%
4. İcarə müqaviləsi	50	7,51 %
5. İpoteka müqaviləsi	5	0,75 %
6. Zaminlik müqaviləsi	1	0,15 %
7. Lizinq müqaviləsi	56	8,42%
8. Françayzinq müqaviləsi	1	0,15%
9. Sığorta müqaviləsi	3	0,45%
10. Podrat müqaviləsi	3	0,45%
11. Sair öhdəlik mübahisələri üzrə	15	2,25%
12. Mülki dövriyyənin iştirakçıları arasında hesablaşmalar	1	0,15%
Əşya hüquqi münasibətlərdən, o cümlədən torpaq münasibətlərindən, əmlaka istifadə, sahiblik, mülkiyyət hüququnun müdafiəsindən irəli gələn mübahisələr	24	1.13%
Müqavilənin bağlanması, ləğvi və yaxud dəyişdirilməsi ilə bağlı mübahisələr	13	0,61%
Mülki hüquq pozuntularından (deliktlərdən) irəli gələn mübahisələr	12	0,56%
Təbii inhisar subyektləri (Azəriqaz, Azərsu və Azərişıq) ilə təbii qaz, su, elektrik və ya istilik enerjisindən istifadə ilə bağlı yaranan mübahisələr (İstehlak edilmiş təbii qaz, su, elektrik və ya istilik enerjisinin haqqının ödənilməsi üzrə)	30	1,41%
Korporativ mübahisələr	3	0.13%
Vergi ödəyicisi olan fiziki şəxslərin və ya hüquqi şəxslərin icra orqanının rəhbərinin ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması ilə bağlı mübahisələr	1037	48,96%
Mediasiya prosesi nəticəsində bağlanılmış barışıq sazişinin təsdiq edilməsinə dair işlər üzrə icraat	4	0,18%
Hüquqi və fiziki şəxslərin ödəmə qabiliyyəti olmayan hesab edilməsi barədə mübahisələr (müflisləşmə (iflas))	1	0,15%
Sair işlər	49	2,31%

2023-cü il ərzində Gəncə Kommersiya Məhkəməsində baxılmış işlərin subyekt tərkibi üzrə bölgüsü	Say
Xarici kommersiya hüquqi şəxslər (nümayəndəlik və filiallar)	8
Fərdi sahibkarlar	2930
Kommersiya hüquqi şəxsləri	734
Hüquqi şəxsin ləğvedicisi	49
Dövlət orqanları	741
Bələdiyyələr	9

3.4. SUMQAYIT KOMMERSİYA MƏHKƏMƏSİNİN HESABATI

2023-cü il ərzində Sumqayıt Kommersiya Məhkəməsinin icraatında cəmi 1712 iş olmuş, onlardan 130 iş (7.6%) əvvəlki ildən qalıq keçmiş, 1582 iş (92.4%) isə 2023-cü ildə daxil olmuşdur.

2022-ci ildə isə məhkəmənin icraatında cəmi 2368 iş olmuş, onlardan 95 iş (4%) əvvəlki Idən qalıq keçmiş, 2273 iş (96%) isə 2022-ci ildə daxil olmuşdur.

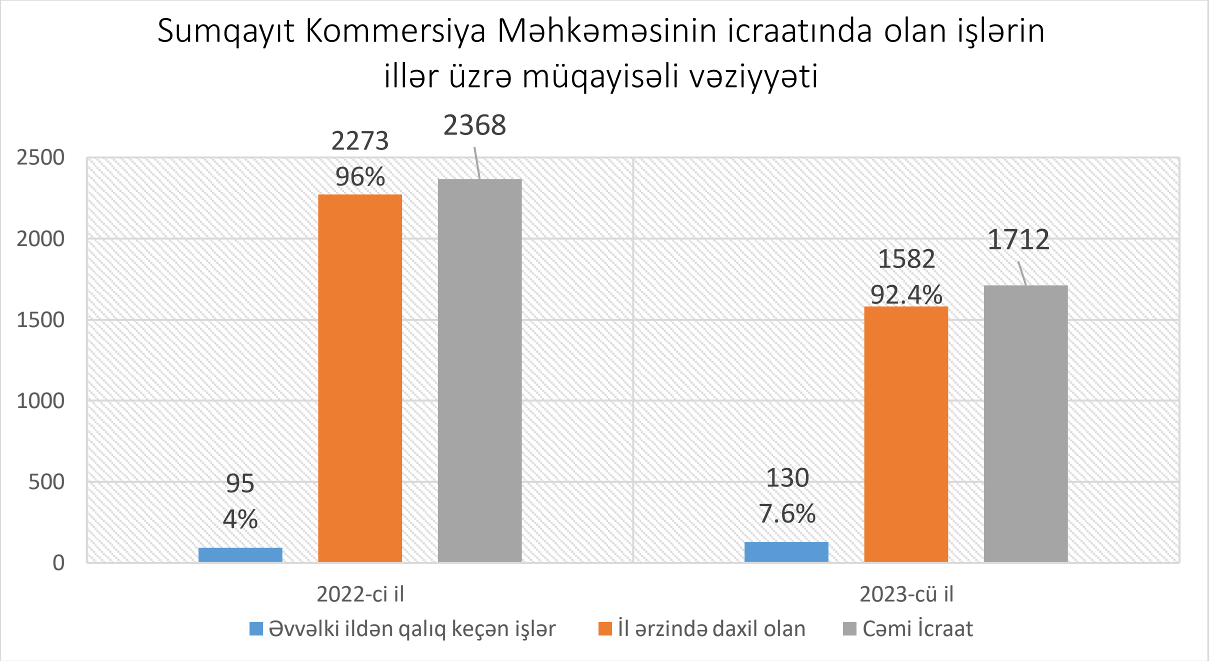

2022-ci illə müqayisədə 2023-cü ildə cəmi icraatda olan işlərin sayı 656 iş (27.7%) azalmış, əvvəlki ildən qalıq keçən işlərin sayı 35 iş (36.8%) artmış, il ərzində daxil olan işlərin sayı isə 691 iş (30.4%) azalmışdır.

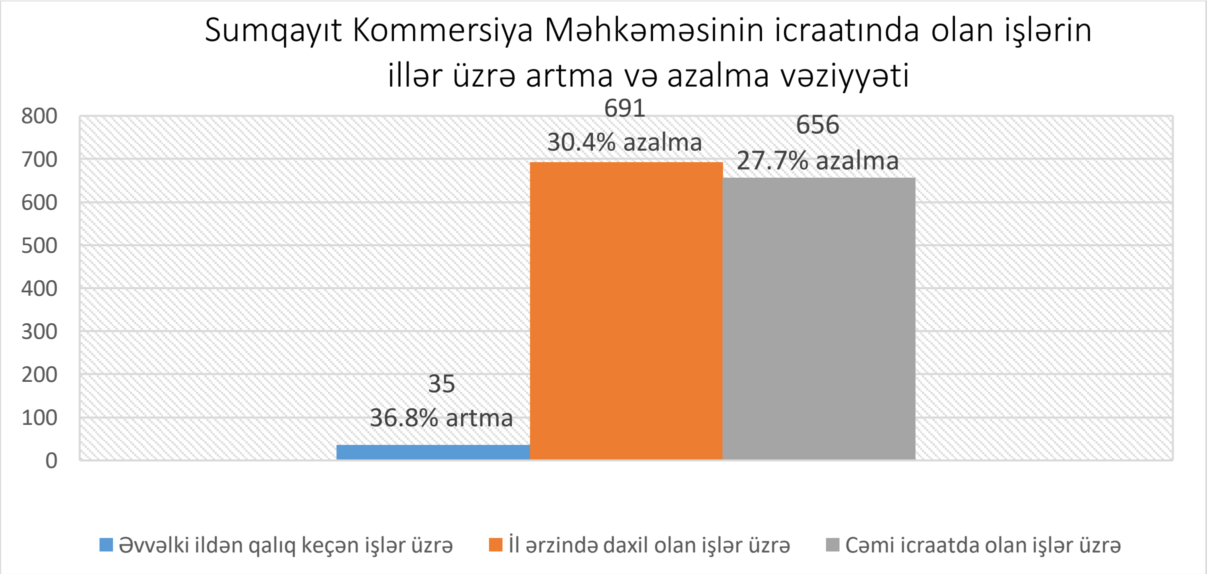

2023-cü il ərzində Sumqayıt Kommersiya Məhkəməsinin icraatında olmuş cəmi 1712 işdən 1223 işə (71.4%) baxılmış, 137 iş (8.1%) növbəti hesabat dövrünə qalıq keçmiş, 327 iş üzrə (19.1%) iddia ərizəsi geri qaytırılmış, 14 iş üzrə (0.8%) iddianın yolverilməzliyinə görə iddia ərizəsinin qəbulundan imtina edilmi, 11 iş (0.6%) aidiyyəti üzrə baxılması üçün başqa məhkəməyə göndərilmişdir.

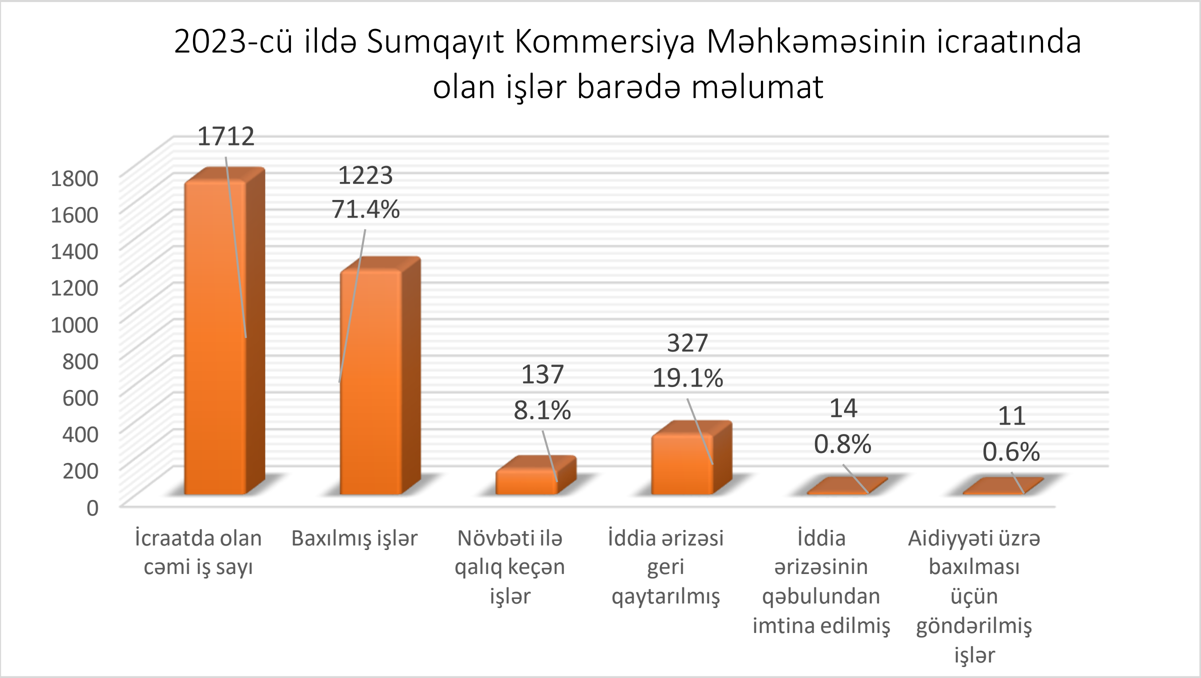

2023-cü ildə ərzində baxılmış 1223 işdən 893 iş üzrə (73.1%) iddia təmin edilmiş, 185 iş üzrə (15.1%) iddia qismən təmin edilmiş, 29 iş üzrə (2.3%) iddia rədd edilmiş; 13 iş üzrə (1.1%) icraata xitam verilmiş, 103 iş üzrə (8.4%) iddia ərizəsi baxılmamış saxlanılmışdır.

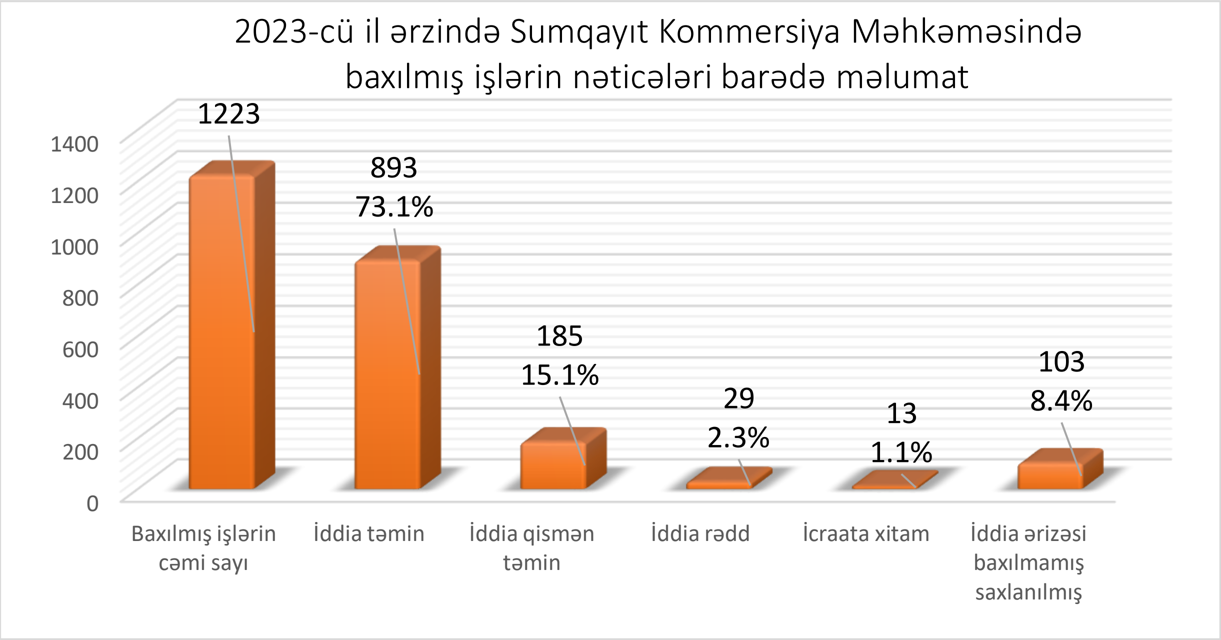

2023-cü il ərzində Sumqayıt Kommersiya Məhkəməsində baxılmış işlərin kateqoriyalar üzrə bölgüsü	Say	Faiz
Mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar mübahisələr	7	0,41%
Əqli mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar mübahisələr	1	0,06 %
Torpaq mübahisələri	9	0,53%
Müqavilənin etibarsız hesab edilməsi ilə bağlı mübahisələr	3	0,18%
Müqavilələrin ləğv edilməsi ilə bağlı mübahisələr	5	0,29%
Müqavilələrdən əmələ gələn öhdəliklər üzrə mübahisələr	696	40,6%
1. Alqı-satqı müqaviləsi üzrə mübahisələr	189	11,04%
2. İcarə müqaviləsi üzrə mübahisələr	71	4,15%
3. Borc müqaviləsi üzrə mübahisələr	11	0,64%
4. Kredit müqaviləsi üzrə mübahisələr	197	11,5%
5. Zaminlik müqaviləsi üzrə mübahisələr	2	0,12%
6. İpoteka müqaviləsi üzrə mübahisələr	12	0,7%
7. Lizinq müqaviləsi üzrə mübahisələr	35	2,04%
8. Daşıma müqaviləsi üzrə mübahisələr	8	0,47%
9. Sığorta müqaviləsi üzrə mübahisələr	1	0,06%
10. Podrat müqaviləsi üzrə mübahisələr	34	1,99%
11. Tapşırıq müqaviləsi üzrə mübahisələr	1	0,06%
12.İstehlak edilmiş təbii qaz, su, elektrik və ya istilik enerjisinin haqqının ödənilməsi üzrə	95	5,55%
13.Qarantiya	2	0,12%
14.Mülki dövriyyənin iştirakçıları arasında hesablaşmalar	3	0,18%
15.Sair öhdəliklər üzrə mübahisələr	35	2,04%
Əşya hüquqi münasibətlərdən, o cümlədən torpaq münasibətlərindən, əmlaka istifadə, sahiblik, mülkiyyət hüququnun müdafiəsindən irəli gələn mübahisələr	17	1,5%
Mülki hüquq pozuntularından (deliktlərdən) əmələ gələn öhdəliklər üzrə mübahisələr	28	1,64%
Xüsusi icraat qaydasında baxılan işlər	932	54,4%
Vergi ödəyicisi olan fiziki şəxslərin və ya hüquqi şəxslərin icra orqanının rəhbərinin ölkədən getmək hüququnun	917	53,6%

müvəqqəti məhdudlaşdırılması haqqında işlər üzrə icraat (xüsusi icraat)		
Mediasiya prosesi nəticəsində bağlanmış barışıq sazişinin təsdiq edilməsi	15	0,9%
Vergi mübahisələri	4	0,2%
Qanunsuz tikilinin sökülməsi	4	0,2%
Maliyyə sanksiyaları, cərimələr və s. tutulmalar üzrə mübahisələr	3	0,18%
Korporativ mübahisələri	3	0,18%
Digər	17	0,99%

2023-cü il ərzində Sumqayıt Kommersiya Məhkəməsində baxılmış işlərin subyekt tərkibi üzrə bölgüsü	**Say**
Xarici kommersiya hüquqi şəxslər (nümayəndəlik və filiallar)	3
Fərdi sahibkarlar	674
Kommersiya hüquqi şəxsləri	808
Qeyri-kommersiya hüquqi şəxslər (sahibkarlıq fəaliyyətinin həyata keçirilməsindən irəli gələn tələblər)	8
Publik hüquqi şəxs	9
Hüquqi şəxsin ləğvedicisi	16
Dövlət orqanları	981
Bələdiyyələr	14

3.4. ŞİRVAN KOMMERSİYA MƏHKƏMƏSİNİN HESABATI

2023-cü il ərzində Şirvan Kommersiya Məhkəməsinin icraatında cəmi 3012 iş olmuşdur. Onlardan 252 iş (8.4%) əvvəlki ildən qalıq keçmiş, 2760 iş (91.6%) 2023-cü ildə daxil olmuşdur.

2022-ci ildə isə məhkəmənin icraatında 3243 iş olmuşdur. Onlardan 225 iş (6.9%) əvvəlki ildən qalıq keçmiş, 3018 iş (93.1%) 2022-ci ildə daxil olmuşdur.

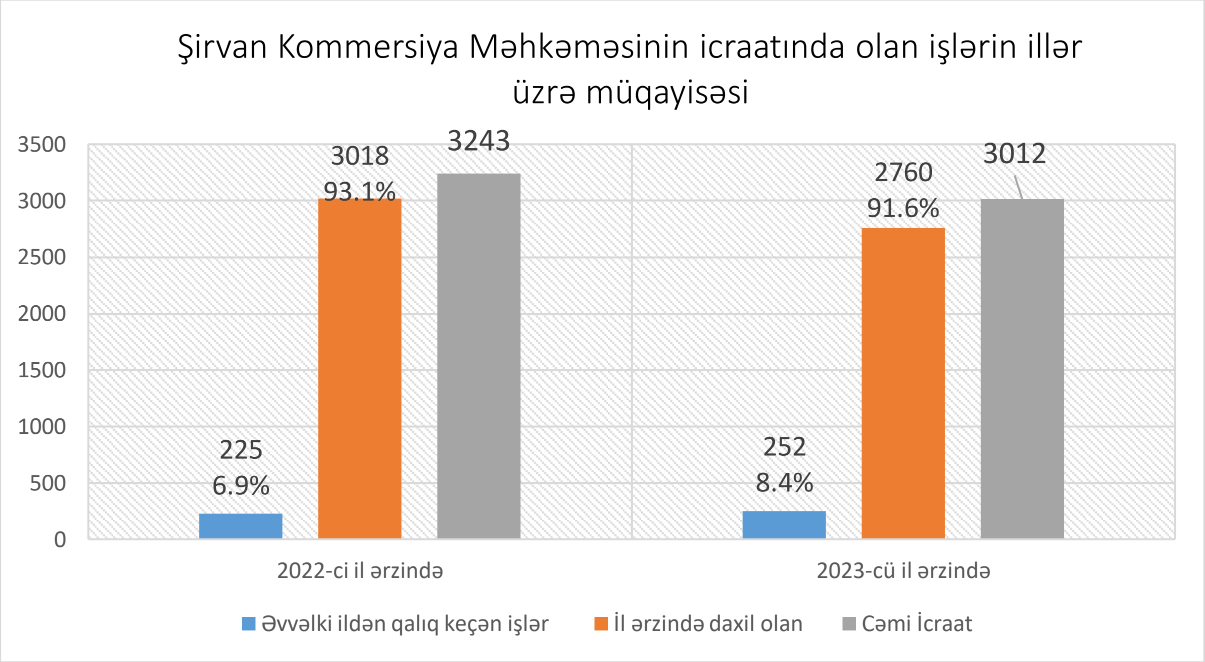

2022-ci illə müqayisədə 2023-cü ildə cəmi icraatda olan işlərin sayı 231 iş (7.1%) azalmış, əvvəlki ildən qalıq keçən işlərin sayı 27 iş (12%) artmış, il ərzində daxil olan işlərin sayı isə 258 iş (8.5%) azalmışdır.

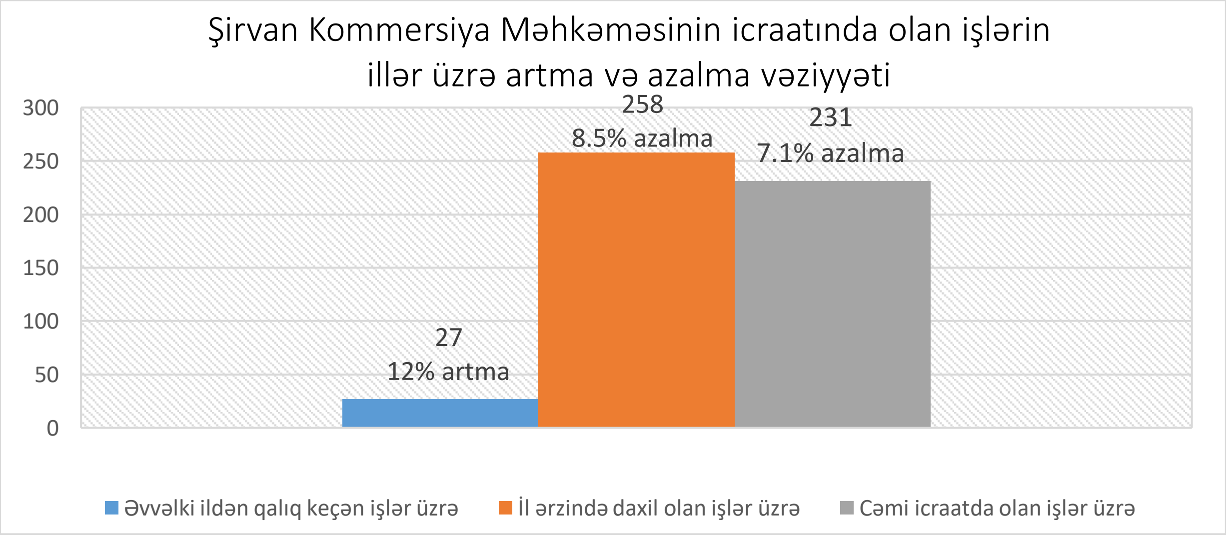

2023-cü ildə Şirvan Kommersiya Məhkəməsinin icraatında olan cəmi 3012 işdən 2672 işə (88.7%) baxılmış, 340 iş (11.3%) növbəti hesabat dövrünə qalıq keçmişdir. 2023-cü il ərzində daxil olan 382 iş üzrə (12.7%) iddia ərizəsi geri qaytırılmış, 21 iş üzrə (0.7%) iddianın yolverilməzliyinə görə iddia ərizəsinin qəbulundan imtina edilmişdir.

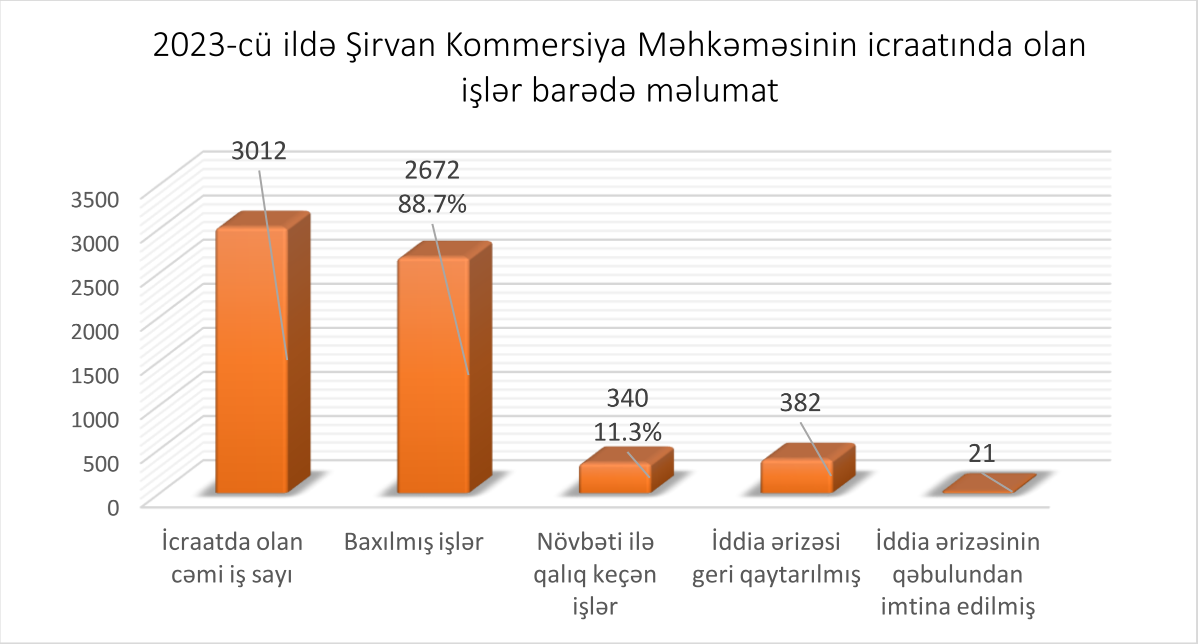

2023-cü ildə ərzində baxılmış 2672 işdən 2143 iş üzrə (80.2%) qətnamə çıxarılmış, (onlardan 1657 iş üzrə (77.3%) iddia təmin edilmiş, 423 iş üzrə (19.7%) iddia qismən təmin edilmiş, 63 iş üzrə (3%) iddia rədd edilmiş); 18 iş üzrə (0.7%) icraata xitam verilmiş, 92 iş üzrə (3.4%) iddia ərizəsi baxılmamış saxlanılmış, 16 iş (0.6%) aidiyyəti üzrə (həm ərazi, həm məhkəmə aidiyyəti) başqa məhkəmələrə göndərilmişdir.

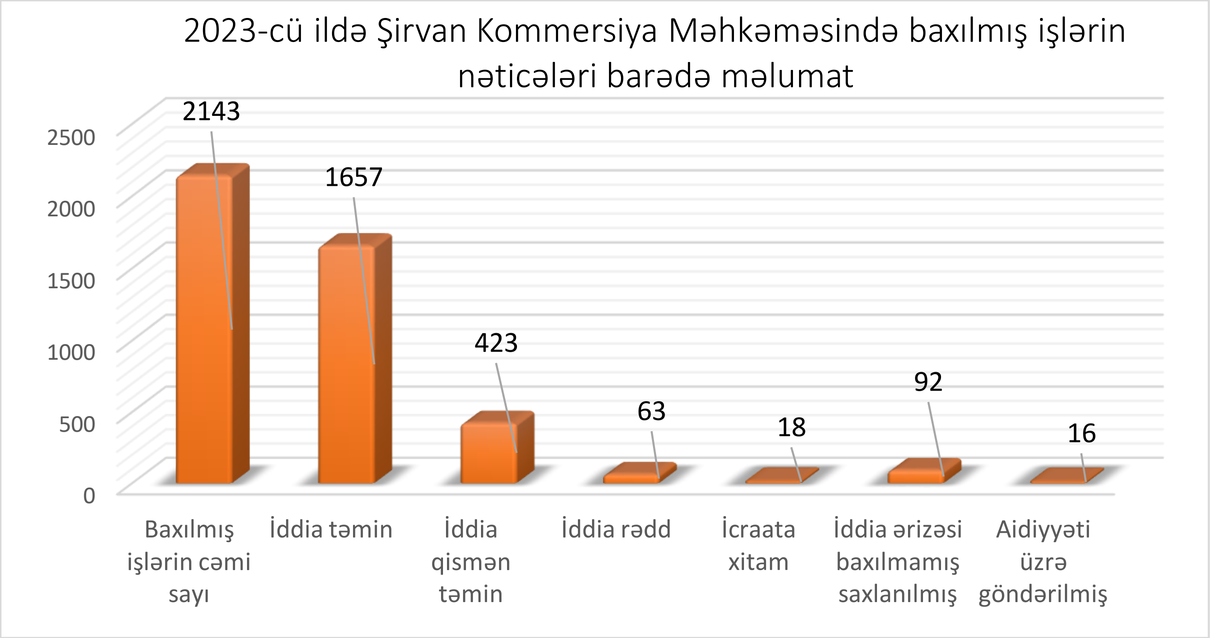

2023-cü il ərzində Şirvan Kommersiya Məhkəməsində baxılmış işlərin kateqoriyalar üzrə bölgüsü	Say	Faiz
Əmlakdan istifadə, sahiblik, mülkiyyət hüququnun müdafiəsindən irəli gələn mübahisələr	7	0,26 %
Torpaq münasibətlərindən irəli gələn mübahisələr	33	1,23 %
Alqı-satqı müqaviləsi	285	10,66 %
İcarə müqaviləsi	48	1,79 %
Borc (kredit) müqaviləsi	413	15,45 %
Zaminlik müqaviləsi	2	0,07 %
Lizinq müqaviləsi	52	1,94 %
Podrat müqaviləsi	6	0,22 %
Daşıma müqaviləsi	1	0,03 %
Sığorta müqaviləsi	2	0,07 %
Mövcud borcun etirafı haqqında mücərrəd müqavilə	1	0,03 %
Digər müqavilələr	77	2,88 %
Vergi ödəyicisi olan fiziki şəxslərin və ya hüquqi şəxslərin icra orqanının rəhbərinin ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması ilə bağlı mübahisələr	1509	56,47 %
Mülki hüquq pozultularından (deliktlərdən) irəli gələn mübahisələr	8	0,29 %
Təbii inhisar subyektləri (Azəriqaz, Azərsu və Azərişıq) ilə təbii qaz, su, elektrik və ya istilik enerjisindən istifadə ilə bağlı yaranan mübahisələr	35	1,30 %
Digər mübahisələr	107	4 %

2023-cü il ərzində Şirvan Kommersiya Məhkəməsində baxılmış işlərin subyekt tərkibi üzrə bölgüsü	Say
Xarici kommersiya hüquqi şəxslər (nümayəndəlik və filiallar)	0
Fərdi sahibkarlar	2327
Kommersiya hüquqi şəxsləri	994
Qeyri-kommersiya hüquqi şəxsləri (sahibkarlıq fəaliyyətinin həyata keçirilməsindən irəli gələn tələblər)	0
Publik hüquqi şəxs	7
Təbii inhisar subyektləri	90
Dövlət orqanları	1618
Bələdiyyələr	12

3.5. ŞƏKİ KOMMERSİYA MƏHKƏMƏSİNİN HESABATI

2023-cü ildə Şəki Kommersiya Məhkəməsinin icraatında cəmi 1502 iş olmuşdur. Onlardan 66 iş (4.4%) əvvəlki ildən qalıq keçmiş, 1436 iş (95.6%) 2023-cü ildə daxil olmuşdur.

2022-ci ildə isə məhkəmənin icraatında 1877 iş olmuşdur. Onlardan 51 iş (2.7%) əvvəlki ildən qalıq keçmiş, 1826 iş (97.3%) 2022-ci ildə daxil olmuşdur.

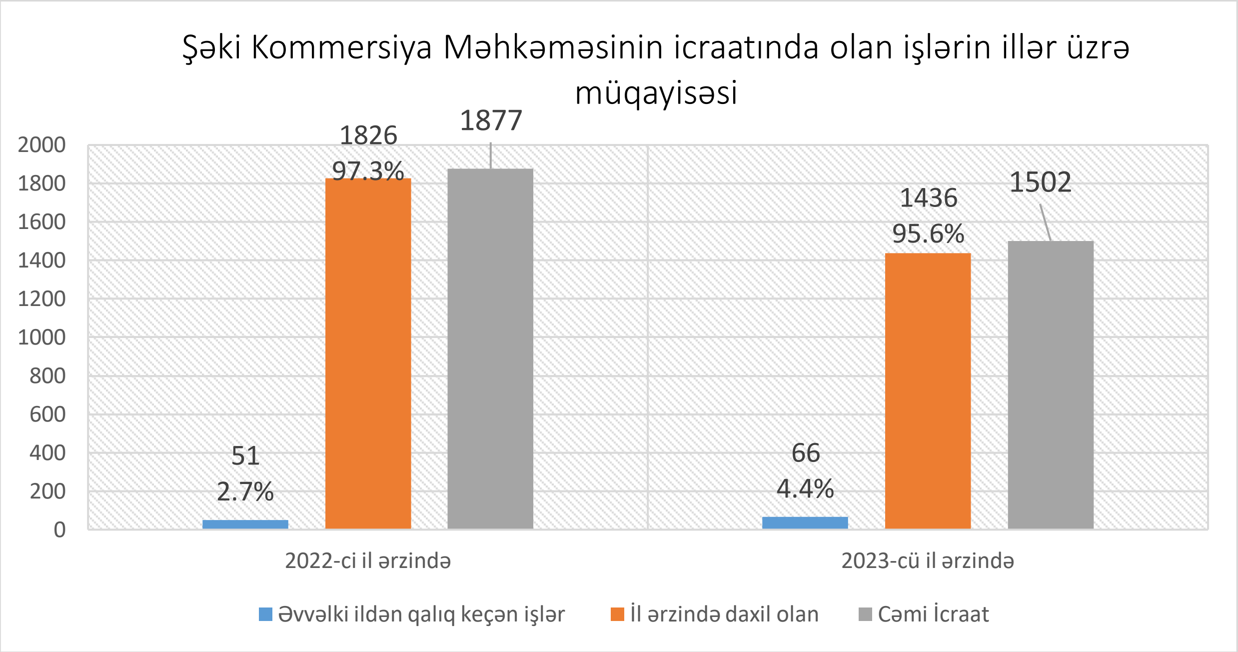

2022-ci illə müqayisədə 2023-cü ildə cəmi icraatda olan işlərin sayı 375 iş (20%) azalmış, əvvəlki ildən qalıq keçən işlərin sayı 15 iş (29.4%) artmış, il ərzində daxil olan işlərin sayı isə 390 iş (21.4%) azalmışdır.

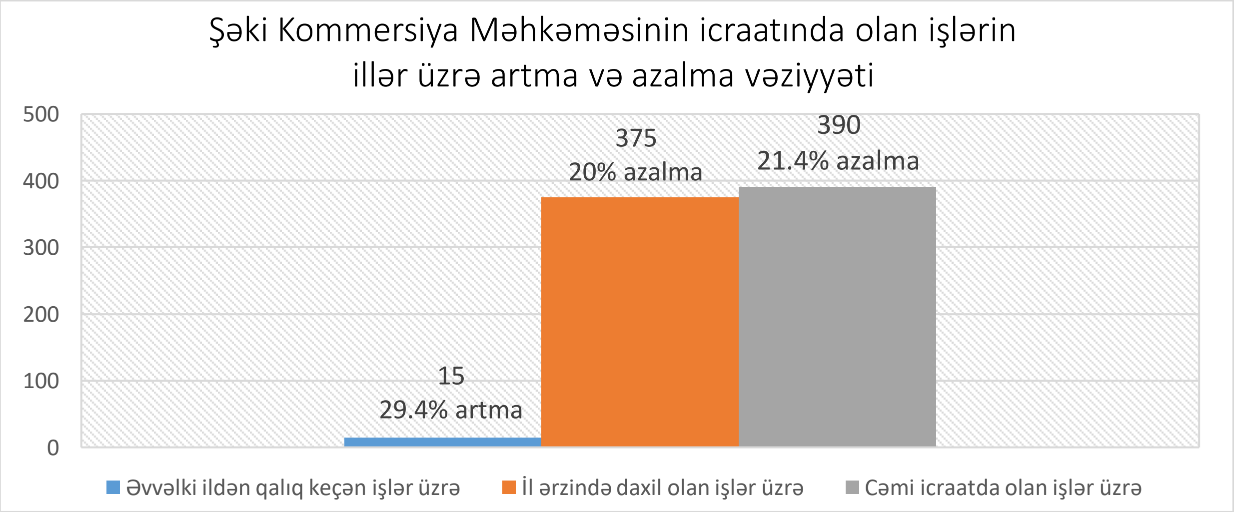

2023-cü ildə Şəki Kommersiya Məhkəməsinin icraatda olmuş 1502 işdən 1421 işə (94.6%) baxılmış, 81 iş (5.4%) isə növbəti hesabat dövrünə qalıq keçmişdir. 205 iş üzrə iddia ərizəsi geri qaytarılmış və 7 iş üzrə iddianın yolverilməzliyinə görə iddia ərizəsinin qəbulundan imtina edilmişdir.

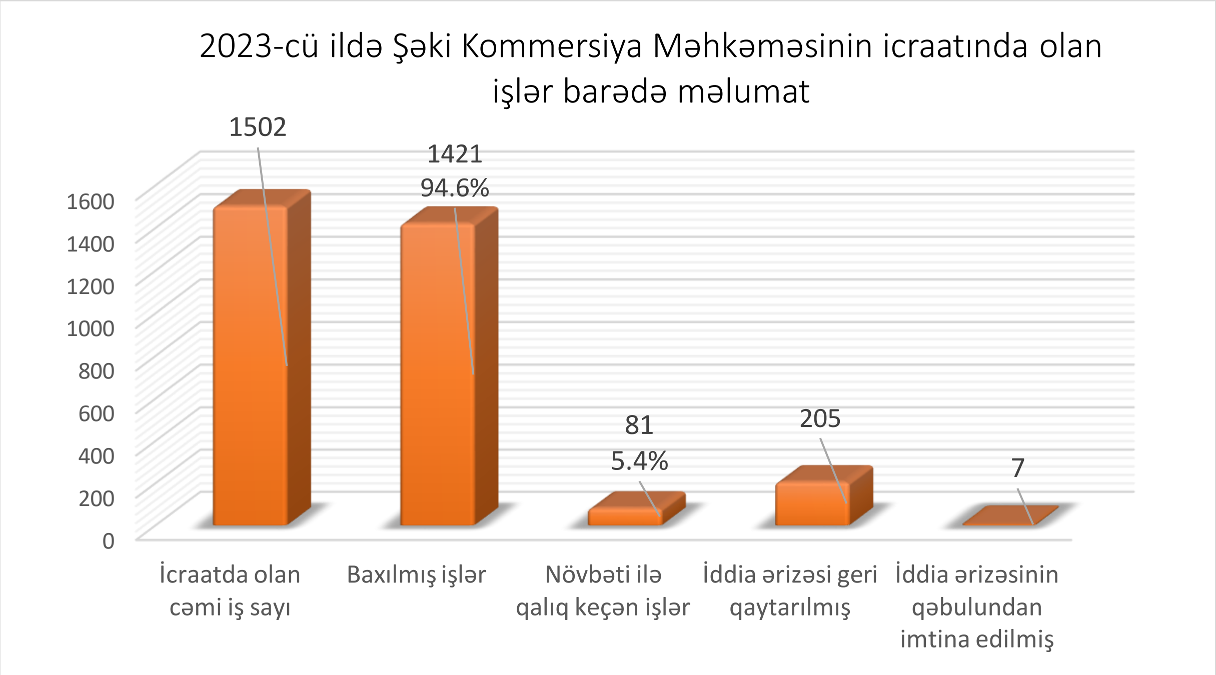

Baxılmış 1421 işdən 1161 (81.7%) işlə bağlı mahiyyəti üzrə qətnamə çıxarılmışdır: onlardan 908 (78.2%) iş üzrə iddia təmin edilmiş, 221 (19.1%) iş üzrə iddia qismən təmin edilmiş, 32 (2.8%) iş üzrə iddia rədd edilmişdir. 18 (1.27%) iş üzrə icraata xitam verilmiş, 19 (1.34%) iş üzrə iddia baxılmamış saxlanmış, 11 (0.77%) iş üzrə barışıq sazişi bağlanılmışdır.

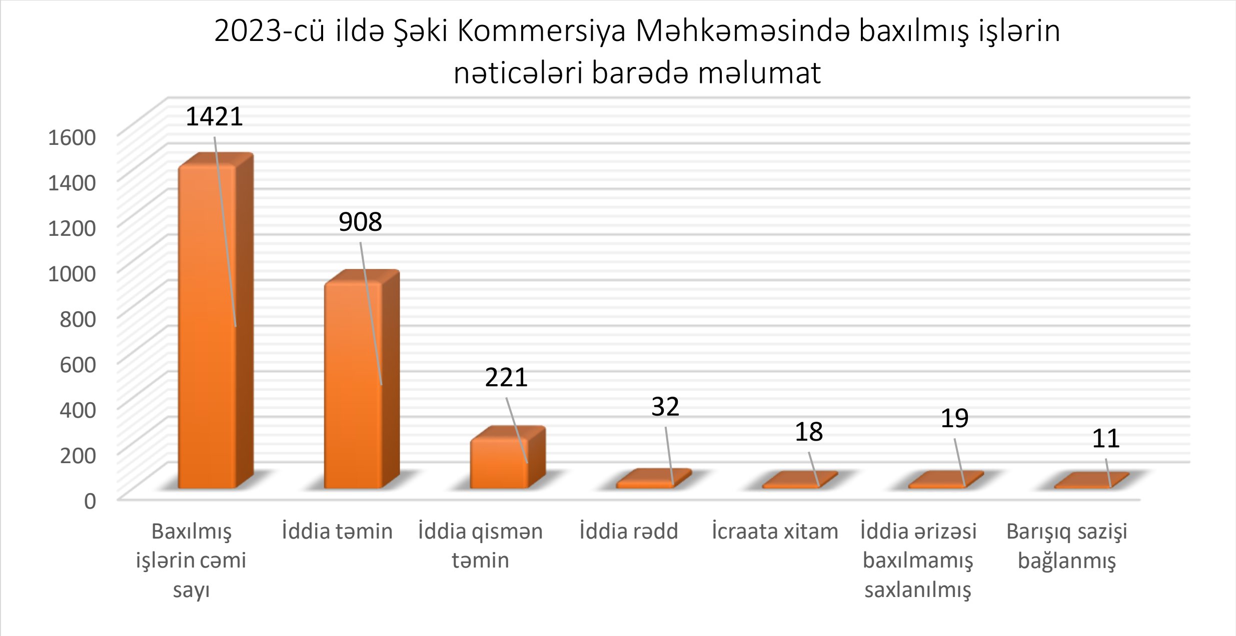

2023-cü il ərzində Şəki Kommersiya Məhkəməsində baxılmış işlərin kateqoriyalar üzrə bölgüsü	Say	Faiz
Korporativ mübahisələr	2	0.14%
Əşya hüquqi münasibətlərdən, o cümlədən torpaq münasibətlərindən, əmlaka istifadə, sahiblik, mülkiyyət hüququnun müdafiəsindən irəli gələn mübahisələr	11	0.77%
Müqavilə münasibətlərindən irəli gələn mübahisələr;	626	44.05%
a) Aşağıdakı növləri üzrə ayrılıqda göstərilməklə		
□ Alqı-satqı müqaviləsi	196	13.79%
□ Daşınma müqaviləsi	0	0.00%
□ Kirayə müqaviləsi	1	0.07%
□ İcarə müqaviləsi	29	2.04%
□ Borc (kredit) müqaviləsi	317	22.31%
□ Zaminlik	1	0.07%
□ Lizinq müqaviləsi	43	3.03%
□ Podrat müqaviləsi	12	0.84%
□ Tapşırıq müqaviləsi	1	0.07%
□ Sığorta müqaviləsi	1	0.07%
□ Digər müqavilələr	17	1.20%
b) Müqavilənin etibarsızlığı	4	0.28%
c) Müqavilənin bağlanması, ləğvi və yaxud dəyişdirilməsi	4	0.28%
□ müqavilənin qanunda və müqavilədə nəzərdə tutulan digər əsaslarla bağlı ləğvinə dair	4	0.28%
Mülki hüquq pozuntularından (deliktlərdən) irəli gələn mübahisələr	11	0.77%
Qiymətli kağızlarla bağlı mübahisələr	0	0.00%
Təbii inhisar subyektləri (Azəriqaz, Azərsu və Azərişıq) ilə təbii qaz, su, elektrik və ya istilik enerjisindən istifadə ilə bağlı yaranan mübahisələr	4	0.28%
Müflisləşmə ilə bağlı mübahisələr	0	0.00%
Vergi ödəyicisi olan fiziki şəxslərin və ya hüquqi şəxslərin icra orqanının rəhbərinin ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması ilə bağlı mübahisələr	724	50.95%
Bankın öhdəliklərinin könüllü restrukturizasiyası	0	0.00%
Digər mübahisələr	54	3.80%
Cəmi	**1421**	

2023-cü il ərzində Şəki Kommersiya Məhkəməsində baxılmış işlərin subyekt tərkibi üzrə bölgüsü	Say
Xarici kommersiya hüquqi şəxslər (nümayəndəlik və filiallar)	0
Fərdi sahibkarlar	1319
Kommersiya hüquqi şəxsləri	673
Qeyri-kommersiya hüquqi şəxsləri (sahibkarlıq fəaliyyətinin həyata keçirilməsindən irəli gələn tələblər)	0
Publik hüquqi şəxs	10
Hüquqi şəxsin ləğvedicisi	21
Təbii inhisar subyektləri	90
Dövlət orqanları	742
Bələdiyyələr	6

3.6. NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASI KOMMERSİYA MƏHKƏMƏSİNİN HESABATI

2023-cü il ərzində Naxçıvan Muxtar Respublikası Kommersiya Məhkəməsinin icraatında cəmi 406 iş olmuşdur. Onlardan 9 iş (2.2%) əvvəlki ildən qalıq keçmiş, 397 iş (97.8) 2023-cü il ərzində daxil olmuşdur.

2022-ci ildə isə məhkəmənin icraatında 152 iş olmuşdir. Onlardan 3 iş (2%) əvvəlki ildən qalıq keçmiş, 149 iş (98%) 2022-ci ildə daxil olmuşdur

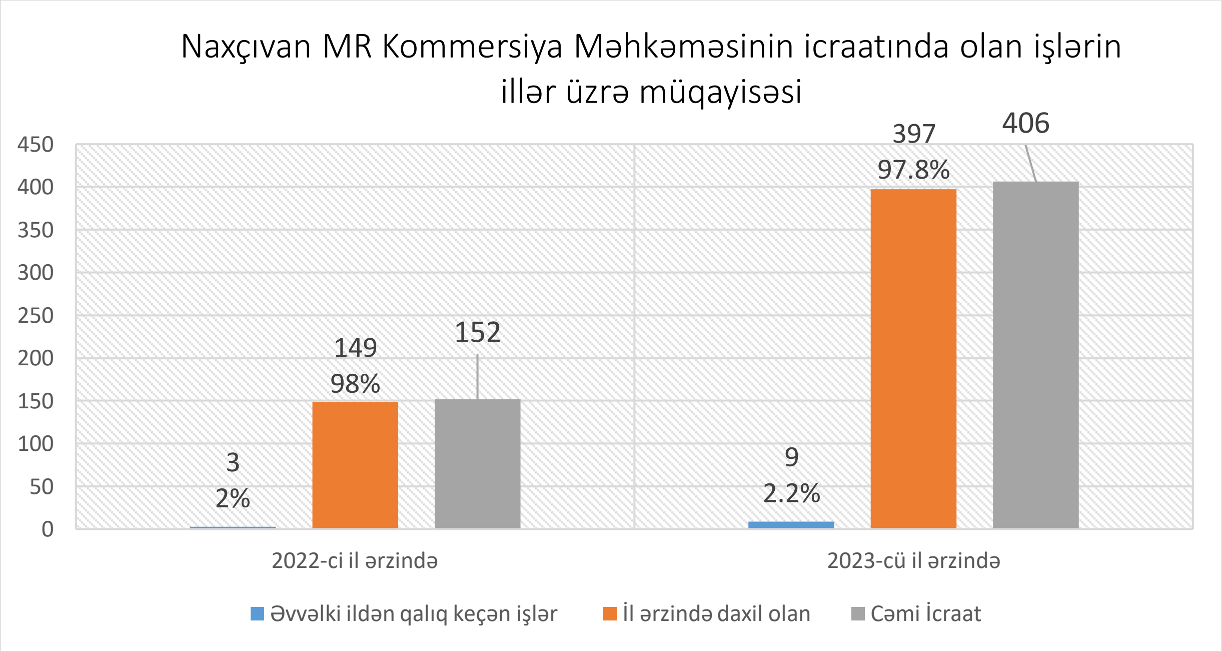

2022-ci illə müqayisədə 2023-cü ildə cəmi icraatda olan işlərin sayı 254 iş (167.1%), əvvəlki ildən qalıq keçən işlərin sayı 6 iş (200%), il ərzində daxil olan işlərin sayı isə 248 iş (166.4%) artmışdır.

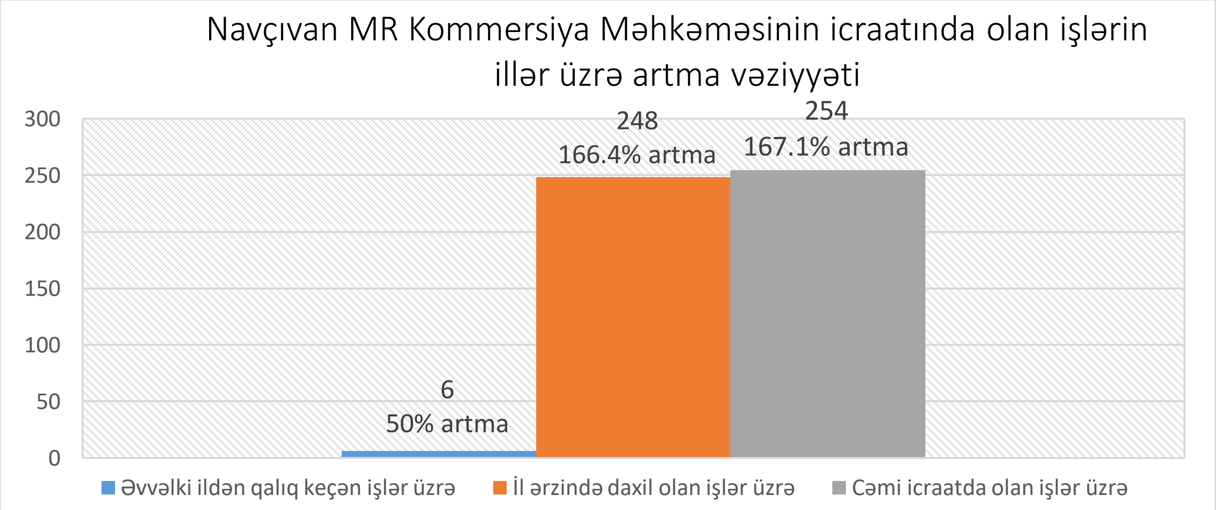

2023-cü ildə Naxçıvan Muxtar Respublikası Kommersiya Məhkəməsinin icraatda olmuş 406 işdən 286 işə (70.4%) baxılmış, 120 iş (29.6%) isə növbəti hesabat dövrünə qalıq keçmişdir. 76 iş üzrə iddia ərizəsi geri qaytarılmış və 6 iş üzrə iddianın yolverilməzliyinə görə iddia ərizəsinin qəbulundan imtina edilmişdir.

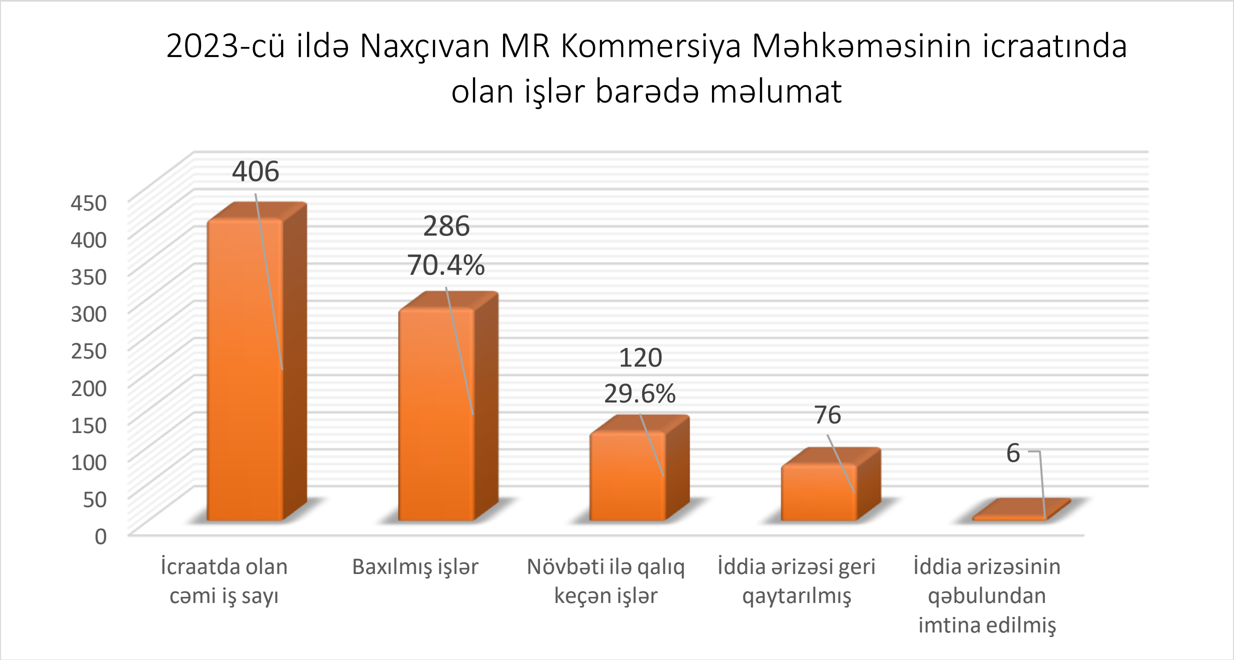

Baxılmış 286 işdən 196 (68.5%) işlə bağlı mahiyyəti üzrə qətnamə çıxarılmışdır: onlardan 168 (85.7%) iş üzrə iddia təmin edilmiş, 22 (11.2%) iş üzrə iddia qismən təmin edilmiş, 6 (3.1%) iş üzrə iddia rədd edilmişdir. 5 (1.7%) iş üzrə icraata xitam verilmiş, 2 (1%) iş üzrə iddia ərizəsi baxılmamış saxlanmış, 1 (0.5%) iş aidiyyəti üzrə göndərilmişdir.

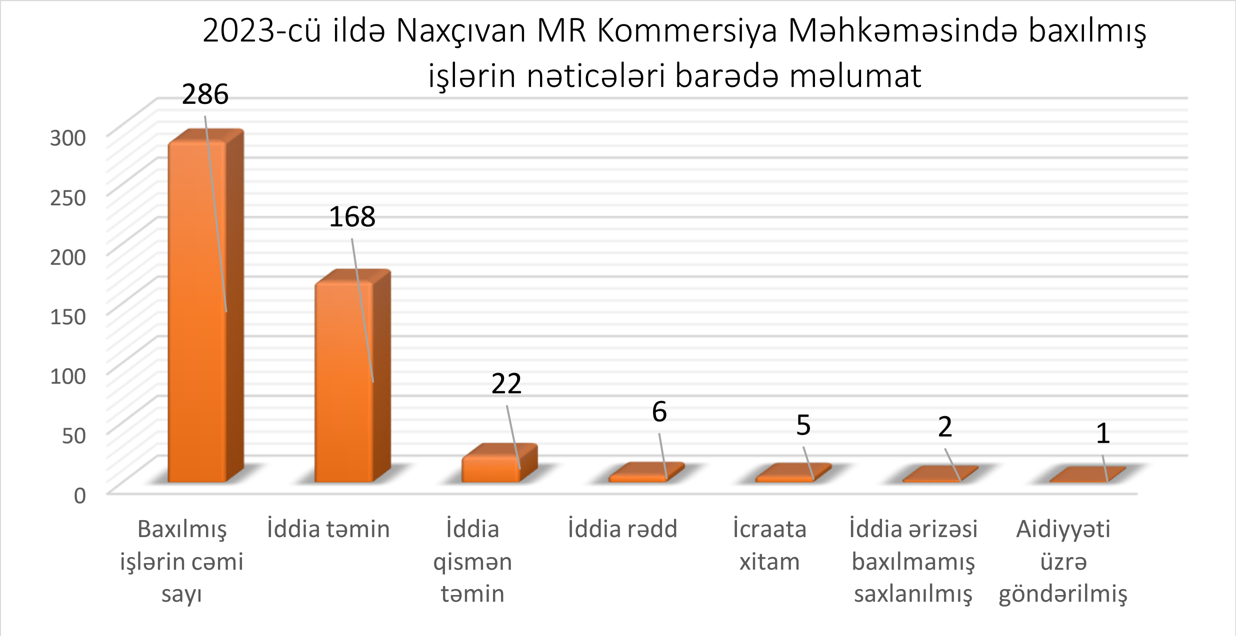

2023-cü il ərzində Naxçıvan MR Kommersiya Məhkəməsində baxılmış işlərin kateqoriyalar üzrə bölgüsü	Say	Faiz
Mülkiyyət hüququnun müdafiəsindən irəli gələn mübahisələr	3	1 %
İcarə müqaviləsi	8	2,2 %
Borc müqaviləsi	2	1.1 %
Kredit müqaviləsi	156	39%
Alqı-satqı müqaviləsi	18	4.5%
Digər müqavilələr	3	1 %
Müqavilənin bağlanması, dəyişdirilməsi və ləğv edilməsi ilə bağlı mübahisələr	1	0.25%
Mülki hüquq pozultularından (deliktlərdən) irəli gələn mübahisələr	3	1 %
Vergi ödəyicisi olan fiziki şəxslərin və ya hüquqi şəxslərin icra orqanının rəhbərinin ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması ilə bağlı mübahisələr	57	14 %
Maliyyə sanksiyaları, cərimələr və dəbbə pulu ilə bağlı mübahisələr	1	0.25%
Digər mübahisələr	11	2.7 %

2023-cü il ərzində Naxçıvan MR Kommersiya Məhkəməsində baxılmış işlərin subyekt tərkibi üzrə bölgüsü	Say
Fərdi sahibkarlar	12
Kommersiya hüquqi şəxsləri	17
Fərdi sahibkarların və kommersiya hüquqi şəxslərin birlikdə iştirak etdiyi mübahislər	179
Dövlət orqanları	198